

Ryo 133-195

H

JA

133
195

GESCHIEDENIS
VAN
HET LEVEN EN DEN DOOD
VAN
DRIE HEILIGE
JAPANSCH E MARTELAREN.

Naar het Italiaansch,

DOOR

A. DUFFELS, Pr.

Nieuwe uitgaaf.

G. BORG, — AMSTERDAM.

1897.

33
195

GESCHIEDENIS
VAN
HET LEVEN EN DEN DOOD
VAN
DRIE HEILIGE
JAPANSCH E MARTELAREN.

Naar het Italiaansch,

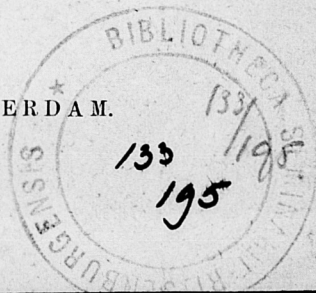
DOOR

A. DUFFELS, Pr.

Nieuwe uitgaaf.

G. BORG. — AMSTERDAM.

1897.

GOEDKEURING.

Wij staan toe dat het werkje, getiteld: *Geschiedverhaal van het leven en den dood der drie heilige japansche Martelaren van de Societeit van Jesus: Paulus Miki, Joannes Soan de Goto en Jakobus Kisaï*. Naar het Italiaansch van J. Boëro, S.J. door A. Duffels, Pr., door den druk verspreid worde.

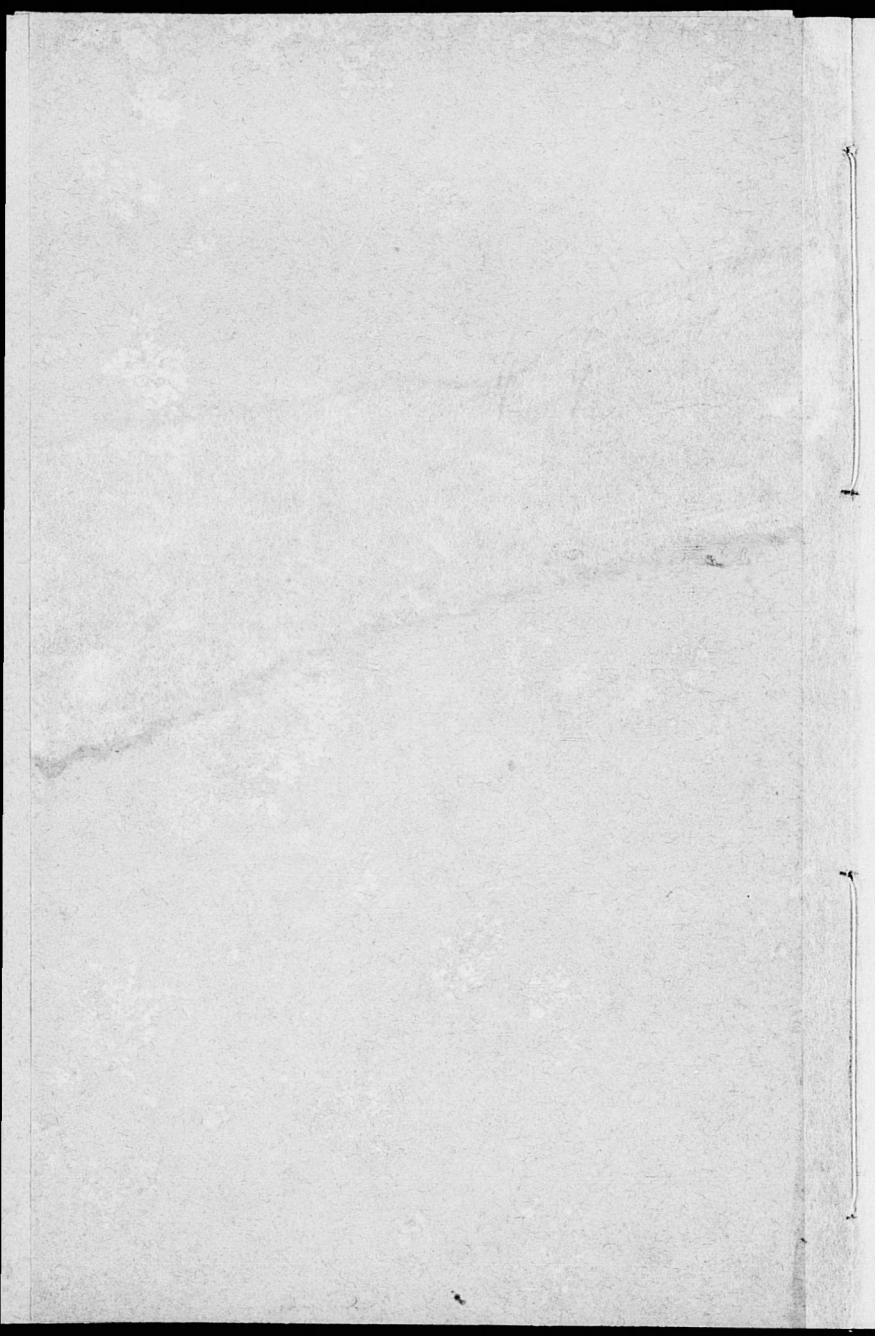
AMSTERDAM,

Feestdag van den H. Franciscus
de Borgia, 1862.

J. BRINKMAN,

Boekenkeurder.

GESCHIEDVERHAAL
VAN
HET LEVEN EN DEN DOOD
DER
DRIE HEILIGE JAPANSCH E MARTELAREN,
VAN DE SOCIETEIT VAN JESUS.

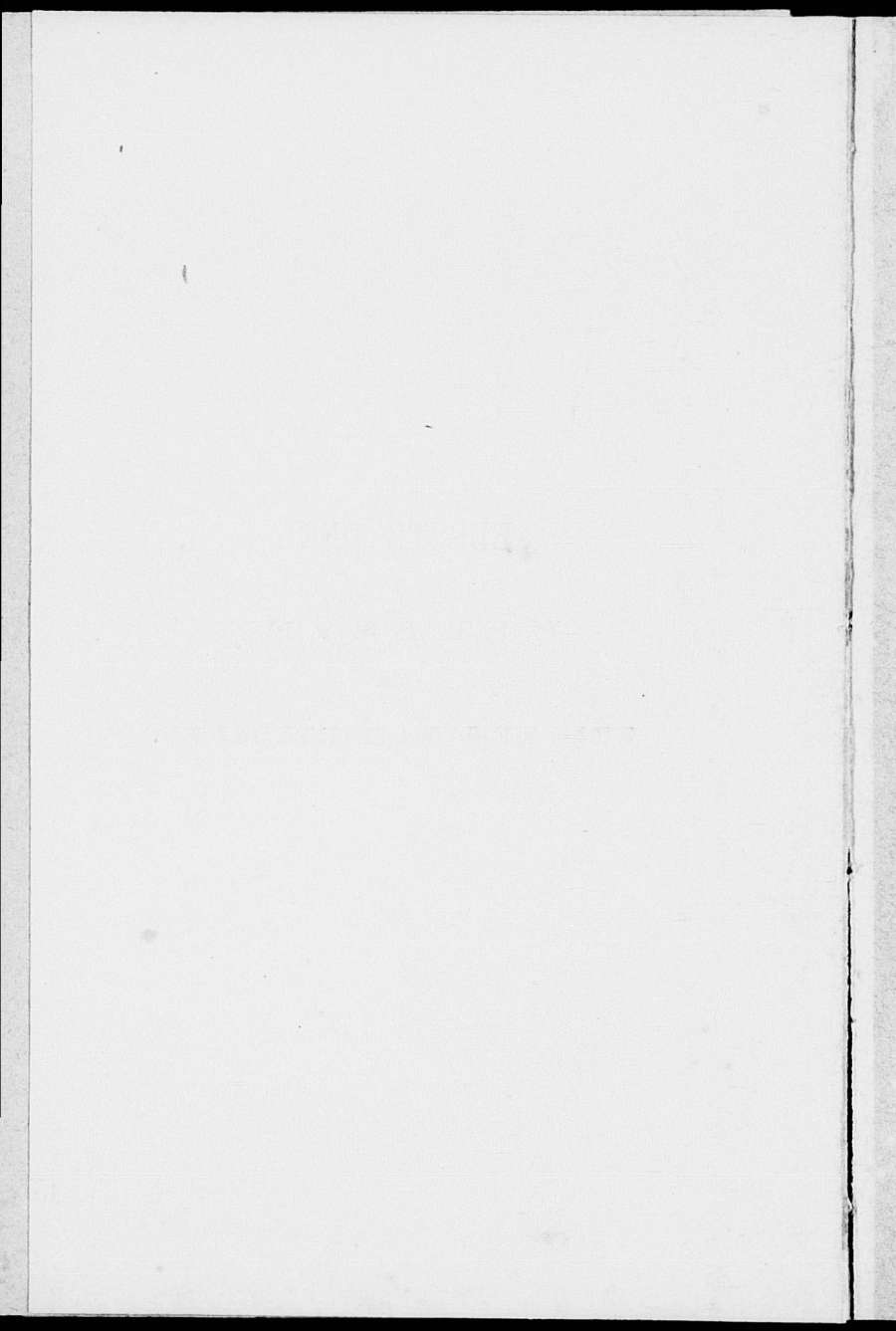

EERSTE DEEL.

H E T L E V E N

DER

DRIE HEILIGE MARTELAREN.

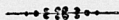
VOORREDE.

Duidelijkheidshalve is deze beknopte geschiedenis in twee deelen verdeeld. In het eerste geven wij het levensverhaal der drie HH. Martelaren, zoo als het uit oude en geloofwaardige bescheiden en uit de werken van Nieremberg, Alegambe, van de Bollandisten en anderen getrokken is. Het tweede bevat de oorzaken der vervolging en de handelingen der bloedgetuigen, waarin wij het sierlijk en boeiend verhaal van P. Daniël Bartoli in zijne Geschiedenis van Japan gevolgd of liever in een kort begrip en, waar het kon, zelfs met diens eigene woorden zamengevat hebben.

Niet zonder reden kunnen wij dus zeggen dit geschiedverhaal te hebben *bijeengebracht*, want al wat het schoons en goeds heeft behoort aan de onvergelykelijke pen en den keurigen stijl van Bartoli. Over de waarheid en geloofwaardigheid des verhaals behoeft niets gezegd, aange-

zien hij alles heeft overgenomen uit de kerkelijke en burgerlijke akten, die er van dit gedenkwaardig feit op last van de H. Kongregatie der Ritus en van het spaansche hof werden opgemaakt, alsmede uit oorspronkelijke brieven en oorkonden, herkomstig van japansche ooggetuigen, die zich destijds uit hun vaderland naar Rome begeven hadden en wier getuigenis nog onder ons berust.

Moge het den Heer behagen een medelijdend oog te slaan op die verlatene volken en vruchtbaarheid te schenken aan het bloed van meer dan duizend martelaren, die het geloof van Jesus Christus onder de gruwelijkste en ongehoordste folteringen edelmoedig verdedigden — dat geloof, dáár gepredikt door den Apostel van Indië, den H. Franciscus Xaverius, dat zich welhaast over het geheele rijk had verbreid en daarna door eene gruwzame vervolging jammerlijk werd uitgeroeid.

I.

HET LEVEN VAN DEN H. MARTELAAR PAULUS MIKI.

VADERLAND, GEBOORTE EN KINDERJAREN VAN PAULUS.

Het japansche rijk, reeds in 1542 door de Portugezen ontdekt, bestaat uit eene groep van bijeenliggende, door smalle zeestraten gescheiden eilanden, waarvan er vooral acht in aanmerking komen en de drie grootste alleen meer uitgestrektheid hebben dan geheel Italië. Het voornaamste dier eilanden, door de inboorlingen Nippon, door de Chinezen Hippon, door ons gewoonlijk Japan genoemd, geeft zijn naam aan den geheelen Archipel. Oudtijds werd het rijk bestuurd door een enkel hoofd, Daïri geheeten; doch na een opstand van de goeverneurs der provinciën werd het in zes-en-zestig, volgens anderen in acht-en-zestig kleine rijken verdeeld. Deze toestand bleef voortduren tot dat Nobunanga, koning van het kleine rijk Voari, zich omstreeks het jaar 1571 door het geweld der wapenen van vijf-en-dertig rijken meester maakte en Faxiba, zijn opvolger, geheel Japan onder zijn sceppter vereenigend, de nog tegenwoordig bestaande alleenheerschappij vestigde.

Hier nu werd in het jaar 1564 onze heilige martelaar Paulus Miki geboren. Zoo als blijkt uit de stukken, die door den Provinciaal van Japan naar Rome werden opgezonden, aanschouwde hij het levenslicht in het gewest Xamaxiro, waarvan het magtige Miako de hoofden zetelplaats is. Zijn vader was Miki Fandoidono, een ridder van edelen bloede, groot wapenheld en bij keizer Nobunanga, aan wiens hof hij was, zeer in aanzien. Zijne moeder, die bij den H. Doop den naam ontving van Maria, behoorde tot denzelfden aanzienlijken adelstand als haar echtgenoot; want het landsgebruik bij de Japannezen duldt niet dat men zich, om wat reden ook, met iemand van geringere afkomst in het huwelijk vereenige. Aan het hof van Miako leerden zij de paters der Societeit van Jesus kennen en omhelsden beiden in het jaar 1568 het christelijk geloof, dat zij tot aan hunnen dood standvastig beleden. Hetzelfde jaar wijdden zij ook hun vijfjarig kind door het H. Doopsel aan God toe en gaven het den naam van Paulus. Zoo nam dan de genade deze reine ziel reeds vroegtijdig in bezit en waakte zij over de kinderjaren van Paulus met buitengewone zorg, omdat die leeftijd met vele gevaren bedreigd werd in een land, waar de afgoderij algemeen en de besmetting des zedebederfs schier onvermijdelijk was. Door de hulp des Hemels en de liefdevolle zorg zijner vrome ouders nam het kind met de jaren ook in de vreeze des Heeren toe en reeds op dien jeugdigen leeftijd was het een engel van godsvrucht, een voorbeeld van ingetogenheid, zedigheid en gehoorzaamheid en won het door eene goedhartige minzaamheid aller liefde.

Gaarne hadden zijne ouders zich geheel en al aan de opvoeding huns lievelings toegewijd, doch zij werden hierin door hunne bezigheden verhinderd; want Fandoidono was door zijne betrekking geroepen om bijna altijd òf in het paleis des vorsten òf op het slagveld te verblijven, terwijl zijne echtgenoot overladen was met huiselijke zorgen. Zij besloten daarom zijne godsdienstige en wetenschappelijke vorming toe te vertrouwen aan P. Organtino Soldi, die te Miako zijn verblijf hield. Deze religieus was het vertrouwen, hem geschonken, volkomen waardig: hij was een man van heiligen levenswandel en blakenden zielenijver. Door de geloovigen van dat gewest werd hij als de vader hunner christengemeente vereerd en is de roem geworden van zijne vaderstad Brescia en van zijne moeder, de Societeit van Jesus, die hem naar Japan zond, waar hij zich zes-en-dertig jaren onverpoosd aan de vermoeijenissen van het apostelambt wijdde. Volgaarne belastte hij zich met de opvoeding des elfjarigen jongelings, dien hij eenigen tijd bij zich hield, tot dat de gelegenheid zich aanbood om hem op te nemen onder de kweekelingen van het seminarie, dat hij, tot groot voordeel des geloofs, ter opleiding van adellijke jongelingen geopend had.

II.

ZIJNE OPVOEDING IN HET SEMINARIE VAN ANZUKIAMA.

Keizer Nobunanga had, om zijnen naam te ver-
 • eeuwigën, de geheel nieuwe en versterkte stad Anzu-
 kama gesticht in een aangenaam oord aan de grenzen

van Voari, op ongeveer veertien mijlen afstands van Miako. De Christenen van Miako oordeelden dat het voor den bloei des geloofs allernuttigst zou zijn, indien de paters in deze nieuwe hofstad, waar de rijksgrooten en vasallen der meer dan dertig aan Nobunanga onderworpenen rijken het grootste gedeelte des jaars verbleven, een huis en eene kerk konden openen: zij smeekten P. Organtino dit verzoek aan den keizer voor te stellen, die toen gunstiger dan ooit jegens hem en het christelijk geloof gezind was. Na het storten van vurige gebeden meldde Organtino zich bij den vorst aan, van wien hij zelfs meer ontving dan hij gevraagd had. Behalve de vergunning om zich te vestigen, schonk Nobunanga hem nog ruimen onderstand in geld en den grond voor het gebouw, dat hij tegenover zijn paleis wilde opgericht zien. Zoodra had Organtino deze toestemming niet bekomen of hij brak het houten huis, dat hij te Miako gebouwd had, af, vervoerde het met behulp der Christenen, die daartoe in grooten getale opkwamen, naar Anzukiana en geleidde tevens Paulus Miki met nog vier-en-twintig adellijke jongelingen daarheen, om het seminarie te openen.

Hun getal werd spoedig vermeerderd door vele andere jongelingen van koninklijken bloede, die zich hier onder de leiding van bekwame meesters op de kennis der latijnsche en japansche talen toelegden, terwijl zij tevens in de kerkdiensten behulpzaam waren en zich onderscheidden door oefeningen van opregte godsvrucht. Zij verspreidden rondom zich zulk een goeden reuk van deugd, dat vele voornamen hen dikwijls bezochten, om met hen en de paters over God en de ziel te redeneren.

Wanneer zij twee aan twee in rij over straat gingen, bleven de voorbijgangers in bewondering staan en loofden den Hemel op het gezigt hunner ingetogenheid en zedigheid. Nobunanga zelf ging somwijlen, van slechts weinigen vergezeld, naar het seminarie en, voor een oogenblik de majesteit afleggende, waarmede hij zich gewoonlijk omgaf, sprak hij met eene voor zijne hovelingen zelfs ongewone minzaamheid tot de jongelingen, die hem bij deze gelegenheid proeven gaven van hunne vorderingen in de wetenschap en europesche instrumenten bespeelden.

Dit goed begin gaf dus gegronde hoop, dat deze kweekelingen eenmaal nuttig zouden werken voor de uitbreiding des geloofs. Twee hunner vooral: Hieronymus, zoon des konings van Fiunga en neef van den deugdzamen Franciscus, koning van Bungo, en Paulus Miki beloofden veel. De eerste was bestemd om naar Rome te vertrekken, ten einde den H. Vader de hulde en onderwerping zijner geloofsgenooten aan te bieden; doch daar de schepen reeds op het punt waren onder zeil te gaan en er geen tijd meer overbleef om hem naar de haven van Nangasaki te ontbieden, vertrok Mancius Ito, zijn neef, in zijne plaats. Later omhelsde hij den krijgsmansstand en gaf meermalen blijken van eene zeldzame dapperheid. Vooral verwierf hij zich bij de japansche Christenen een onsterfelijken naam door de voorbeelden van ware christendeugden en standvastige belijdenis des geloofs, die hij hun tot zijn dood toe gaf. Paulus was veel zachter van inborst en toonde toen reeds eene groote neiging voor den geestelijken staat. Het verlangen om zich geheel aan God en de apostolische

werkzaamheden van het predikambt te wijden en zoo doende, gelijk hij later werkelijk deed, vele zielen tot God te brengen, dreef hem aan om niets te verzuimen, wat voor zijnen wetenschappelijken en geestelijken voortgang dienstig was. Had dus het seminarie van Anzūkīama gedurende den korten tijd zijns bestaans geen ander nut gesticht dan de opleiding dezer twee menschen, dan nog zou men moeten erkennen dat de Kerk van Japan er veel aan verschuldigd is.

III. -

HIJ LOOPT GEVAAR BIJ DE VERWOESTING VAN ANZUKIAMA HET LEVEN TE VERLIEZEN EN ZET IN ANDERE SEMINARIËN ZIJNE STUDIËN VOORT.

Nog woonde hij geene volle twee jaren te Anzūkīama, toen er een voorval plaats greep, dat alles omverwierp en zijn leven met dat zijner medgezellen en der paters in gevaar bragt. Akeki, een vorst van twee kleine staten, stond uit heerschzucht tegen Nobunanga op. In den nacht van den 20sten Junij 1582 rukte hij met uitgelezene manschappen Miako binnen, omsingelde onverwachts het paleis, waar de keizer toen zijn verblijf hield, en klom met eene handvol zamengezworenen binnen, om zich van hem meester te maken. Na eene wond bekomen te hebben, vlugtte Nobunanga weg, om zich in eene kamer te verbergen; doch ziende dat het paleis in brand was gestoken en niet door de handen zijner vijanden willende omkomen, benam hij

zich op eene gruwzame wijze het leven. Na het bemagtigen van Miako togen de opstandelingen naar Anzūkama. Naauwelijks waren zij er aangekomen of de vesting werd hun bij verdrag en de stad op genade overgeleverd. Terwijl nu de soldaten de straten afliepen, vechtende en al wie onder hunne handen kwam afmakende, en de ongelukkige stad reeds op verschillende plaatsen aan de vlammen ter prooi was, bevonden onze seminaristen zich in een benarden toestand. P. Organtino verliet met Paulus en de overigen het huis, geleidde hen naar den oever van het meer, dat door de vesting bestreken werd, en het gelukte hem niet dan met de grootste moeite hen in een bootje te redden.

Dit gevaar ontkomen, werden zij echter spoedig door een veel grooter bedreigd. De schipper, van wien zij den overtocht naar Vakimoxima, een klein eiland, tien mijlen ver in het meer gelegen, bedongen hadden, was een heidensch roover. Na hen geheel uitgeschud te hebben, brak de onverlaat zijn woord en zette koers naar een verder gelegen onbewoond eiland, om hen daar allen, acht-en-twintig in getal, van het leven te berooven. God voorkwam evenwel door tijdige hulp zijn boos opzet. Hij zond een christenridder op een oorlogschip daarheen en deed dezen het gevaar vermoeden, waarin de paters en de jongelingen zich bevonden. De ridder verlostte hen uit de handen des roovers, bragt hen naar Sakomoto, waar hun, zonderling genoeg, door den zoon van Akeki zelven een vrijgeleide en een hofbediende medegegeven werden, zoodat zij ongehinderd en buiten alle gevaar Miako konden bereiken.

Gedurende deze gebeurtenissen waren de kalmte en

de vastberadenheid van Paulus inderdaad bewonderenswaardig: hij had zich bij zijne ouders in veiligheid kunnen stellen, doch verkoos uit liefde tot Christus het lot der paters te deelen, te meer daar hij reeds het denkbeeld had opgevat om hunne levenswijze te omhelzen. Slechts korten tijd bleef hij te Miako; want twaalf dagen na den dood van Nobunanga werd Akeki door Justus Ukondono, een vurig christenheid, verslagen en gedood, waarna de overwinnaar het aanbod deed om het seminarie op zijn gebied over te plaatsen. Paulus vertrok dan naar Takakuki, om zijne studiën voort te zetten. Vooral schepte hij genoeg in het grondig bestuderen der geloofswaarheden en in de uitoefening der apostolische bedieningen. Hierin beantwoordde hij volkomen aan de bedoelingen zijner opvoeders, die deze jongelingen tot katechisten, religieuzen en priesters wenschten op te leiden, om later de christengemeente te besturen en de dwalingen des ongeloofs te kunnen wederleggen. Zekere Fr. Vincentius van de Societeit van Jesus was hun leermeester. Deze nu had eene groote bedrevenheid verworven in het redetwisten en was door langdurige studiën de godgeleerheid der japansche afgodspriesters, bonzen genaamd, zoo volkomen meester geworden, dat de beroemdste leeraars der hoogeschole met hem kwamen spreken en, van hunne dwalingen overtuigd, als Christenen naar hun vaderland terugkeerden, waar zij de waarheid, die zij nauwelijks hadden leeren kennen, alom verkondigden. Geen wonder dus dat Paulus later deed blijken, hoezeer hij zijn voordeel gedaan had met de lessen van zulk een meester en dat de Kerk van Japan hem onder de beste redenaars en moedigste voorvechters des geloofs tellen

kon. Eerst te Takakuki en later te Arima, waarheen men door omwentelingen verplicht was geweest het seminarie te verplaatsen, vergezelde hij dikwijls een der paters op de missiën, bij welke gelegenheden hij de neophyten onderwees, met de afgodendienaars of met de bonzen redetwistte of soms ook, volgens het verhaal van getuigen, in de kerk het woord voerde met eene overtuiging en eene gemakkelijheid, die zijne jaren te boven gingen.

IV.

HIJ TREEDT IN DE SOCIETEIT VAN JESUS EN BESTUDEERT DE HOOGERE WETENSCHAPPEN.

Eene zoo schoone ziel mogt aan de wereld niet toebehooren. Sinds lang reeds brandde Paulus van verlangen om de Societeit van Jesus in te treden en drong bij de oversten herhaalde malen op de bewilliging van dien wensch aan. Deze stemden echter niet aanstonds toe; want bij het aannemen van Japannezen, vooral van neophyten, namen zij de grootste behoedzaamheid in acht en gingen er niet eerder toe over, dan nadat zij langen tijd beproefd waren en in hunne huizen als katechisten hadden gewoond. Paulus evenwel was reeds als kind gedoopt, in het seminarie gevormd en opgegroeid onder de leiding der paters, daarbij was zijn vader Fandoidono, het regt des konings van Bungo tegen dien van Saxuma verdedigende, dit jaar (1586) op het veld van eer gesneuveld, en dit waren zeker voldoende redenen om hem de gevraagde gunst toe te staan. Hij werd

derhalve op den ouderdom van twee-en-twintig jaar onder de leden der Societeit opgenomen en in Augustus deszelfden jaars 1586 naar het noviciaat van Ognissanti, in de nabijheid van Nangasaki, gezonden.

Hier legde hij zich met hart en ziel toe op het verkrijgen van die deugden, welker beoefening hem als eene tweede natuur moest worden, om aan de gedurige vermoeijenissen, het lijden en de gevaren dezer moeilijke missie het hoofd te kunnen bieden. Nog geen volle elf maanden woonde hij in het noviciaat, toen hij reeds met eene zware beproeving te kampen had. Kambakundono had zich na Nobunanga's dood van het rijk meester gemaakt en zijne gunstige gezindheid jegens het christelijk geloof was, op aanhitsing van een vuilaardigen bonze, eensklaps in zulk een onverzoenlijken haat veranderd, dat hij het banvonniss uitsprak tegen al de verkondigers van het Evangelie: dit nu betrof, behalve een groot aantal katechisten, die door hen werden opgeleid, geene anderen dan de paters der Societeit, want zij alleen waren in die streken werkzaam. De Vice-provinciaal, P. Caspar Coeglio, daarop den raad der christenvorsten en der oudste missionarissen ingewonnen hebbende, besloot, ten einde den barbaarschen Kambakundono niet meer te verbitteren, groote vertooning te maken: hij ontbood velen der zijnen naar de haven van Firando, als om hen gewillig te doen vertrekken; doch zond hen daar heimelijk in japsche kleeding naar verschillende streken en gaf hun den wijzen raad om, zonder veel opspraak te verwekken, de meer dan vijfhonderd-duizend geloovigen, die er waren, te onderrigten. Deze vestigden zich dus volgens omstandigheden, eenigen

hier, anderen elders. Onze Paulus had zich met zijne medenovicen te Aria, een klein plaatsje boven Arima, nedergezet.

Toen de twee jaren van zijn proeftijd geëindigd waren, verbond hij zich in Augustus des jaars 1588 aan God door de drie geloften van armoede, zuiverheid en gehoorzaamheid en werd naar het eiland Amakusa gezonden, waar een kollegie der Sociëit bloeide onder bescherming van Joannes, heer van dit eiland. Na eene herhaling der vroeger in het seminarie gehoorde lessen, legde hij zich met de hem eigene bevattelijkheid en scherpzinnigheid op de studie der wijsbegeerte, bespiegelende godgeleerdheid, moraal en polemieek toe. Bovenal arbeidde hij onvermoeid, om de bijgeloovige schriften der tallooze sekten, die Japan verdeelden, te leeren kennen, er de tegenstrijdigheden in op te merken, verhandelingen te schrijven, waarin hij de eene toetste en de andere wederlegde, om er zich later in zijne redetwisten met de bonzen van te bedienen.

V.

ZIJNE APOSTOLISCHE WERKZAAMHEDEN.

Eindelijk trad Paulus, na zijne studiën voleindigd en veel kennis en deugd verworven te hebben, openlijk op, om, volgens den wensch zijns harten, aan de bekeering der zielen te arbeiden. De japansche taal, zoowel die des volks als der geleerden, welke door de voornamen gesproken werd, was hij volkomen magtig; daarenboven

kende hij hare eigenaardigheden, keurigste uitdrukkingen en juiste uitspraak: iets, dat voor vreemdelingen, ook nog tegenwoordig met eene hardnekkige studie van vele jaren, naauwelijks te leeren is. Ook had hij van natuur eene gemakkelijkheid van spreken en eene hem geheel eigene innemende voordragt, welke gaven, opgeluisterd door engelachtige godsvrucht en zedigheid, zijne woorden deden behagen, overtuigen en treffen. Aanvankelijk onderrigtte hij als katechist de neophyten in de geheimen des geloofs en werd vervolgens prediker. Het eerste veld zijner vermoeijenissen was Ximo, het zuidelijkste der japansche eilanden, en wel bepaaldelijk het rijk van Arima en het vorstendom Omura, waar de Christenen het talrijkst waren. Van daar trok hij meer noordwaarts in en liep hij vele gewesten af tot aan Miako, ja, zette hij zijne togten tot twee-honderd mijlen benoorden Miako, aan de uiterste grenzen van Japan, voort, altijd in gezelschap van een of meer priesters der Societeit. Hem werd opgedragen te onderrigten, te prediken, te redetwisten en de bekeerlingen tot het H. Doopsel voor te bereiden, terwijl anderen het H. Sakrament der boetvaardigheid bedienden, het H. Misoffer opdroegen, huwelijken inzeggenden of stervenden bijstonden. Op zijne lange en vermoeijende reizen ontmoette hij allerlei gevaren en leed hij onbeschrijfelijk veel; doch de vrucht, waarmede hij werkte, verligte zijn arbeid en maakte dien zelfs aangenaam. Bij de heidensche vorsten en grooten was hij zeer gezien en hij won er vele voor Christus, vooral in Mori. Er berusten onder ons nog brieven uit die streken, waaruit blijkt, dat het geloof gedurende de vijf-en-veertig jaren, die er verlopen waren sedert de

H. Franciscus Xaverius het in Japan had leeren kennen, noch zoovele noch zoo voornamen leerlingen gewonnen had en er niet zoovele rijken door hunne vorsten voor de prediking waren opengesteld dan in 1593 en de beide volgende jaren. Ongetwijfeld had onze heilige martelaar een groot deel in deze talrijke en merkwaardige bekeeringen. Afgezien van de getuigenissen zijner ordebroeders, is dit bewezen door de woorden van P. Marcellus Ribadeneira van de orde des H. Franciscus, die hem gedurende zijn verblijf in Japan van nabij had leeren kennen en niet aarzelde te verklaren, dat Paulus daar als een der nuttigste werklieden in 's Heeren wijngaard bekend stond.

Het volgende voorbeeld strekke ten bewijze voor de overredende kracht zijner woorden. In de stad Osaka was een heiden om zijne misdaden ter dood veroordeeld en werd door den scherprechter naar de gerechtsplaats geleid. Onze Heilige ontmoette hem en gevoelde terstond een vurig verlangen om hem, die op het punt was zijn tijdelijk leven te verliezen, het eeuwige te verzekeren. Hij dringt stoutweg door den volkshoop en de soldaten heen, en ter zijde van den boosdoener gekomen, spreekt hij hem met nadruk over de eeuwige straffen, welke hem wachten, die den eenigen waren God der Christenen niet aanbidden, en vervolgens over de noodzakelijkheid van het geloof in Christus en des Doopsels ter bekoming der zaligheid. Deze woorden drongen met behulp der goddelijke genade tot het hart des heidens door en hij gaf zich aan de waarheid gewonnen. Langs den weg onderrigte Paulus hem, zoo goed de omstandigheden het toelieten, en reinigde hem vervolgens in

de wateren des H. Doopsels, waarna de bekeerling gewillig den dood onderging en , zoo als wij vertrouwen mogen, der eeuwige zaligheid deelachtig werd.

VI.

ZIJNE GESCHRIFTEN TER VERDEDIGING DES GELOOFS.

Niet met het woord alleen, maar ook met de pen en in geschriften ijverde hij voor de uitbreiding der ware leer. Zijne bedrevenheid in de japansche taal en in haar letterschrift en zijne diepe kennis van de godgeleerdheid der bonzen hielpen hem in het schrijven van verscheidene werken, die in keurigen stijl de valsheid der goden en de dwaalleer der sekten aantoonde en, door vergelijking van deze met de ware en heilige leer van Christus, overtuigend bewezen dat zij niets anders was dan een zamenweefsel van fabelen, dwalingen, tegenstrijdigheden en aan de natuurlijke rede en zedeleer vijandige beginselen. Er waren toen vooral twaalf godsdienstige sekten, die het volk misleidden; elke dezer had hoogeschole, leeraars, godheden, priesters en predikers. Door de wederlegging van het heilige boek der Japannezen, Fokekio genaamd en door Xaka, een voornamen en algemeen vereerden afgod opgesteld, gaf hij ter zelfder tijd aan alle bijzondere dwalingen den doodslag. Deze werken werden aanvankelijk overgeschreven en aldus verspreid; later, toen P. Alexander Valegnani, Visitator van het Oosten, de boekdrukkunst aldaar had overgebracht, werden zij in het licht gegeven: en zoo

was Paulus dan de eerste Japannees, die een werk ter verdediging des geloofs uitgaf, weshalve hem in de bibliotheek van de schrijvers der Societeit eene plaats onder de godgeleerden toekomt. De akten zijner heiliger verklaring verzekeren, dat hij door dit middel tallooze zielen voor het geloof won, daar hij op deze wijze gedurende zijn leven ook in die plaatsen, waar hij persoonlijk niet komen kon, en na zijn dood een uitgebreid nut stichtte.

VII.

KORTE SCHETS ZIJNER DEUGDEN.

Bij den onvermoeiden ijver, waarmede hij de eer Gods en het zieleheil zijner landgenooten bevorderde, voegde hij nog de krachtige voorbeelden van een heilig leven. Wij zullen hierbij echter niet lang stilstaan, om de grenzen, die wij ons bij dit verhaal gesteld hebben, niet te overschrijden. Te midden der verstrooiingen van het apostolaat was zijn hart altijd met God vereenigd, en het was zijn grootste genoegen, uit de volheid des harten over Hem te kunnen spreken. Van lange en vermoeijende reizen in het midden zijner broeders teruggekeerd, gedroeg hij zich volkomen naar de voorschriften van den Visitator P. Valegnani: eenige dagen in afzondering doorbrengende, om den geest door overweging en gestrenge boetpleging te versterken. De ernstige zedigheid van zijn voorkomen werd gematigd door eene ongedwongene minzaamheid, en er lag in zijn uiterlijk

eene zoo buitengewone innemendheid, dat hij, volgens het verhaal van ooggetuigen, daardoor de achting en liefde van afgodendienaars, bonzen en zelfs van de hardnekkigste vijanden des Christendoms afdwong. De heerschende ondeugd in Japan is eene bijna aangeborene bedrevenheid in het veinzen. „Twee zaken,” zegt Valignani in een brief aan P. Generaal, „zijn mij in de Japannezen onverdragelijk, waarvan de eerste is, dat zij nooit volgens hun gemoed spreken en dit wordt hun van jongs af aan ingeprent, de grooten vooral houden het liegen voor eene volmaaktheid en stellen hun roem in het bedrog, opdat niemand hunne gedachten of begeerten zou kunnen doorgronden;” — doch van Paulus vinden wij geheel tegenovergestelde getuigenissen opgeteekend: zijne tong was de tolk zijner opregte ziel en zijne woorden waren eenvoudig en duidelijk. — Om zelfbehoud was hij weinig bekommerd, en als er eene ziel te winnen was, aarzelde hij niet daarvoor zijn leven in gevaar te brengen; daarenboven was hij gehard tegen alle beproevingen, welke het apostelambt vooral in tijden van vervolging vergezellen. „Wij leven hier, Goddank!” zoo schreef een medearbeider van Paulus, „nagenoeg volgens de woorden des Apostels, rondgaande *in schapen- en geitenvellen, behoeftig, verdrukt, mishandeld*, dwalende in bosschen en valleijen of wonende in spelonken. De nachten brengen wij door met reizen of vermoeijenden arbeid, daar wij alsdan onze Christenen versterken door de verkondiging van Gods woord en het toedienen der Heilige Sakramenten, hetgeen noodzakelijk in 't geheim geschieden moet; des daags houden wij ons in onbewoonde plaatsen op of blijven in allen

gevalle verborgen." Zoodanig was dan ook het leven van Paulus gedurende de jaren der eerste vervolging van Taikosama. Doch hooren wij zijn lof met korte, maar veelomvattende woorden uit den mond van bovengenoemden P. Ribadeneira. In zijne *geschiedenis van den Archipel* spreekt hij aldus: „ik zelf was getuige van de liefde voor het stilzwijgen en de zedigheid dezes heiligen martelaars, die door zijne werken toonde welken schat van volmaaktheid hij zich in de elf jaren zijns religieusen levens verworven had. Bij de Christenen was hij als uitmuntend redenaar geacht, en allen verzeerden dat hij door den brandenden ijver, die zijne woorden en daden bezielde, verreweg de meeste vruchten van bekeering had ingeoogst. Zijne broeders hadden hem dan ook oprecht lief als een onvermoeid en nederig arbeider in 's Heeren wijngaard, die alleen voor het zieleheil van anderen en voor eigene volmaaktheid leefde."

Paulus had den ouderdom van drie-en-dertig jaren bereikt en zou van den Bisschop van Japan, Petrus Martinez, die in 1596 aldaar was aangekomen, de H. priesterwijding ontvangen; doch God had dit anders beschikt en wilde dat hij, in plaats van priester te zijn, zelf op het kruis zou geofferd worden voor den naam van Christus, waarna zijne vereering als martelaar door denzelfden Bisschop aan de stad Nangasaki werd toegestaan, hetgeen wij breedvoeriger verhalen zullen, na eerst iets van het leven der beide andere Heiligen gezegd te hebben.

VIII.

GEBOORTE EN EERSTE LEVENSJAREN VAN DEN
H. MARTELAAR JOANNES SOAN DE GOTO.

Het rijk van Goto, ten westen en op ongeveer vijftig mijlen afstands van Firando gelegen, bestaat uit eene groep van vijf kleine, niet verder dan anderhalve mijl van elkander verwijderde eilanden. Niettegenstaande een groot aantal bronnen, is de grond er schraal en onvruchtbaar en voor het grootste gedeelte met bosschen en wildernissen overdekt. Dit belet evenwel niet dat de bevolking talrijk is en er zoowel in de vlakten als op de bergen vele dorpen gevonden worden; want de Japannezen kunnen zich met weinig behelpen. De hoofden havenstad Osaka heeft eene aangename en, den smaak des lands in aanmerking genomen, zelfs prachtige ligging. Het christelijk geloof werd daar het eerst verkondigd door twee katechisten van de Societeit: Ludovicus Almeida, een Portugees, en Laurentius, een Japannees, die later werden opgevolgd door P. Joann. Bapt. Monti, P. Alex. Valla en P. Jos. Fornaletti, welke laatste uit geloofshaat door vergif van het leven beroofd werd. Na de bekeering van den vorst Ludovicus ontvingen alle bewoners dezer eilanden het H. Doopsel.

Op een derzelve werd ten jare 1578 de heilige martelaar Joannes geboren: zijne ouders waren Christenen en waarschijnlijk onder de eersten van Almeida's bekeerlingen. Zijn familienaam was Soan; doch gewoonlijk voegt men er dien van het rijk, waarin hij geboren werd,

bij, om hem van andere katechisten, die denzelfden naam droegen, te onderscheiden. Zijne ouders gaven hem eene christelijke opvoeding en door de paters der Societeit, die aldaar het geloof predikten, werd hij in de waarheden onzer H. godsdienst onderwezen. Wel verre van deze zorgen onbeantwoord te laten, groeide hij op in de vreeze des Heeren en in liefde voor de deugd. Na 's vorsten dood nam een zijner broeders, een fanatiek heiden, het geschikte oogenblik waar om de wapenen op te vatten en het rijk aan den jeugdigen troonsopvolger, even als zijn vader Ludovicus geheeten, te ontweldigen, waarna hij, op aanhitsing der bonzen, eene gruwzame vervolging in het leven riep. Vele adellijke en welgezetene bewoners, onder welke ook de familie Soan, begaven zich in vrijwillige ballingschap, daar zij het geloof in hun vaderland niet meer ongehinderd konden belijden. Joannes vestigde zich met zijne ouders te Nangasaki, eene bijna geheel christenstad, in het rijk van Omura aan zee gelegen. Daar had de Societeit van Jesus eene kerk en een huis, en nog onlangs had Taikosama vergunning gegeven om er de godsdienstoefeningen in het openbaar te houden; want het was in zijn belang de Portugezen, die aldaar het middelpunt van hun handel op China en Indië hadden, niet van zich te vervreemden. De onschuldige jongeling, die hier meer middelen had voor zijne geestelijke vorderingen, deed dan ook snelle schreden op den weg der deugd en brak eindelijk geheel met de wereld, om zich aan God toe te wijden.

IX.

ZIJNE AANNEMING ALS KATECHIST EN APOSTOLISCHE
WERKZAAMHEDEN.

Zijn gedurige omgang met de paters deed het verlangen in hem ontstaan om hunne levenswijze te volgen, en zijn zestiende jaar ingetreden zijnde, verzocht hij den Vice-provinciaal om in de Societeit te worden opgenomen. Deze gunst werd hem voor het tegenwoordige slechts gedeeltelijk toegestaan en hij zag zich aangenomen als katechist, hetgeen zooveel was als eene eerste beproeving en de eerste schrede tot den religieusen staat. Om de waardigheid en de roeping dier katechisten beter te kennen, dient men te weten dat de paters, zoowel om den katechisten zelven achting voor deze bediening in te boezemen, als om ze bij anderen meer aanzien te geven, ter gelegenheid hunner opname eene zekere wijding, om het aldus te noemen, hadden verordend, en de plegtigheden, daarbij gebruikelijk, hadden eenige overeenkomst met die, welke bij de inkleeding der religieusen voorgescreven zijn. Tot deze betrekking werden uit de kinderen boven de dertien jaren, uit de jongelingen en ongehuwde mannen, die zich aanboden, alleen dezulken gekozen, die het voorbeeld gaven van een deugdzaam gedrag en waren ijver en een vlug oordeel en aanleg hadden voor het redetwisten. Zij moesten huis en ouders verlaten, om zich geheel aan de dienst van God toe te wijden, en wanneer hunne ouders nog in leven waren, moesten deze in persoon hunne kinderen op een der voornaam-

ste feestdagen in de kerk komen aanbieden. Op den bepaalden dag waren er zoovele geloovigen vereenigd als de kerk bevatten kon; de overste droeg het H. Misoffer met alle plegtigheid op, begeleid door de muziek der Portugezen of, ter plaatse waar zij woonden, ook der seminaristen. Na het Evangelie beklom een der paters den kansel en sprak over de verhevene roeping eens geloofs-verkondigers of over eenig ander onderwerp van gelijken aard en over de deugden, die daartoe worden gevorderd. Na deze toespraak liet de muziek zich weder hooren, de nieuwe katechist knielde neder aan den voet des altaars, waar men hem de haarvlecht afsneed, die de Japannezen boven op het hoofd zamenbinden en naar achteren overslaan en waarvan het gemis bij hen eene openbare belijdenis is dat zij niet meer aan de wereld toebehooren. Vervolgens legden zij hun wereldsch kleed af en ontvingen er een, bijna gelijk aan dat der paters, in wier midden zij voortaan leefden. Ook hadden zij elken dag vaste tijden voor gebed en gewetens-onderzoek, naderden maandelijks eenige malen tot de HH. Sakramenten en vergezelden den een of anderen missionaris, wien zij in het onderrigten der bekeerlingen behulpzaam waren. Gedurende dien tijd werden zij beproefd en oplettend gadegeslagen en later, als zij zich aanboden, hetgeen de meesten deden, in de Societeit aangenomen.

De aanneming van den jeugdigen Joannes geschiedde op de gebruikelijke wijze; en zijne godvreezende ouders leidden hem naar het altaar niet slechts vol vreugd, maar gelukkig in het bezit van een zoo waardigen zoon, die door God tot zijne dienst was uitgekozen. Binnen weinige jaren zouden zij, tot loon hunner edelmoedigheid,

hun lieveling met de martelkroon zien prijken, gelijk wij verhalen zullen. Hij werd de medgezel en leerling van P. Petrus de Morecon, een ijverig missionaris, met wien hij naar het eiland Xikoko trok, waar hij langen tijd de kinderen in de grondbeginselen des geloofs onderwees. Vervolgens gingen beiden naar Osaka, destijds de hofstad van keizer Taikosama en tevens eene standplaats van de paters der Societeit, waar toen P. Orlandino, Paulus Miki en Jakobus Kisaï woonden. Het voorbeeld dier meer bejaarde zendelingen, welke hij in den arbeid voor het zieleheil behulpzaam was, zette hem meer en meer aan tot deugdsbetrachting. De oogst was overvloedig, want de Christenen, waarvan er zelfs een groot aantal aan het hof des keizers woonde, waren er talrijk en vele grooten en vorsten gingen daar heen, om het H. Doopsel te ontvangen en dezelfde gunst voor hunne onderdanen te verzoeken. Toen de zaken het schoonst stonden brak er eene vervolging uit, die alle hoop vernietigde en Joannes, toen negentien jaren oud, de martelkroon bezorgde. Hij had echter, eerst nog den troost P. Martinez, Bisschop van Japan, in Osaka te zien en van hem het H. Sakrament des Vormsels te ontvangen, welke nieuwe genade hem sterkte gaf om het geloof van Christus met zijn bloed te verdedigen.

X.

HET LEVEN DES H. MARTELAARS JAKOBUS KISAI. —
 ZIJNE BEKEERING.

Jakobus Kisai, in 1533 in het rijk van Bigen geboren, had veel hooger en ouderdom bereikt dan de beide vorigen. Het is onloochenbaar dat hij, uit heidensche ouders geboren, tot op zestienjarigen leeftijd, althans niet korter, in de afgodendienst heeft geleefd. Het schijnt tevens dat hij als kind, volgens japansch gebruik, ter opvoeding naar een klooster van bonzen gezonden werd en aldaar eene buitengewone bedrevenheid verkreeg in het schrijven van japansche letters. De Japannezen hebben geen alphabet, waarmede zij door verschillende zamenvoeging hunne woorden vormen; maar ieder ding wordt uitgedrukt door een bijzonder en geheel geëigend karakter, dat voor geen ander voorwerp dienen kan. Deze karakters nu, van zulk een zonderlingen vorm, met regte, kromme en dooreenloopende lijnen, dat het ondoenlijk schijnt er ook maar weinige te onthouden, zijn verschillende duizenden in getal. Dit was dan ook al wat Jakobus van de bonzen goeds kon leeren, want die klasse was verzonken in de diepste bedorvenheid.

In de geschriften, die melding van hem maken, is nergens eene opgave te vinden van het jaar, waarin hij tot de kennis van den waren God kwam en gedoopt werd. Alleen noemt het verslag van P. Lud. Froës hem een *Oud Christen*, met welken naam toen diegenen werden aangeduid, die of door den H. Franciscus Xaverius

zelveu òf door een der twee zendelingen, die hij bij zijn terugkeer naar Indië in Japan achterliet, gedoopt waren. Zeker is het dat hij bij den Doop den naam ontving van Jakobus of, volgens anderen, van Didakus, welke beide namen door de Spanjaarden zonder onderscheid gebruikt worden.

Op mannelijken leeftijd gekomen, trad hij in het huwelijk met eene pas bekeerde Christin, welke hem een zoon schonk; die den naam ontving van Joannes. Weinigen tijd daarna liet zijne echtgenoot zich door de bonzen misleiden, werd afvallig en keerde tot de afgodendienst terug. Jakobus trachtte haar door redenen en gebeden te bewegen en liet niets onbepoofd om haar van dien schandelijken afval terug te brengen; doch daar al zijne pogingen niets baatten, verjoeg hij haar uit zijn huis en brak den echt.

XI.

HIJ WORDT ONDER DE KATECHISTEN OPGENOMEN.

Van alle wereldsche banden bevrijd, vormde Jakobus het plan, zich naauwer met God te vereenigen en nu zijn reeds vroeger opgevat verlangen om de Societeit van Jesus in te treden te verwezenlijken. Hij regelde dan zijne huiselijke zaken, plaatste zijn zoon, naar wij meenen, in een seminarie en verzocht als katechist te worden aangenomen, welke gunst hem werd toegestaan. Dit laatste dient vooral opgemerkt te worden, om den graad te kennen, dien hij zoowel als Joannes Soan in de Socie-

teit van Jesus had: deze toch verschilt van dien der leeebroeders, hetgeen zij zekerlijk niet waren, zoo als blijkt uit de katalogen en inlichtingen, die de Overste van Japan jaarlijks van al zijne onderhoorigen naar den Generaal der Orde opzond, en nog bevestigd wordt door een feit, waarvan de Bollandisten melding maken, namelijk, dat P. Mutius Vitelleschi de verspreiding verboden heeft van eenige werken, waarin deze beide martelaars leeebroeders genoemd werden. Jakobus was dan katechist en wel een derzulken, die voor taalstudie en hogere wetenschappen werden opgeleid en, na genoegzame vorderingen in deugd en wetenschap, of wel priester gewijd werden of ook, als zij dit verkozen, katechisten bleven tot aan hun dood. In een uitvoerig verslag van P. Petrus Gomez lezen wij van hem, dat hij met waren ijver des geestes verscheidene jaren in de bekeering der heidenen behulpzaam was en hen door onderwijs in de christelijke leer tot het Doopsel voorbereidde.

Daar hij reeds ver in jaren gevorderd en buitengewoon ootmoedig was, hield hij zich in de huizen der Societeit gaarne met den nederigsten en verwerpelijken arbeid bezig, waarom hem in Osaka, waar hij de laatste jaren zijns levens doorbragt, de zorg werd opgedragen voor de gasten en voor het ontvangen der vreemden, hetgeen hij deed met innemende beleefdheid en de in Japan gebruikelijke pligtplegingen, maar tevens met die ware liefde, die den Christen in hem deed kennen. Den tijd, dien hij van zijne bezigheden over had, besteedde hij elken dag aan de overweging van het lijden des Zaligmakers, zijne geliefkoosde devotie, waaruit hij

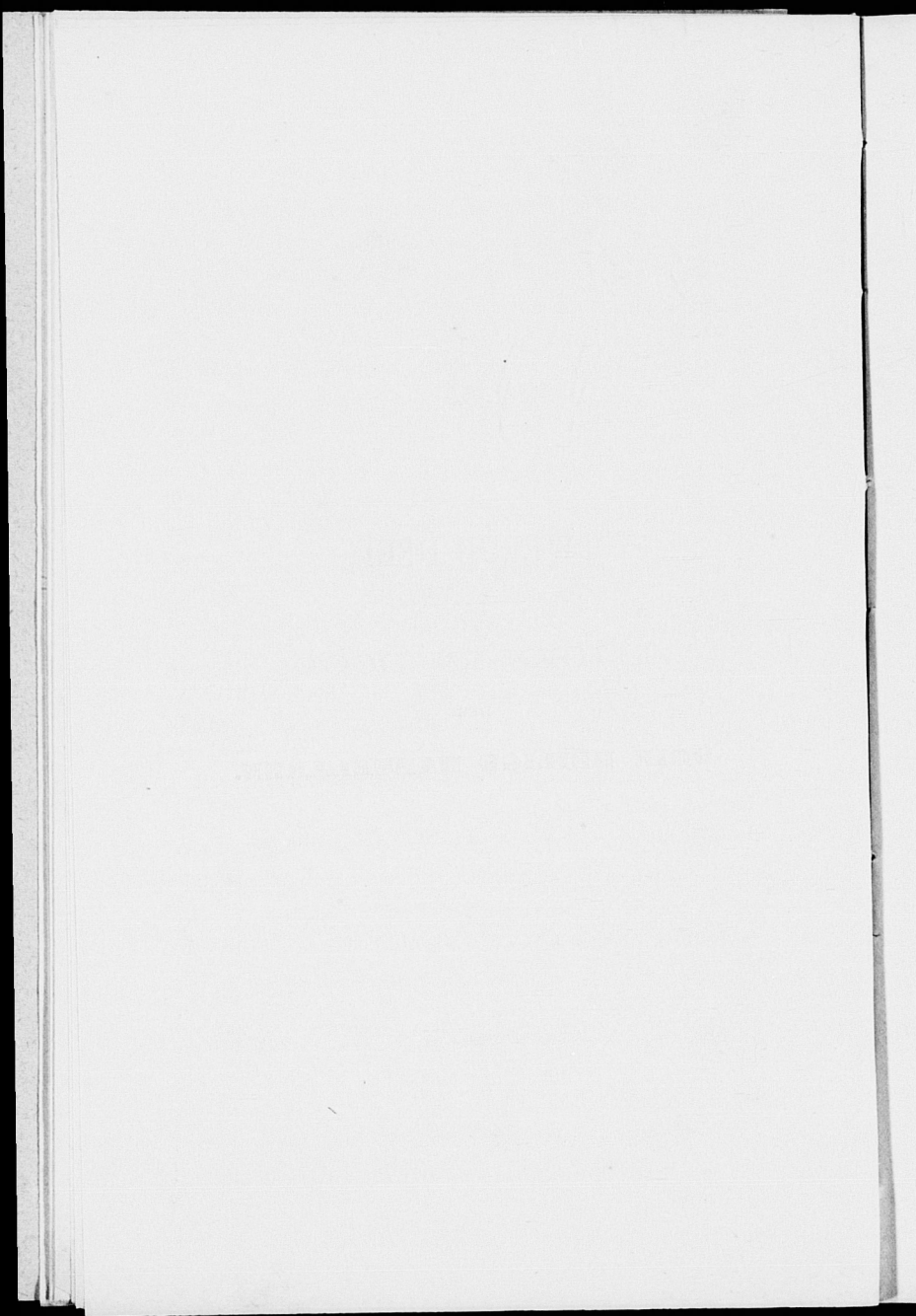
bemoediging en kracht putte tot heiliging van zijn arbeid. Daar hij de japansche letters uitmuntend schreef, had hij het geheele lijden van Christus afgebeeld op eenige bladen, zamengebonden tot een boek, dat inderdaad schoon was, zoowel uit hoofde van de verscheidenheid der letters als van het godvruchtig kunstgevoel, dat in de kleine gekleurde teekeningen doorscheen. Dit boek was geheel zijn schat; hij bediende er zich van om zijn geest met overwegingen te voeden en als van eene schilderij, die hem het lijdend ligchaam des Verlossers geduriglijk voor oogen bragt. Ook strekte het hem tot middel om met de vreemden, die zich aanmeldde om de paters te spreken, godvruchtige gesprekken aan te knopen en hen tot oefeningen van deugd op te wekken. Op deze wijze leefde hij tot zijn 64ste jaar, toen het God behaagde hem met den marteldood en wel, tot meer gelijkvormigheid aan Jesus, met den kruisdood te verheerlijken.

TWEEDE DEEL.

LIJDEN EN DOOD

DER

DRIE HEILIGE MARTELAREN.

I.

DE CHRISTENKERK VAN JAPAN.

Wij zijn thans genaderd tot de beschrijving van het lijden en den dood der drie heilige martelaren, wier levensgeschiedenis wij kortelijk hebben medegedeeld. Evenwel is het noodig een terugblik te werpen op de tijden, die ons verhaal voorafgingen en de oorzaken dezer eerste algemeene vervolging tegen de japansche Christenen op te sporen. — De H. Franciscus Xaverius, de eerste, die het licht des Evangelies in Japan verspreidde, was aldaar op den gelukspellenden dag van Maria Hemelvaart 1549 aangekomen. Bij zijn vertrek liet hij de beide zendelingen, die hij uit Indië met zich genomen had, P. Cosmas de Torres en Joannes Fernandez, aldaar achter. Later, toen de oogst rijker werd, vermeerderde ook het getal werklieden. Zij verdeelden het land onder elkander, doorkruisten het in alle rigtingen en wonnen koningen en volken voor de heilige wet van Christus. De eerste der vorsten, die het geloof omhelsde, was Xiumitanda, vorst van Omura, wiens voorbeeld door Civan, koning van Bungo en van nog vier of vijf andere rijken en eindelijk ook door den koning van Arima gevolgd werd, welke vorsten gezan-

ten naar Rome zonden, om den Paus hunne onderwerping aan te bieden. Gedurende de heerschappij van Nobunanga, die zich door zijne wapenen meer dan de helft van het japansche rijk onderworpen had, nam de bloei des Christendoms op eene verbazende wijze toe. Na zijn dood, die spoedig door dien zijns vervolgers Akeki gevolgd werd, kwam het oppergebied in handen van een anderen gelukzoeker, Faxiba Xicidono geheeten. Deze, in het rijk van Mino uit zeer geringe ouders geboren, won aanvankelijk zijn onderhoud met het verkoopen van takkebossen, die hij zelf bond en ter markt bragt. Deze levenswijs moede, besloot hij in eene verandering zijne fortuin te zoeken: hij verwisselde dan de bijl met het zwaard, en daar hij op eene buitengewone wijze slaagde, doorliep hij spoedig al de graden der militaire eeraambten en werd eindelijk tot aanvoerder en generaal benoemd. Na de nederlaag van Akeki ziende dat geheel Japan door inwendige onlusten verscheurd werd, nam hij behendig de kans waar en, door de fortuin begunstigd, gelukte het hem, na zich van Nobunanga's kinderen en andere tegenstanders, die naar het bestuur dongen, ontdaan te hebben, het rijk in minder dan een jaar tot één ligchaam te vereenigen en alle koningen en vorsten van Japan als onderdanige vasallen voor zijn troon te zien. Hij behield zijn ouden naam Faxiba tot het jaar 1585, doch verwisselde dien toen tegen den titel van Kambakundono, welk woord de beteekenis heeft van *Schatkist*, ten einde zijne lage afkomst zooveel mogelijk te doen vergeten. Eindelijk deed hij in 1592 afstand van den titel van Kambakundono ter gunste van zijn neef en nam den naam Taikosama,

dat is *Opperheer*, voor zich. Deze japansehe Tiberius, want dien naam verdient hij om zijn persoonlijk gedrag zoowel als om zijne openbare handelingen, bleef gedurende zestien jaren de dwingeland zijns volks. Zijn zedelijk gedrag was inderdaad dierlijk: alle godsdienst was hem vreemd en aan het bestaan van een God geloofde hij volstrekt niet. Somwijlen vervolgde hij de bonzen en afgoden, dan overlaadde hij hen weder met gunstbewijzen. Eveneens deed hij met de Christenen: eerst werden zij bevoorregt, later op eene bloedige wijze vervolgd. Deze veranderingen nu waren niet het gevolg van ongedurigheid, maar geschiedden volgens een welberekend plan; want één hoofdbeginsel regelde al zijne daden, te weten: dat hij zich van alles slechts in zover bedienen moest als het met zijne belangen strookte.

II.

UITBARSTING DER VERVOLGING.

Gedurende de vijf jaren dat hij het geloof en de zendingen begunstigde, klom het getal Christenen tot eene verbazende hoogte, zoodat er toen meer dan tweehonderdduizend geloovigen geteld werden. Onder hen waren de beide aanvoorders der land- en zeemagt en vele der aanzienlijkste hovelingen en voornaamste ambtenaren des rijks. Daarenboven had bijna geheel het leger de waarheid omhelsd, zoodat het kruis in verschillende vormen op scheepsvaandels en krijgsbanieren prijkte. Niet alleen had de keizer toegestaan dat het geloof vrije-

lijk mogt verkondigd worden, maar dikwijls kwam hij zelf, van een paar der zijnen vergezeld, eenige uren in het gezelschap van den Vice-provinciaal, P. Caspar Coeglio, doorbrengen. Eens, het was op den 24sten Julij 1587, nadat hij in den loop van den dag een langdurig en zeer gemeenzaam onderhoud met Coeglio gehad had, des avonds, geheel verhit door het onmatig gebruik van portugesehen wijn, in zijn paleis teruggekeerd, werd hij aangesproken door zekeren bonze Jakuin, een schaamteloos booswicht, die hem in het plegen zijner schanddaden behulpzaam was en de middelen daartoe verschaft. Deze verhaalde met duizend leugenachtige bijvoegsels, dat eenige christenvrouwen van Arima volstrekt hadden geweigerd zich tot 's keizers schandelijke voldoeningen te leenen; vervolgens voer hij hevig uit tegen de christelijke leer en de zendelingen, die haar predikten, den keizer met een vloed van listig uitgedachte redenen verzekerende, dat hij geen rustig bezit van zijn troon hopen moest zoolang hij bescherming verleende aan een ras van menschen, dat het volk eene wet leerde, onteerend voor het godendom en met de volksoverleveringen en de zeden des lands geheel in strijd. Taikosama, van nature achterdochtig en nu door wellust verteerd en door den wijn bevangen, aan hevige gemoedsaandoeningen ter prooi, zwoer op het oogenblik het Christendom te zullen uitroeijen.

Nog denzelfden nacht zond hij het banvonnis aan Justus Ukondono, opperbevelhebber des legers, en bij het aanbrenken van den dag aan P. Coeglio een bode, met bevel dat alle verkondigers der christelijke wet zich op doodstraf binnen een bepaalden tijd uit Japan moesten verwijderen.

„Er werd goedgevonden,” zoo spreekt P. Lud. Froës in zijn verslag, „dat men eene zoo talrijke christenbevolking niet zou verlaten; doch om 's keizers gramschap niet te tergen en den schijn aan te nemen alsof zijn bevel gehoorzaamd werd, gelastte de Vice-provinciaal ons eene japansche kleeding aan te nemen en aldus ongemerkt en in 't geheim voort te gaan met het verzorgen der geloovigen. Op deze wijze gelukte het ons na dit noodlottig vonnis nog twee huizen, een te Miako en een te Osaka, op te rigten, elk door tien religieuzen bewoond. Hier hielden wij echter de godsdienstoeffeningen niet in openbare kerken, maar hadden wij eene huiskapel, waar het H. Misoffer opgedragen en de Sakramenten toegediend werden, als ook eene zaal aan de straatzijde, die tot spreekvertrek diende. Met deze voorzorgen hebben wij ons nog ten getale van honderd vier-en-dertig staande gehouden, en het getal Christenen wies inmiddels zoo aan, dat er, zonder de kinderen van christenouders mede te tellen, toen meer dan vijf-en-zestigduizend gedoopt werden. De keizer wist wel dat wij er allen nog waren; maar het was hem voldoende dat wij ons verborgen hielden en zijn bevel niet openlijk durfden trotseren.”

Zoo stonden de zaken nog, toen in Junij 1593 twee priesters en twee leeken, allen Minderbroeders, te Nangasaki aan wal stapten met eene zending van den goeverneur der philippijnsche eilanden aan Taikosama, die ten onrechte op het bezit dezer eilanden aanspraak maakte. Zij waren de eersten, die van andere religieuze orden herwaarts kwamen en hadden aan hun hoofd den kommissaris P. Petrus Baptista, een man van zeldzame

heiligheid en brandenden ijver voor het heil der zielen. Te Nangoia boden zij den keizer de lastbrieven en geschenken des goeverneurs aan en verzochten eenigen tijd te Miako te mogen vertoeven, hetgeen hun onder zekere voorwaarden werd toegestaan. Toen nu deze apostolische mannen die onafzienbare graanvelden rijp zagen voor den oogst, kon hun ijver zich niet langer bedwingen. Zij openden eerst daar en later ook te Osaka eene kerk en een klooster en begonnen de godsdienst met gezegend gevolg in het openbaar te bedienen. Dit gaf aan eenige heidenen, vooral aan zekeren renegaat Faranda, die eerst uit persoonlijk belang hun beschermer geweest was, gelegenheid om hen bij Guenifoin, goeverneur van Miako, als overtreders der keizerlijke bevelen aan te klagen.

Het schijnt dat de beschuldiging door toedoen des goeverneurs, wiens beide zonen en nog andere bloedverwanten Christenen waren, niet aan den keizer werd overgebracht, ten minste de religieuzen konden nog twee jaren ongehinderd voortgaan. Maar op het einde des jaars 1596 namen de zaken eene geheele andere wending. Het schip *San Filippo*, dat van Manilla naar Nieuw-Spanje stevende, strandde te Urando op de kusten van Tosa en bragt tweehonderd veertig passagiers aan wal: vijf-en-negentig van hen waren Kastilianen en onder deze vier religieuzen van de orde van den H. Augustinus, twee Franciskanen: Fr. Philippus de las Casas of a Jesu en de leekebroeder Joannes, benevens één Dominikaan. Taikosama, de schipbreuk vernomen hebbende, liet, volgens de barbaarsche gebruiken van Japan, schip en lading verbeurd verklaren en zond zekeren Maxita,

een der voornaamste goeverneurs, naar Urando, om het in bezit te nemen. Terwijl deze met de plundering van het ontredderde schip bezig was, viel hem eene zee-kaart in handen, waarop de zeewegen en windhoeken stonden aangeduid. Hij vroeg aan den stuurman, hoe zijn koning toch zoo vele en zoo veraf gelegene landen had kunnen bemagtigen, waarop deze ten antwoord gaf, dat het geluk der wapenen hiervan de oorzaak was. „Hoe is dit mogelijk,” hernam de listige goeverneur, „terwijl de bemanning uwer schepen zoo gering is?” Toen bedacht de stuurman eene grove en voor de godsdienst zeer verderfelijke leugen, met de bedoeling, zoo verklaarde hij later, om daardoor den barbaar schrik aan te jagen en hem van zijne onregtvaardige verbeurdverklaring te doen afzien. „Daartoe,” zoo gaf hij voor, „worden er eerst geloofspredikers van alle religieuze orden uitgezonden, vervolgens komt het leger, en de overwinning blijft zelden uit.” Hierop verwijderde Maxita zich aanstonds met den inventaris der goederen en de zeekaart, spoedde zich naar Osaka en bragt het antwoord des stuurmans aan den keizer over. Meer was er voor den barbaar niet noodig om tot het uiterste te komen; bovendien waren nu nog de goeverneur van Tosa en Jakuin, dezelfde die negen jaren geleden de eerste vervolging ontstoken had, daar, om zijne woede aan te blazen. Het bleef dan ook niet enkel bij gemoedsaandoeningen; maar hij verklaarde tot elken prijs die vervloekte Christenen te willen verdelgen, en nog denzelfden nacht van den 8ⁿ December 1596 zond hij een bode naar de beide goeverneurs van Miako en Osaka: Gibunoxio en Farimandono, met last om alle geloofs-

verkondigers en hunne volgelingen op te sporen en in verzekerde bewaring te stellen.

III.

VERLANGEN DER CHRISTENEN NAAR DEN MARTELDOOD. —
HET VONNIS WORDT GEWIJZIGD.

Juist waren er te Osaka vier priesters van de Sociëteit aangekomen, om den Bisschop, P. Martinez, die den vorigen dag naar Nangasaki op reis was gegaan, te vergezellen, toen P. Organtino, hun Overste, door een beëdiende des goeverneurs, die Christen was, van het opsporen en de gevangenneming der geloovigen en van den ondergang, waarmede de christenkerk bedreigd was, onderrigt werd. Hij liet toen twee priesters met Paulus Miki en de beide katechisten, Joannes de Goto en Jakobus Kisaï, aldaar achter, om de Christenen bij te staan, en vertrok zelf tegen het vallen van den volgende nacht met P. Franciscus Perez en Paulus van Amakusa naar Miako, om de geloovigen van die stad te versterken en zelf de martelkroon te verwerven.

Het vonnis van Taikosama, dat alle belijders der christelijke wet trof, was intusschen ruchtbaar geworden, en de geloovigen bereidden zich met bewonderenswaardigen ijver, zonder eenige voorzorgen te nemen, tot den marteldood voor. P. Organtino, te Miako aangekomen en op nieuw van de aanstaande gevangenneming verzekerd, schreef in de vervoering zijner vreugd het volgende aan den Vice-provinciaal, P. Gomez. „Hetgeen ik

u in dezen brief meêdeel behelst ongetwijfeld, zoowel voor u als voor den Bisschop en alle leden der Societeit, groote redenen tot blijdschap. Gisteren toch, laat in den avond, ontving Maria, de echtgenoot van Civan, een briefje van haar neef uit Tucimi, inhoudende, dat Gibunoxio den last had ontvangen, alle paters om te brengen. Paulus van Amakusa bragt ons dit berigt aanstonds over in het huis, waar wij waren, en riep ons met uitgelaten blijdschap toe: „mijne vaders en broeders! wat wij sinds lang wenschten wordt binnen kort vervuld: wij zullen ons leven geven voor den Heer, die eerst het zijne voor ons gegeven heeft.” — Dit hoorende, gingen wij, het hart vol vertroosting, ons onverwijd voorbereiden, en allen, paters, broeders, katechisten, huisbedienden, alle Christenen zonder onderscheid, zoo grooten als kleinen, toonden toen wat zij waren en legden de grootste bereidvaardigheid aan den dag om ons te volgen en hun leven uit liefde tot God ten offer te brengen. De eerste voorbereiding betrof de ziel; daarna droegen wij zorg voor eene meer betamelijke kleeding, trokken de ruime japansche tabbaarden uit en kleedden ons op eene meer aan onzen staat, als leden der Societeit en verkondigers van het Evangelie, passende wijze. Gedurende dit alles schonk God aan ons hart zulk een genoeg, dat het op aller gelaat uitblonk en ik geene woorden vind om het u te beschrijven: wij erkennen daarin de genade des Heiligen Geestes, voor ons verworven door de gebeden en Heilige Misoffers, die er op last van P. Generaal voor onze provincie worden opgedragen door al de leden der Societeit en vooral door u, die onze moeilijkhe-

den meer van nabij ziet en de gevaren kent, die ons omringen. Ook bragten de vaardigheid en de uitmuntende stemming onzer goede Christenen er niet weinig toe bij om onzen ijver en vreugde te vermeerderen; wij waren in derdaad verwonderd in geen enkelen hunner eenig teeken te zien van neêrslagtigheid, vrees of bezorgdheid voor het aanstaande verlies van tijdelijke goederen, kinderen, echtgenooten, ouders, vrienden en van het leven: de vrees van sommigen dat hunne ouders wellicht hun marteldood zouden verhinderen was al klagen, wat wij hoorden. Het meest onderscheidde zich de krijgsman Justus Ukondono, een waar soldaat van Christus, en zijn voorbeeld werd gevolgd door vele rijksgrooten, zoo als onder anderen door de beide zonen van Guenifoin, van welke de jongste, nu Konstantijn genoemd, zich nooit van ons heeft willen verwijderen. Insgelijks deden vele andere geloovigen van voornamen stand: zij ontboden ons, om hen te komen bezoeken, of schreven dat zij bereid waren om zich op het eerste gerucht van vervolging bij ons te vervoegen en met ons, hunne vaders en leermeesters, te sterven. Wij hebben de overtuiging, dat de genade van het H. Sakrament des Vormsels, voor weinige dagen door den Bisschop toegediend, dien bewonderenswaardigen ijver ontstak in de harten dier pas bekeerden." — Dergelijke gevoelens bevatten ook de andere brieven uit die missie. Een enkel fragment willen wij echter nog aanhalen uit eenen brief van Fr. Vincentius aan den Viceprovinciaal; het verdient bewaard te blijven, zoowel om hem zelve als om den toenmaligen toestand beter te kennen.

„Naauwelijks,” zoo schrijft hij, „had ik te Nara, waar ik toen woonde, tijding ontvangen van hetgeen er te Miako omging, of in allerijl ging ik, of liever vloog ik derwaarts, vreezende dat het minste verwijl mij belletten zou met mijne broeders op het slagveld te zijn. Daar aangekomen, zag ik met bittere droefheid mijn verlangen teleurgesteld; want op weg naar het huis, waar de wachten zich bevonden, sleurden de Christenen mij met geweld mede, zeggende dat de vicegoeverneur het op mij vooral gemunt had, en ik was genoodzaakt mij naar het verblijf van P. Organtino te begeven. Ik moet bekennen dat geen eervoller onderscheiding mij kon te beurt vallen, dan dat men het onder zoo vele geloofsverkondigers der Societeit voornamelijk op mij aanlegde en ik door de heidenen voor een bijzonderen dienaar van Christus en gevaarlijken verkondiger des Evangelies gehouden werd. Ik houd mij overtuigd, dat dit ook voor het aanschijn der Goddelijke Majesteit in het andere leven mijne grootste blijdschap wezen zal, en niets verlang ik vuriger dan om die reden tot het laatste oogenblik mijns levens vervolgd te worden. Ware het mij vrijgelaten, welhaast zou ik naast mijne andere broeders gevangen zijn; maar de gehoorzaamheid verbiedt het en ik onderwerp mij dus geheel aan den wil van God. De tijding is hier aangekomen dat de onzen van het doodvonnis uitgesloten zijn, hetgeen de Christenen, die hun behoud wenschen, zeer verblijdt, doch ons daarentegen als eene ramp met smart vervult. Intusschen daar alles dooreenloopt en de toestand elk oogenblik weder kan veranderen, aangezien men des avonds intrekt wat des morgens besloten was,

voeden wij de hoop dat Taikosama ook ons ter dood zal veroordeelen, hetgeen zeer waarschijnlijk is. Mogt dit geschieden, dan vertrouw ik van de kracht der genade, dat gij met de tijding van onzen dood tevens meer blijken van standvastigheid en geloofsmoed ontvangen zult, dan ik voor het oogenblik kan opteekenen. Ik twijfel niet of wij zullen weldra door even zoo vele anderen, die dit geluk reeds verbeiden, gevolgd worden, om vereenigd met hen in het paradijs elkanders zegepraal te bezingen. Mogt evenwel aan de leden der Societeit en den Christenen de martelpalm voor het oogenblik ontgaan, houd u overtuigd dat zij voor het aanschijn van God reeds blijmoedig het offer huns levens gebracht hebben uit liefde tot Christus.”

Zoo ontboezemde zich deze vurige geloofsbelijder. Evenwel werden er door den Hemel voor het tegenwoordige slechts vier-en-twintig uitgekozen, wier getal later op weg naar den dood nog met twee vermeerderd werd.

Zulk eene wending hadden de zaken genomen door het beleid en den goeden raad van Gibunoxio, goeverneur van Miako. Deze, ofschoon heiden, echter een welkenkend en regtschapen man, begaf zich, zonder daartoe of door drangredenen overgehaald of door smekingén aangezocht te zijn, uit eigene beweging naar Taikosama. Zoodra hij kennis bekomen had van het vonnis, dat niemand der Evangeliepredikers of geloovigen uitsloot, en zich houdende als had hij het bevel kwalijk begrepen, vroeg hij of ook de geestelijken, die op portugesche schepen naar Japan gekomen waren, tot de veroordeelden behoorden. En om zijnen twijfel te billijken, voegde hij er bij, dat de Portugezen niet kwamen om

vreemde landen te veroveren, maar alleen om hunne koopwaren te slijten, hetgeen niet weinig voordeel voor Japan opleverde, en dat dus ook de zaak dezer priesters merkelyk van die der overige verschilde. Daar verder het gebruik wilde dat het misdrijf en de straf der veroordeelden in hunne nabijheid met groote letters werden opgeschreven en in het tegenwoordig geval aller misdaad niet dezelfde was, zoo vroeg hij, aan welk misdrijf de portugesche priesters zich dan wel hadden schuldig gemaakt, opdat dit als de oorzaak hunner teregtstelling zou kunnen bekend gemaakt worden. „Ik vraag dit met te grooter belangstelling,” zoo ging hij voort, „daar P. Joannes Rodriguez uw tolk, de oude Organtino, de Bisschop en de tien Christenen, die reeds aan den gezant Valegnani zijn toegestaan, bijzondere vergunning van Uwe Majesteit bekomen hebben om in Japan te blijven.” — Taikosama, wien dit alles gegrond voorkwam, vroeg niet verder; maar gaf aanstonds bevel, dat alleen zij, die van de philippijnsche eilanden gekomen waren, en de Japannezen, hunne volgelingen, zouden ter dood gebracht worden. Vervolgens herdacht hij hetgeen hem door Gibunoxio ter goeder ure herinnerd werd, dat de Portugezen, zoo dikwijls er een hunner schepen aankwam, hem geschenken bragten en als vorst van Japan hulddigden, al hadden zij ook geene zendingen of geschenken van den koning van Naban (zoo werd aldaar de onderkoning van Indië genoemd) over te brengen. In het bijzonder maakte hij ook nog gewag van de vroegere zending van P. Valegnani en van die des Bisschops Martinez, die nog slechts voor weinige dagen vertrokken was, en besloot zijn gesprek met uitdrukkingen

van teederheid, die men van zulk een woestaard niet zou verwachten, zeggende dat hij waarlijk bezorgd was over de droefheid, waarin zijn tolk Rodriguez zich bevinden zou. Op staanden voet, zoo beval hij, moest er naar dien pater, waar hij zich ook bevinden mogt, een renbode worden afgezonden, om hem te verzekeren dat noch hij, noch Organtino, noch ook de Bisschop of diens reisgenooten iets hadden te vreezen, hetzij voor hun leven, hetzij voor de kerken, waarin zij de godsdienstoefeningen hielden voor de Portugezen; maar dat zij het niet wagen moesten te prediken of nieuwe aanhangers hunner leer te winnen, daar dit hun streng verboden werd. Tevens ontvingen de goeverneurs van Nangasaki in last, aan niemand der paters de reis naar Miako te veroorloven, tenzij alleen aan gezanten of reisgenooten der Portugezen, die bij de aankomst van elk schip naar Miako gezonden werden. Onverwijld zond Gibunoxio uit Fuximi aan Organtino en verder aan P. Rodriguez, die met den Bisschop naar Nangasaki was teruggekeerd, de tijding dezer onverwachte en zeldzame verandering van Taikosama en gaf bevel aan zijn plaatsbekleeder, om de paters terstond in vrijheid te stellen en de wachten te verwijderen. Alvorens echter dit besluit van het hof te Nangasaki en in geheel Ximó ruchtbaar geworden was, waren er aldaar, zoo als gewoonlijk geschiedt, werkelijk overdrevene nieuwtijdingen betreffende het eerste vonnis uitgestrooid. Zoo verhaalde men, dat te Miako en te Osaka tien religieuzen der Societeit en zes Franciskanen onder de vreeselijkste folteringen bezweken waren en nu reeds het loon van hunnen arbeid verworven en het geloof door hunnen mar-

teldood verheerlijkt hadden; dat men alom de Christenen opspoorde en er geen dag voorbij ging, waarop er niet eenigen werden ter dood gebragt; verder dat men de woedende beulen met hunne foltertuigen elk oogenblik te Nangasaki, Arima, Amakusa en Bungo, waar paters, geloovigen en kerken waren, verwachten kon. Op het hooren dezer geruchten begonnen de Christenen te bidden, deden boetvaardigheid en bereidden zich openlijk tot den marteldood voor. De onzen gingen overal volijverig rond om te prediken, hetgeen in deze omstandigheden hoog noodig was, en besteedden dag en nacht om de geloovigen te versterken. Eindelijk bragt een renbode te Nangoïa aan Fazamburo, plaatsbekleeder van zijn broeder Terazaba, den goeverneur dezer gewesten, het besluit des keizers en de bevelen der rijksraden over, waarna Fazamburo den paters het prediken, den Christenen het bezoeken der kerken van Nangasaki, die voortaan alleen voor de Portugezen mogten openstaan, en aan allen elke, zoowel geheime als openbare, vereeniging van godsdienstigen aard verbood. Bovendien schreef hij eenen hartelijken, maar dringenden brief aan Joannes, vorst van Arima, en aan Sanchez van Omura, met de bede, dat zij om hun eigen welzijn en het geluk der christenkerk, als hun dit ter harte ging, den keizer toch niet door ongehoorzaamheid zouden verbitteren; want dat deze het geheel in zijne magt had om hen uit hunne staten te verdrijven en het geloof in geheel Japan uit te roeijen. Daarop liet hij de drie religieuzen van den H. Franciscus, die zich naar het hospitaal van den H. Lazarus begeven hadden, met geweld van daar voeren en aan boord der portugesche schepen

opsluiten, opdat men niets van hen zoude vernemen, en verbood op doodstraf aan de zeelieden hen weder aan wal te zetten.

IV.

GEVANGENNEMING DER MARTELAARS.

Sedert de uitspraak van het doodvonnis tegen de paters Franciskanen en twaalf hunner lotgenooten, in Miako daartoe uitgekozen, bleef alles stil en werd er tegen hen niets gedaan of gesproken tot den 30ⁿ December: wederom opzettelijk aldus bedacht door den regtschapsen Gibunoxio, die tijd zocht te winnen, in de hoop dat 's keizers woede bedaren zou en hij hem te eeniger tijd in zulk eene goede stemming mogt aantreffen, dat het niet moeilijk zou zijn om voor de religieuzen, die toch bijna allen den titel hadden van gezanten des goeverneurs der philippijnsche eilanden, te verkrijgen dat zij voor straf enkel derwaarts werden teruggezonden. Maar de boosaardige Jakuin voorkwam hem. Op den voorlaatsten December begeeft hij zich naar den keizer, herinnert hem alles, klagende over de traagheid zijner dienaren in het teregtstellen van die aartsvijanden der japansche goden en leeraars eener duivelsche wet, zoo als hij het christelijk geloof plagt te noemen. De booswicht droeg zijne zaak zoo listig voor, dat Taikosama, wien alles reeds ontgaan was, in zijne vorige razernij verviel en aan Gibunoxio, dien hij oogenblikkelijk deed ontbieden, gelastte de religieuzen van Osaka zonder eenig uitstel naar Miako te vervoeren en

hun daar, even als den anderen religieuzen van die stad, neus en ooren af te snijden, vervolgens op karren te zetten, het vonnis op een groot bord voor hen uit te dragen en hen zoo langs de groote straten van Miako, Osaka en Sakai rond te voeren en aan de verguizingen van het publiek bloot te stellen, vervolgens naar Nangasaki te voeren en hen daar aan een kruis te doen sterven, waarvan zij niet mogten afgenomen worden voor dat hunne lichamen door de ontbinding tot op de beenderen verteerd waren, zoo als in Japan met de gekruisigden het gebruik was. Een zoo uitdrukkelijk gebod benam Gibunoxio alle hoop; hij beval dan aan zijn plaatsvervanger te Miako dat de vijf religieuzen van den H. Franciscus en de twaalf Japannezen, die met hen sterven moesten, uit het huis, waar zij onder bewaking stonden, naar de openbare gevangenis zouden vervoerd worden. Bij de uitvoering van dit bevel had er een voorval plaats, waarin wij de geheime raadslagen der Voorzienigheid niet genoeg kunnen prijzen en bewonderen. De kok van het klooster der Franciskanen was een Japannees, met name Matthias; hij behoorde tot de twaalf; maar de wachten hadden hem vrijheid gegeven om het benoodigde te gaan koopen voor den maaltijd der kloosterlingen, dien hij bereiden moest. Eens dat hij zich weder voor zijne zaken verwijderd had, kwamen juist de geregtsdienaars de gevangenen opeischen; de hoofdman riep allen bij hunne namen op zoo als zij op de lijst elkander volgden. Allen antwoordden en stelden zich daarop in de handen des geregts. Matthias alleen was niet te vinden; het geheele klooster werd doorzocht en zijn naam overal luidkeels uitgeroepen. Toevallig woonde er

naast het klooster een andere Christen, insgelijks Matthias geheeten. Deze nu was vroeger met de negen-en-dertig anderen veroordeeld geweest; maar bij de vermindering van dit getal tot twaalf was hij uitgesloten. In den hemel was het echter bepaald dat hij tot hun getal behooren moest, welligt omdat hij waardiger was of ten minste omdat hij dierbaarder was aan God, die het aldus beschikte dat hij, bij afwezigheid des anderen, diens plaats zou vervangen. Toen hij dan hoorde dat Matthias zoo dringend gezocht werd en niet antwoordde, trad hij te voorschijn, zeggende: „hier is hij, gij zoekt wel een anderen; maar ik ben Christen zoo als hij en vriend dezer paters. Als gij met mij tevreden zijt, ziet mij dan hier bereid u te volgen.” De voorslag werd terstond aangenomen; men bragt hem bij de anderen en zij werden gezamenlijk vervoerd. Het zou inderdaad een voor den hemel zelfs verrukkend schouwspel geweest zijn, indien de eerste Matthias, later teruggekomen, terstond naar den goeverneur gesneld ware, om zijn regt te doen gelden tegen den tweeden, die hem de martelkroon ontroofd had, zoo als in latere vervolgingen meermalen met goeden uitslag geschied is; maar men vindt van hem niets meer opgeteekend en zijn verder wedervaren is onbekend. De Christenen, dit voorval vernomen hebbende, merkten zeer juist aan dat in hem bewaarheid was wat de H. Lucas van den Apostel Matthias schrijft: „het lot viel op Matthias en hij werd met de elf medegerekend” ¹⁾, daar ook in dit geval het twaalfstal door hem was aangevuld.

1) IIand. I; 26.

V.

PAULUS MIKI, JOANNES DE GOTO EN JAKOBUS KISAI
WORDEN MET DE ANDEREN GEVANGEN GENOMEN.

Ook ons heilig drietal, aanvankelijk niet mede veroordeeld, daar dit alleen aan hen was te beurt gevallen, die van de philippijnsche eilanden gekomen waren, werden door eene even wonderbare, hoewel geheel verschillende beschikking der Voorzienigheid tot den martelpalm opgeroepen. Onmiddellijk na de wijziging van het vonnis had Gibunoxio de wacht aan het huis der Jesuïeten ingetrokken; maar te Osaka, waar Farimandono het bevel voerde, werden alle religieuzen der stad, Franciskanen en Jesuïeten gevangen genomen; want de goeverneur was nog kort te voren door den keizer onderhouden over zijne zorgeloosheid in het tegengaan van de uitbreiding des Christendoms en bovendien werd hij door een zijner vertrouwdste vrienden, die veel invloed had aan het hof, tegen de Jesuïeten ingenomen. Alleen Paulus met de beide katechisten, zijne gezellen, woonden voor het oogenblik te Osaka, want P. Rodriguez en Petrus de Morecon waren kort te voren vertrokken, om den Bisschop Martinez tot Sakai te vergezellen. Ondervraagd of zij Jesuïeten waren of op eenige wijze tot de Societeit behoorden, antwoordden zij aanstonds bevestigend en werden zonder verder verhoor op de lijst geschreven en onder bewaking gesteld. Joannes en Jakobus hadden zich ongetwijfeld kunnen redden, door te verklaren dat zij niet tot de Societeit behoorden,

gelijk ook inderdaad het geval was, want zij waren nog slechts op weg en in de voorbereidende beproeving; maar vrijwillig stelden zij zich in de handen der vervolgers, om de gelegenheid tot den marteldood niet te laten ontsnappen, vertrouwend dat men nu hun verlangen om in de Societeit te worden opgenomen spoedig zou bevredigen. Toen zij met Paulus in den kerker opgesloten waren, schreven zij terstond aan P. Organtino en gaven de hoop te kennen, dat hun aanstaande dood hun nu toch de genade verdienen mogt om zich door de religieuze geloften aan de Societeit te kunnen verbinden. Dit werd hun voor het oogenblik beloofd en later, zoo als wij verhalen zullen, door den Vice-provinciaal werkelijk toegestaan.

Terwijl zij nog in den kerker waren, begaf zich een der meest invloedhebbende Christenen naar Farimandono en bragt hem onder het oog dat deze drie niet in het vonnis des keizers begrepen waren; maar de goeverneur voor zich zelven vreezende, wilde hen niet van de lijst schrappen, die reeds aan Taikosama was voorgelegd, noch zich in eenige moeilijkheid wikkelen, om hen te redden. Even vruchteloos bleven de pogingen, door Justus Ukondono en de beide zonen van Guenifoin aangewend, om hem te bewegen hen in vrijheid te stellen; ja zelfs, hoe hebzuchtig en veil anders de lieden van zijne soort ook meestal zijn, den losprijs, hem aangeboden, wees hij van de hand. Organtino, dit hooerende en beducht voor de ergernis, die daaruit voor de Christenen ontstaan kon, bragt den ridders ernstig het gevaarvolle van hunne overigens prijzenswaardige handeling onder het oog.

Zoo werden zij dan den 1^u Januarij 1597 met P. Martinus en zijne drie Japannezen, een prediker en twee katechisten, onder strenge bewaking naar Miako gevoerd en bij de overigen in de stadsgevangenis opgesloten. Onbeschrijfelijk was de vreugde van onze drie martelaren toen zij zich met dit gezelschap van Heiligen vereenigd zagen. Zij werden nog aangemoedigd door een brief, hun uit Osaka door P. Morecon geschreven, waarin hij zijn eigen lot betreurde en hun geluk wenschte met het hunne. Paulus, wiens ketenen zwaarder waren dan die der overigen, was als buiten zich zelve van blijdschap en zijne lotgenooten konden zich niet verzadigen met het gezigt van de innige vreugd, die op zijn gelaat te lezen stond en den ijver des geestes, die zijne woorden bezielde. Gedurende geheel dien eersten nacht zijner gevangenschap sprak hij onophoudelijk met de wachten en eenige Christenen, die hem niet hadden willen verlaten, over de onsterfelijkheid der ziel, de eeuwigheid der toekomst, de glorie der zaligen en het lijden des Verlossers en bovenal over den marteldood, uit liefde tot Christus en ter verdediging des geloofs, als over eene genade van onschatbare waarde, die elke andere te boven ging, met edele zielsverheffing verzekerende dat deze weldaad, zoolang door hem afgebeden en nu bijna verkregen, zijn geluk volmaakte. Als hij over dit onderwerp sprak hadden zijne woorden, hoe welsprekend ook altijd, eene geheel buitengewone uitdrukking en kracht en gloeide zijn gelaat als van iemand, die zich niet bezit van wellust. Bovendien ging zijn dood van eenige omstandigheden vergezeld, die ook den dood van Christus hadden gekenmerkt, hetgeen zijn hart met den zoet-

sten troost vervulde Immers hij was nu juist drie-entertig jaren oud; hij zou aan een kruis sterven; zijne zijde met eene lans doorstoken worden; een Donderdag was de eerste dag van zijne gevangenschap en het begin van zijn lijden; hij werd omgebragt door een volk, voor welks geluk hij zich had opgeofferd; den volgenden Vrijdag moest hij smadelijk in het openbaar worden rondgeleid langs de groote straten van Miako, even als Christus door Jerusalem; het vonnis zou ook in zijne nabijheid te lezen staan en daarenboven leed hij dit alles evenzeer uit gehoorzaamheid. Alle omstanders, de heidenen zelfs niet uitgezonderd, schreiden van aandoening en konden er later niet genoeg van verhalen. Ook mogt Paulus hier nog denzelfden troost smaken, dien hij reeds in den kerker te Osaka gehad had, waar zes afgodendienaars door zijne prediking bekeerd en terstond door hem gedoopt waren, want nu ook verzekerden twee heidenen hem in 't geheim, dat zij binnen kort het geloof wilden omhelzen.

VI.

VERMINKING DER MARTELAARS.

Den derden Januarij, midden op den dag, werden zij alle vier-entwintig uit den kerker gesleept en, de handen op den rug gebonden, omringd van eene groote menigte wachten en toeschouwers, door geheel dat gedeelte der stad rondgeleid, dat beneden-Miako genoemd wordt en met de bovenstad het groote Miako vormt. Daar werd aan allen een gedeelte van het lin-

keroor afgesneden, den eenen meer, den anderen minder, volgens de willekeur der beulen; en dit was nog eene eigenmagtige verzachting van het vonnis, door den goeverneur toegestaan, want er was bevolen dat de beide ooren en de neus geheel afgesneden moesten worden. Nabij onze drie martelaren stonden twee vurige Christenen, die, om martelaars te worden, niets meer noodig hadden dan een beul, die hen voor het geloof wilde ombrengen, zoo dikwijls en zoo blijmoedig hadden zij zich reeds aan den dood blootgesteld. De eene was Victor Nodaghensuki, geheimschrijver van bovengenoemden goeverneur van Miako. Van den achtsten December, waarop de vervolging begonnen was, tot den dertigsten derzelfde maand had hij zich niet van Paulus Miki verwijderd, tenzij alleen om zijne vrouw en kinderen te gaan halen en in een ander huis, nabij het onze gelegen, over te brengen, opdat geheel zijn huisgezin het eerst den marteldood zou kunnen te gemoet snel- len, in geval de paters werden omgebragt. Hij voor zich vond dien afstand van een paar schreden nog te groot en sloot zich bij Paulus op in het huis, dat door wachten omringd was. Iemand zeide hem eens dat het eene barbaarsche liefde was, zijne vrouw en kinderen, die hij toch zoo lief had, in doodsgevaar te brengen. „Neen,” antwoordde hij, „juist het tegendeel: ik bemin hen hartelijk en bezorg hun daarom het grootste geluk, dat zij bekomen kunnen. Zoo denken ook de mijnen er over: zij hebben mij even lief als ik hen en zouden mij dus ook in de gelegenheid stellen den marteldood te sterven, als ik dien zelf niet zoekt. Hunne stemming is waarlijk vertroostend, en in geval ik nu alleen stierf,

wie waarborgt mij dat zij na mijn dood zullen volhardden?" — Eenigen tijd daarna verzocht een der paters van Osaka hem een pak brieven over te brengen, die gerigt waren aan verschillende christengemeenten of bijzondere personen, om hen te bemoedigen tot het doorstaan der beproevingen en tot het opofferen huns levens voor het geloof. Hierdoor werd hij diep getroffen, want dit was immers zooveel als hem veroordeelen te blijven leven en, voor het oogenblik ten minste, den marteldood te ontwijken. Hij nam het op als de grievendste belediging, die men hem kon aandoen, en met de oogen vol tranen zeide hij, nooit gedacht te hebben dat de paters hem de welgemeende liefde, die hij hun altijd had toegedragen, zóó beloonen zouden en hem als iemand, den marteldood onwaardig, zouden pogen te verwijderen. Men was dus wel genoodzaakt het aan een ander op te dragen en Victor bleef dag en nacht onafgebroken bij de drie gevangenen. Vervolgens, toen het lot alleen op hen viel, vergezelde hij hen naar Miako en bleef in hunne nabijheid, terwijl zij verminkt en rondgeleid werden.

De andere was Andreas Ongasavara, leeraar van twee in Japan het meest geachte kunsten: boogschieten en paardrijden. Nog te Miako zijnde, gaf een brandend verlangen naar den kruisdood hem het plan in, zich uit te geven voor den eigenaar van het huis, waar Paulus Miki was, in de hoop dat, zoo er soms nog iemand buiten de aangewezenen ter dood mogt veroordeeld worden, hij dan of alleen of ten minste vóór alle anderen dat geluk zou hebben. En toen de lijst des gouverneurs geene andere namen bevatte dan die van Paulus,

Joannes en Jakobus, bleef hij echter daar, vertrouwende dat dit getal wel zou vergroot worden. Intusschen waren nog andere voornamen lieden, zooals onder anderen Paulus Sakiondono, prins en bloedverwant eens vorsten, met hetzelfde doel aldaar bijeen gekomen en er ontstond tusschen hen werkelijk geschil, wie hunner nu met de paters zou mogen sterven, in geval niet allen daartoe veroordeeld werden. Ieder bracht redenen in ter zijner gunste en dit wel met zooveel heftigheid, dat de goede Joannes Soan, een der martelaars, zich verwijderde, om aan de wachten te vragen regt naar den goeverneur te kunnen gaan, met dringend verzoek dat hij, die nu eens op de lijst stond, er toch niet van weggeschrapt wierde, al mogten er ook anderen van hooger afkomst en meer invloed komen, om zijne plaats te verzoeken. Reeds had hij daartoe vergunning gevraagd aan zijn Overste, P. de Morecon, welke hem evenwel geweigerd werd; ook was dit niet noodig, want in den hemel was reeds besloten dat hij tot de martelaren behooren zou. Het geschil der anderen werd intusschen bij stemming ten voordeele van Andreas uitgewezen, want men oordeelde dat hem de eerste plaats toekwam; na dezen zou de geheimschrijver Victor volgen en zoo verder de overigen. Andreas was evenwel niet met zijn eigen dood alleen tevreden, maar wilde ook nog geheel zijn huisgezin, eene afgeleefde moeder, zijne echtgenooten en kinderen, van welke sommigen nog zuigelingen, in dit geluk doen deelen. Alleen met zijn vader had hij dienaangaande eenig geschil, en hunne woordenwisseling verdient, om de naïveteit van den grijsaard, eene plaats in dit verhaal.

De laatste was een man van bijna tachtig jaren, van adellijke afkomst, een dapper krijgsheld en had van zijne eerste jeugd af aan het hof verkeerd. Nog slechts zes maanden waren er sedert zijne bekeering verloopen, zoodat hij het juiste denkbeeld nog niet had van de christelijke leer, daarbij was hij oud en afgeleefd; dit belette echter niet dat een blakende ijver hem bezielde. Andreas had dan ook niet de minste moeite hem er toe over te halen, dat hij met de paters sterven en de martelkroon winnen zou. Maar toen hij hem zeide dat het passend was den dood blijmoedig en neêrgeknield te ontvangen, zich zelve met ten hemel gehevene oogen en handen aan God op te dragen, zijn hals den beulen aan te bieden en zijne armen naar het kruis uit te strekken, geraakte de oude in woede of, zooals hij dacht, wilde hij zijn ijver voor het geloof toonen. „Wat?” zeide hij, „zou dan een martelaar moeten sterven als een lafaard? Zou ik de paters voor mijne oogen zien ombrengen en er bijstaan als of ik van mijn leven geene wapens gedragen had? En gij, mijn zoon! hoe kunt gij aldus uwe afkomst vergeten en mij zulken raad geven? Wat knielen en handen opheffen en hals toereiken?” En terwijl hij dit zeide, ziende dat hij geen ander wapen bij zich had dan zijn dolk, liep hij heen om zijn slagzwaard te halen, dat reeds eenige jaren ter zijde gezet was, en teruggekeerd, stelde hij zich in de houding van een schermer, welke kunst hij volkomen verstond, en begon er mede te zwaaijen, zeggende: „of ik nog kracht heb om dit te hanteren! Laat ze komen die honden van heidenen met zoovelen zij willen, binnen den kring van dit zwaard zullen zij de paters niet aanraken. Slagten

zal ik ze tot dat ik niets meer overhoud dan het gevest of de armen mij van uitputting neêrvallen. Dan mogen zij mij afmaken, ik zal dan ten minste sterven zooals het een grootmoedig martelaar past." Vervolgens begon hij ook, geheel verjeugdigd, zijne vroegere wapenfeiten nog eens op te halen. Vele Christenen waren getuigen van dit schouwspel; bij wijlen rolden er tranen uit hunne oogen en dan weêr konden zij zich niet onthouden van lagchen. Andreas alleen was bitter bedroefd, omdat hij geene hoop had den grijsaard van zijn voornemen terug te brengen. Hij bedacht dus iets anders en ried hem naar Osaka te vertrekken totdat de vervolging bedaren zou; maar ook hierin slaagde hij niet, want dit was de vlugt aanraden aan een held, die van geen wijken weet, en de oude antwoordde, dat dit nog laffer wezen zou dan zich niet te verweren en herhaalde nog eens dat hij als een roemrijk martelaar met de wapens in de vuist sterven wilde. Er bleef dus niets anders over dan dat God zelf hem tot betere gedachten bragt; want de goede grijsaard dwaalde alleen omdat hij nog te onbedreven in de wetenschap des heils en reeds zoo verouderd was in de grondstellingen der wereld en dus niet aanstonds het onderscheid bemerkte tusschen eens krijgsmans- en eens Christens heldenmoed. God leerde het hem evenwel op eene zeer duidelijke wijze en hij had geene andere les meer noodig dan die, welke hem in zijn eigen huis gegeven werd. Want teruggekeerd, vond hij de echtgenoot van Andreas en de zijne geheel in bezigheid, om voor elk hunner kinderen en bloedverwanten klederen in orde te brengen, opdat zij betamelijk aan het kruis konden verschijnen; de overige huisgenooten wa-

ren bezig met het gereed leggen van rozekransen en relikwiën, waarmede zij zich zouden omhangen. Toen hij nu hoorde hoe de vrouwen onder elkander regelden wie eerst, wie vervolgens zou gekruisigd worden en daarbij tot elkander zeiden dat men het kruis met ijver en eerbied omhelzen, het kussen en er zich vrijwillig op uitstrekken moest, tevens elkaâr opwekkende tot dankbaarheid jegens God, die hun de gunst schonk uit liefde tot Hem te sterven, stond hij op dit gezigt en bij deze woorden geheel verslagen als over iets bovenmenschelijks en gevoelde zich zoo sterk veranderd, dat hij uitriep: „waarlijk, Andreas heeft gelijk, dit is eene nieuwe grootmoedigheid, edeler dan de mijne; ik kende haar niet,” en onder deze woorden ontdeed hij zich van zwaard en dolk, wierp ze ter zijde, nam eene rozekrans in de plaats en besloot toen gewillig te sterven, even als zijne huisgenooten.

VII.

VERDERE VERGUISING EN HELDENMOED DER MARTELAREN TE MIAKO.

De geheimschrijver Victor en Andreas, aan wie wij de bewaring dezer gebeurtenissen te danken hebben, omdat zij onze Heiligen altijd, zoowel in de gevangenissen van Osaka als op reis naar Miako, vergezelden, bleven ook nu bij hen toen hunne ooren werden afgesneden; Victor raapte het afgesnedene van den grond en bragt het aan P. Organtino. Toen de heilige grijsaard het

ontving schoot zijn gemoed zóó vol, vloeiden er zoo vele tranen uit zijne oogen en sprak hij zulke roerende woorden, dat de omstanders allen tot schreijens toe bewogen werden; hij toonde de stukjes, kuste ze, drukte ze aan zijn gelaat, hief ze met betraande oogen ten hemel en droeg ze aan God op, als de eerstelingen, zoo zeide hij, van het bloed der onzen in Japan na achten-veertig jaren kommervollen arbeid: de eerste bloesem, ontloken te Miako, van de heilige vruchten, die weldra op drie kruisboomen naar Nangasaki zouden worden overgeplant. Daarna begon hij zich zelven en zijn ongeluk te beschrijven, daar hij aan God slechts anderers bloed en niet het zijne kon opdragen. en dat hem, die toch zoo menigmaal in gevaar was geweest van zijn leven voor de verdediging des geloofs te verliezen, altijd, als den marteldood onwaardig, de kroon van het hoofd en de palm uit de hand gevallen was. — Intusschen had men de vier-en-twintig belijders, drie aan drie acht karren doen beklimmen: de onzen waren op de laatste. Zonder iets te ontvangen om het bloed, dat uit de wonde vloeide, tegen te gaan, werden zij langs de drukste en voornaamste straten van Miako rondgeleid: hetgeen in Japan eene schande is, erger dan de dood zelf en waartoe alleen de grootste misdadigers veroordeeld werden. Hierbij was het, tot meerdere versmading, gebruikelijk dat een geregtsdienaar voor de karren uitging met een bord, aan eene lans vastgehecht, waarop met groote letters de misdaad en de straf te lezen stonden. Het vonnis was nagenoeg van dezen inhoud:

„Overwegende dat deze lieden, met den titel van

ambassadeurs van de philippijnsche eilanden herwaarts gekomen, in Miako de christelijke leer verkondigd hebben, hetgeen ik reeds sinds vele jaren verboden had; dat zij bovendien kerken gebouwd en zich aan andere overtredingen schuldig gemaakt hebben; beveel ik dat zij met de Japannezen, die zij tot hunne leer hebben overgehaald, te regt gesteld worden. Weshalve zij alle vier-en-twintig te Nangasaki zullen worden gekruisigd. Allen moeten ook weten dat ik van nu af aan die leer verbiede. Wie zich tegen dit bevel verzet zal met geheel zijn huisgezin gestraft worden."

Gedaan het eerste jaar van Keixio, den 20^u der 11^e maan.

De groote toeloop van volk, dat van alle zijden kwam zamenvloeijen, en de wachten, die hen omsloten, lieten niet toe spoedig voort te gaan; nu en dan moest men zelfs met geweld een weg banen door de menigte. Al wat Christen heette was er tegenwoordig; alle vensters en daken waren bezet met heidenen; allen in geheel verschillende stemming, waardoor er een verward geroep ontstond, zoodat het onmogelijk was de woorden, door sommige vurige martelaars gesproken, te verstaan. P. Petrus Baptista sprak vooral met vuur, nu eens zoo goed hij kon in het Japansch tot de omstanders, dan weêr in het Kastiliaansch tot zijne ordebroeders, hen versterkende in den Heer. Maar allen predikten ook al zwiigende, en de kalmte van hun gelaat en de blijmoedigheid, die zij toonden, maakten meer indruk dan hunne woorden konden. De twee franciskaner priesters, die van de philippijnsche eilanden gekomen waren en van welke de eene nog geene drie maanden, de andere naauwelijks

een jaar in Japan gewoond had en dus de taal niet kenden, gingen stilzwijgend met nedergeslagene oogen al biddende voort. Paulus Miki predikte; zijne beide gezellen hielden voortdurend de oogen ten hemel geslagen, en op hun gelaat teekende zich zulk eene uitdrukking van blijdschap, dat een edelman van het hof, Romano geheeten, hen willende naderen, doch met ruw geweld door de wachten teruggezet, zoodat hij hen naauwelijks kon groeten, met zooveel hemelschen troost in het hart van daar wegging, dat hij later bij het verhaal zijner ontmoeting zijne tranen niet bedwingen kon. Drie kinderen evenwel van 12 tot 15 jaren trokken voorname- melijk ieders oog en bewondering tot zich. Het behaagde God hun, naarmate zij jeugdiger waren, meer geestkracht in te storten, opdat allen zouden begrijpen dat deze algemeene blijdschap iets bovenmenschenlijks wezen moest. Zonder eenige ontroering te laten blijken, hetzij wegens de openlijke verguizing voor eene zoo groote menigte volks, hetzij over het bloed, dat uit hunne wonden vloeide, zongen zij gezamenlijk het *Onze Vader*, het *Wees gegroet* en de overige gebeden, die zij kenden. Vooral Ludovicus, de jongste, de eenige van twaalf jaren, was zoo volmoed, dat zijn gelaat van Miako tot Nangasaki niet in het minst veranderde en niets verloor van de blijdschap, die er op lag, tot groote verbazing zelfs van de religieuzen, wier standvastigheid daardoor niet weinig werd aangemoedigd. Het was dezelfde Ludovicus, die, toen hij nog vóór de straoefening in den kerker van Miako was, aan een heidensch edelman, die hem aanbood alles te zullen aanwenden tot zijne bevrijding wanneer hij het geloof wilde ver-

laten, antwoordde: „gij moest mijn geloof liever zelf omhelzen, want anders kunt gij onmogelijk zalig worden.” Zooveel grootheid van ziel betoonde dit kind, en in het vervolg zullen wij nog meer trekken van zijn moed te verhalen hebben. Dit alles was ongetwijfeld eene werking van den H. Geest, die in dien kleine meer dan in de anderen de kracht zijner genade wilde doen uitschijnen. Ook de ijver van sommige Christenen was inderdaad bewonderenswaardig: er waren er, die de soldaten dringend smeekten hen toch bij de martelaars te voegen en te Nangasaki met de anderen te kruisigen; doch teruggewezen, omdat zij niet op de lijst stonden, verzochten zij om ten minste de karren te mogen bestijgen en zoo door Miako rondgeleid, aan de versmading, of gelijk zij het noemden, aan den triomftogt deel te hebben.

Na het rondvoeren, dat vele uren geduurd had, werden de belijders naar den kerker teruggebracht. Toen zij van de karren waren gestegen en Paulus aldaar eene groote menigte toeschouwers bijeen zag, begon hij de zes religieuzen van den H. Franciscus een voor een te omhelzen en hen te bedanken, omdat hij en zijne gezellen door hun toedoen de weldaad van den kruisdood zouden genieten. Dit scheen den toeschouwers, zoowel om den aard der zaak als om de innige aandoening, die blijkbaar uit het hart voortkwam, zoo geheel zonderling en bewonderenswaardig, dat zij in verbazing tot elkander zeiden: welk volk is dit? welke leer is het toch, die dezen lieden vreugd doet scheppen in de pijn, roem stellen in de schande en dankbaar zijn voor den dood? En zij gingen huiswaarts, sprekende

vol verwondering over deze nieuwigheid, waarvan in Japan nog geen voorbeeld gezien was.

VIII.

WEGVOERING DER MARTELAARS VAN MIAKO NAAR NANGASAKI.

Met het aanbreken van den dag werden allen te paard gezet en voortgeleid naar Osaka en van daar naar Sakai, de twee grootste steden, die zij moesten doortrekken. Ook daar wachtte hen, even als te Miako, openbare ver-smading op de groote straten. Van Sakai had men hen langs kanalen, tusschen eilanden door en verder over zee naar Nangasaki kunnen voeren, daar beide steden aan zee liggen; maar om den Christenen meer schrik aan te jagen en den vorsten en goeverneurs te doen kennen welken doodelijken haat hij der christelijke leer toedroeg en hoezeer hij de uitbreiding er van wilde tegengaan, had Taikosama bevolen dat men den weg over land zou nemen, met aanduiding van elke plaats, die geregtsdienaars naar hare grenzen zenden moest, om hen af te halen en vervolgens streng te bewaken in een huis, dat tot dit einde te voren moest ingerigt en geheel omgeven worden met dikke en hooge, in den grond geslagen en met twee dwarshouten aan elkander verbonden palen, zoo als men in Japan gewoon is er rondom de kerkers te slaan tot meerdere zekerheid; tevens had hij bepaald dat het vonnis voor het huis moest te lezen staan en altijd voor hen uit worden ge-

dragen, waar zij zich ook bevonden. Den 9^{den} Januarij vertrokken zij uit Sakai en kwamen den 4^{den} der volgende maand te Nangasaki aan, na eene reis van zes-en-twintig dagen, de guurste van den winter, die in Japan allerstrengst is, zoowel om de ligging van het land als ten gevolge van de hooge, met altijdurende sneeuw en ijs bedekte bergen. De wachters, hen zoo gemoedigd ter dood ziende gaan, altijd bezig met over God te spreken of in stilte tot Hem te bidden en onderling vereenigd door de tederste liefde, werden zoo bewogen, dat zij hen zóoveel in hunne magt stond begonnen te ontzien en aan de soldaten der volgende plaats, die hen kwamen afhalen, aubevalen. Aldus werden hun soms paarden en den religieuzen zelfs, waar de wegen het slechtst waren, zekere draagstoelen gegeven, zoo als men daar gebruikt, die op de schouders van twee menschen gedragen worden. Het grootste gedeelte evenwel van den weg legden zij te voet af en hadden zooveel daarvan te lijden, dat hunne voeten door de nijpende koude ontstoken werden en opzwellen.

In eene der plaatsen van het koninkrijk Amanguki kwamen zij onder bewaking van een heidenschen geregtsdienaar, die zich, hetzij uit zijne geaardheid, hetzij uit feller haat tegen het geloof, onmenschelijker jegens hen gedroeg dan de overigen. Reeds zoo spoedig hij hen onder zich had bejegende hij hen met de grootste barschheid en joeg hen daarna, als waren zij onreine dieren, in een hok, dat inderdaad meer op een beestenstal geleeke dan op eene gevangenis voor menschen. Paulus Miki had medelijden met zijne gezellen, vroeg om den barbaar te spreken en gaf het niet op voor dat

hij hem tot andere gedachten gebragt had, ten gevolge waarvan de hoofdman zeer handelbaar werd en, wat meer is, het christelijk geloof omhelsde. Paulus begon met hem te zeggen dat hij noch voor hem noch voor de zijnen bezorgd moest zijn, dat geen hunner zou vlugten, zelfs al werden zij niet bewaakt of opgesloten, „en dit wel,” zoo ging hij voort, „omdat wij, ter belooning voor onzen dood, een eeuwigdurend en gelukzalig leven te gemoet gaan. Derhalve is ook de blijdschap, die gij op ons gelaat ziet, niet geveinsd, maar komt voort uit den troost, waarvan ons hart vervuld is: immers niemand onzer is veroordeeld om eenig misdrijf, maar alleen daarom dat wij allen den waren God, den Schepper der wereld aanbidden en volgen; sommigen ook omdat zij Zijne, hier onbekende en daarom alleen door den keizer verbodene leer hebben gepredikt: luister eens welke leer!” Hierop begon hij hem met zijne gewone vurigheid de voornaamste waarheden te verklaren, en de andere was hierbij zoo aandachtig, bevond alles zoo gegrond, dat hij in die leer geheel wilde onderwezen worden. Nog den zelfden nacht verklaarde hij Christen te zijn en verzocht gedoopt te worden; reeds vóór het aanbreken van den volgenden dag werd hij in het bad der wedergeboorte gereinigd.

Op het overige van hun togt hadden zij bijna overal waar zij moesten overnachten de vrijheid om een gedeelte van den tijd door te brengen zoo als zij verlangden, namelijk met gebeden en geestelijke gesprekken of te luisteren naar de onderrigting van den een of anderen der religieuzen. Middelerwijl zij nu voor zich zelven zorgden, vergaten zij echter anderen niet. De Japannezen vooral

beijverden zich om aan hunne bloedverwanten en vrienden brieven te schrijven vol heilzame lessen, waarin zij de Christenen vermaanden om waardig in hun geloof te leven en de heidenen bezwoeren het christelijk geloof te omhelzen. Er zijn nog vele brieven van Paulus, aan de paters van Miako en Osaka geschreven, bewaard; allen ademen zij den geest, waarvan zijn hart vol was. In eenen dezer verzoekt hij dengen, tot wien hij gerigt is, aan zijne moeder, die nog leefde, een zeker godvruchtig beeldje te geven, dat haar troosten en dienen moest om hare ziel te verheffen tot den hemel, dien hij nu weldra zou binnengaan. Nog schreef hij er aan zijne dierbare vrienden: Justus Ukondono, aan de beide zonen van Guenifoin, Paulus en Constantinus, aan Andreas Ongasavara en aan anderen, die veel gedaan hadden voor zijne vrijstelling, niet om hen te bedanken, maar veeleer om zich te beklagen dat zij hem door eene al te tedere liefde de martelkroon hadden willen ontrooven, die God hem in Zijne goedheid uit den hemel toezond. Nooit gedurende de zes-en-twintig dagen liet hij het prediken achter, evenmin langs den weg als in de plaatsen, waar zij overnachtten, en niet weinigen zijner hoorders bekeerden zich later en ontvingen het H. Doopsel. Hij zelf zeide dat hij in de twintig jaren van zijnen apostolischen arbeid en prediking nooit met zooveel volheid des geestes, met zooveel overtuiging en zalving gesproken had als op deze laatste reize zijns levens, „en daar ik veroordeeld ben,” zoo sprak hij, „omdat ik de leer van Jesus Christus gepredikt heb, wil ik haar blijven prediken tot aan mijn dood en zóó sterven.” Dit vervulde hij letterlijk, want, zoo als wij zien

zullen, werd het kruis hem een spreekgestoelte, van waar hij de omstanders zoolang hij kon onderwees. Hij had boven de religieuzen, zijne medgezellen, nog dit voordeel: dat hij het Japansch voortreffelijk sprak, welke gaaf nu nog krachtiger in hem uitscheen, daar hij geheel gloeide van goddelijke liefde, zoodat de bonzen woedend werden van spijt en zeiden dat Taikosama zijne maatregelen kwalijk genomen had, met deze lieden zoo openlijk in alle plaatsen van Miako tot aan Nangasaki rond te voeren, en dat dit middel, verre van geschikt te zijn om de christelijke leer te vernietigen, veeleer strekte om haar overal bekend te maken; dat hun zwijgen alleen en het zien van hun heldenmoed in pijn en verguizing, hunne edelmoedige verachting van den dood en klimmende blijdschap bij elken stap, dien zij nader kwamen aan het kruis, reeds meer dan genoeg waren om het eenvoudige volk geloof te doen slaan aan hetgene zij leerden betreffende eene gelukzalige toekomst en dat zij nu daarenboven overal nog predikten voor groote volksmassa's, die zamengevloeid waren om hen te zien en hen met bewondering aanhoorden. Zoo spraken de bonzen met spijt onder elkander, en hunne woede groeide steeds aan, naarmate zij meer begonnen te ondervinden dat hunne vrees werkelijk gegrond was.

IX.

TWEE NIEUWE GEZELLEN VOEGEN ZICH ONDERWEG BIJ
HEN. — AANKOMST DER MARTELAARS TE FAKATA. —
BRIEVEN VAN P. PETRUS BAPTISTA EN PAULUS MIKI.

Van al hetgeen den optogt dezer heldhaftige geloofsbe-
lijders roemrijk maakte was er niets opmerkenswaar-
diger, dan dat er zich twee nieuwe gezellen bij hen
aansloten, die op eene geheel bijzondere wijze door God
verkozen schenen, dewijl de menschen het niet konden,
omdat zij daartoe geene redenen hadden en niet gemag-
tigd waren. De twee Christenen, die wij bedoelen, had-
den zich aangeboden om de martelaars zoolang de reis
duurde bij te staan. De eene was een vriend der Francis-
kanen, de andere meer bekend met de Jesuïeten. De
eerste, Franciscus genaamd, was timmerman van be-
roep en pas sedert acht maanden gedoopt; de laat-
ste, Petrus Sukegiro, een oud Christen, had zich, uit
bijzondere genegenheid voor de paters der Societeit,
aangeboden om de drie martelaars te vergezellen. P.
Organtino beval echter ook de overigen, zoowel reli-
gieuzen als leken, aan zijne zorg en gaf hem eene som
gelds, toereikend om te voorzien in de algemeene ont-
beringen, die de martelaars in handen van zulke beulen
en in zulk een deerniswaardigen toestand zouden te
verduren hebben. Beiden werden aangedreven door eene
inwendige begeerte naar den marteldood, hoewel hun
verlangen grooter was dan hunne hoop, aangezien de
lijst gesloten was en men te Miako reeds anderen had

afgewezen, die met allen aandrang verzocht hadden bij de martelaars gevoegd te worden. Zoo gingen zij dan eenige dagreizen met de veroordeelden voort, hen helpende waar zij konden, en wonnen zich daardoor, zonder het te vermoeden, de martelkroon, tot loon hunner liefde. Eens, nadat het den wachters reeds dikwijls verveeld had dat zij zoo vrij tot de martelaars naderden, riep men hen ter zijde en vroeg men hun of zij ook Christenen waren, hetgeen zij zonder aarzelen toestemmend beantwoordden. „Alzoo,” dus gingen zij voort, „zijt gij dan Christenen en Tobiri? (hetgeen in hunne taal beteekent: menschen, die zich bij anderen aansluiten.) Welnu, als gij dan tot hen behoort volgt hen dan ook!” Onder deze woorden bond men hun de handen op den rug en werden zij verder tot aan Nangasaki aan elke grensplaats te gelijk met de anderen aan de volgende gerechtsdienaars overgeleverd. Men hoorde niets anders uit hun mond dan dankzeggingen aan God, die zij met te meer vuur uitboezemden naarmate de weldaad hun meer onverwachts was geschonken; het eenige wat zij betreurden was, dat men hun even als hunnen broeders de ooren niet afgesneden had en de openlijke versmading reeds voor een groot gedeelte ten einde was; daarbij werden zij, hoe digter zij bij Nangasaki kwamen, altijd meer beducht dat welligt de goeverneur dier stad, wien de uitvoering van het vonnis was opgedragen, hen zou afzonderen wanneer hij op de lijst slechts vier-en-twintig namen las. Maar daar dit eene dier goddelijke gaven was, die onberouwelijk zijn, kon geen sterveling hun die ontrooven.

Wat den goeverneur betreft, hij was er volstrekt niet

toe over te halen om hen op vrije voeten te stellen. Hoe vele geloofwaardige personen hem ook verhaalden op wat wijze zij onder de martelaars gekomen waren en dat de geregtsdienaars hen er eigenmagtig bij hadden gevoegd, — hij gaf niets anders ten antwoord dan dat hij hen veel geruster kon ter dood brengen, daar zij hem waren overgeleverd, dan hen bevrijden, omdat hunne namen niet op de lijst stonden. Zoo kwamen zij dan, nadat hun getal aangegroeid en hun optogt verheerlijkt was, den laatsten Januarij te Fakata, waar zij door de Christenen met blijken van de grootste gehechtheid werden begroet. Paulus Miki stelde aan een dezer, zijn vriend Didacus Cogen, een brief ter hand, die spoedig aan den Vice-provinciaal, P. Gomez, moest overgebracht worden. Ook P. Petrus Baptista stuurde aan P. Antonius Lopez, rektor te Nangasaki, den brief, welken hij reeds te Katakabe geschreven had, doch bij gemis van eene goede gelegenheid ter verzending tot nu toe had moeten bewaren. Beider brief bevatte hetzelfde verzoek. De eene verzocht aan den goeverneur Terazava vergunning om het H. Misoffer op te dragen; de andere om de H. Communie te mogen ontvangen. Die van den P. kommissaris was van den volgende inhoud.

„Wij zijn ten getale van vier-en-twintig uit Miako vertrokken, allen veroordeeld om aan het kruis te sterven. Er zijn onder ons drie religieuzen van de Societeit van Jesus en zes van den H. Franciscus, de overigen zijn Japannezen, onder welke eenige predikers. Wij zijn verheugd voor het geloof te mogen sterven. In aller naam bid ik u den goeverneur te willen verzoeken, dat hij ons toesta twee dagen vóór de uitvoering van het

vonnis het Allerheiligste Sakrament en den zegen des Bisschops te mogen ontvangen en den troost te mogen smaken, alle paters van uw kollegie te zien, aan wier gebeden wij ons allerdringendst aanbevelen."

Katakabe in het rijk van Bigen den 19ⁿ Jan. 1597.

Paulus Miki schreef:

"Wij zijn veroordeeld tot den kruisdood. U Eerw. koestere over ons niet de minste bezorgdheid; door de genade des Heeren zijn wij allen opgeruimd en vinden onzen troost in Hem. Wij hebben in dit leven nog slechts één verlangen: dat wij, alvorens te Nangasaki aan te komen (want later zou ons welligt de tijd ontbreken) een der paters van de Societeit mogen aantreffen, om onze biecht te hooren, daar de religieuzen van den H. Franciscus onze taal niet goed verstaan en wij hun dus onzen gewetenstoestand niet geheel kunnen blootleggen: wanneer het geschieden kon zouden wij gaarne zien dat P. Pasio tot ons gezonden wierde. Alle vier-en-twintig hebben wij ditzelfde verlangen: dat het ons vergund worde, al zij het ook slechts eenmaal, de H. Mis bij te wonen en het H. Altaargeheim te ontvangen, alvorens te sterven. Wij bidden u dit voor ons aan Terazava of zijn plaatsbekleeder te verzoeken."

De paters wendden zich met deze bede tot den gouverneur, die alles toestond, doch later, om bijgekomen omstandigheden, zijn woord weder introk. Hij was een heiden, Fazamburo genaamd, de broeder van Terazava, die op dit oogenblik met meer andere grooten te Korai was bijeen gekomen, in wiens plaats hij nu, op last van Taikosama, het oppertoezicht had over westelijk Ximo. Derhalve was hem ook door den rijksraad het besluit

aangaande de martelaren toegezonden en wel met uitdrukkelijk bevel de uitvoering te bespoedigen, waarom hij last gaf onverwijld vijftig kruisen te Nangasaki in gereedheid te brengen. Het volk dezer stad, bijna geheel Christen, sloeg bijzonder acht op de uitvoering van dien last, en de kruisen ziende, vroeg men waarom er vijftig waren, dewijl er immers niet meer dan vier-en-twintig waren veroordeeld: de overige zes-en-twintig, waarmede het vijftigtal moest aangevuld worden, zouden dus, zoo dachten zij, onder hen worden uitgekozen, en reeds bedankten zij God, die door het schenken dezer weldaad toonen wilde dat zij hem dierbaar waren. Maar wie zouden nu de uitverkorenen zijn? Had men van het hof wellicht geheime bevelen? Of zou het aan de willekeur des goeverneurs vrijgelaten zijn de martelaarskroon te schenken aan wie hij wilde? Velen berekenden reeds hunne kansen. De paters onder anderen en vooral de Bischof Martinez, waren in het stellige denkbeeld dat het hun zou te beurt vallen. Dit vermoeden werd door allen gedeeld en reeds sprak men van lastbrieven uit Miako, waarin dit zou bevolen zijn. De portugesche handelaars en de Kastilianen van het gestrande schip verwachtten het voor zich, en in het algemeen hadden alle Christenen, ieder voor zich in het bijzonder, de hoop dat het hen zou gelden en wel met meer zekerheid naarmate zij zich verdienstelijker gemaakt hadden voor het geloof.

X.

WONDERBARE VERSCHIJNING VAN KRUISEN, TEN VOOR-
TEEKEN VAN DE KRUISIGING DER MARTELAARS.

Onder deze algemeene voorbereiding tot den kruisdood herinnerde men zich een mirakel en kon men eene geheimzinnige gebeurtenis verklaren, die zeven jaren geleden had plaats gehad. Op ongeveer drie mijlen afstands van Arima ligt een klein gehucht, Obama geheeten, waar ten jare 1589 een godvruchtig Christen woonde, met name Leo. Deze beval eens, daags voor het feest van de geboorte des Heeren, zijn zoon Michaël hout te kappen van een ouden, bijna dooden boom, die langs den weg stond op eene vooruitstekende rotspunt. De boomen van deze soort, tara genaamd, dragen geene vruchten en zijn over den geheelen stam vol knoesten en overdekt met groote doornen, die zij uitschieten. Desniet-tegenstaande wordt dit hout als heilig door de afgodendienaars vereerd, en den eersten dag des jaars plaatsen zij er takken van boven de huisdeuren, geloovende dat het gezigd dier takken alleen de aannaderende booze geesten op de vlugt drijft. Michaël hakte hem om en kapte er de takken af, doch de nacht viel vóór dat hij den stam had kunnen doorkappen, want deze was zeven palmen dik. Den volgenden morgen ging hij met de bijl derwaarts en met eenige weinige slagen was hij door midden gekloofd. Maar zie, op elk der stukken is een kruis afgebeeld, zoo duidelijk, zoo schoon, dat geene meesterhand het zou verbeteren: eene span lengte,

aan het boveneind de titel en de armen zoo breed als de middellijn van den stam; de kleur was lichtbruin, juist dezelfde, zoo zeggen de verslagen van dit mirakel, als die van het ware kruis des Verlossers, het overige van den stam was wit en zonder eenige kleur of vlek. Het lag niet dieper dan ter breedte van een mesrug, zoodat, ware de kloof een weinig ter zijde gevallen, het kruis niet zou opgemerkt zijn, terwijl het nu, hoewel in tweeën gesplitst, een volmaakt geheel gaf, ja, wat meer is, het vooruitstekend gedeelte van het eene paste juist in de holte van het andere. Op de plaatsen, waar de kruisen stonden, was het hout geheel vlak; maar voor het overige volgde de kloof de bogten van den draad. Michaël dit ziende, werd van eene heilige vrees bevangen, wierp zijne bijl weg en liep heen, om er kennis van te geven aan zijn vader, die spoedig kwam en een mirakel erkende. De paters van Arima dachten er eveneens over en, na het bezigtigd te hebben, lieten zij alles naauwkeurig beschrijven. Daarna werd het ter vereering in eene kerk gebragt, en toen de Bisschop Martinez in Japan aankwam deed hij het in eene prachtige relikwiekast vatten. Hetgeen tot de verspreiding dezer vereering het meest bijbragt was de wonderdadige kracht, die God aan dit hout geschonken had: verscheidene zieken, onder anderen een zinnelooze, werden er door genezen en vele bezetenen verlost, zoodat er aanhoudend pelgrims kwamen, niet alleen uit den omtrek, maar uit Bungo, Amanguki en zelfs van achter Miako; ook kwamen er over zee met elk getij, om het heiligdom te zien en een splinter of een klein takje van den boom, waarin het gevonden was, mede te nemen. Onder de eerste be-

zoekers was Joannes, koning van Arima. Naauwelijks had deze het van nabij beschouwd of hij veranderde van kleur, sloeg de handen te zamen en riep uit: „dit is het!” Daarop wendde hij zich tot de paters, hun een droom in het geheugen roepende, dien hij reeds voor zes maanden verhaald had, doch welken zich nu niemand meer kon herinneren. Hij had namelijk eens des nachts in zijn slaap, veel duidelijker dan het in gewone droomen gebeurt, twee personen van groote gestalte voor zich zien verschijnen, van wie hij echter niets anders wist dan dat zij uit den hemel kwamen: dit toch was blijkbaar uit hun majestueus en geheel hemelsch voorkomen. Zij onderhielden hem met zachtheid over zijne verflauwing in den ijver des geestes, onder anderen dat hij om onbeduidende redenen het hooren der H. Mis achterwege liet, en vermaanden hem tot zijn eerste vurigheid terug te keeren en den raad en de leiding der paters te volgen. Eindelijk, bij het heengaan, zeiden zij nog: „weet dat er op uw gebied een teeken van den Verlosser te vinden is: het zij u dierbaar, want het is niet met menschenhanden gemaakt.” Daarna verdwenen zij. Hij had dit voorval den volgenden dag aan P. Gomez en later meermalen aan anderen verhaald, ook had het er niet weinig toe bijgedragen om hem in zijn eersten ijver te herstellen. Maar noch hij zelf begreep, noch kon van anderen te weten komen welk teeken het ware en of het gezocht moest worden dan wel of het zich van zelve zou vertoonen, en allen hadden het zich reeds lang als een gewonen droom uit het hoofd gezet. Nu echter ontstelde Joannes zoodra hij het kruis zag en erkende de voorzegging, want het was een

teeken van Jesus en dat het niet door menschenhanden gemaakt was duldde geen twijfel. Na een paar jaren, in de maand Februarij 1592, gebeurde er iets dergelijks te Fakunda. In een vruchtdragenden boom, dien men gekapt had, werden in de doorsnede vier kruisen gezien, wier teekeningen, even als de omstandigheden van het wonder, nog opmerkelijker waren dan die van het mirakel van Obama: alles werd eveneens geregte-lijk bewezen en de openbare vereering toegestaan. Uit deze herhaalde verschijningen van kruisen ontstonden er bij de Christenen verschillende voorgevoelens, volgens hunne verschillende opvattingen en gesteldheid. Eenigen dachten dat het Kruis in geheel Japan zou zegepralen, omdat men het van alle kanten kwam vereeren. Anderen, meer acht slaande op de boomen waarin zij gevonden waren, van welke de eene vruchtdragend, de andere den boozen geesten vijandig was, dachten dat men weldra de hel overwinnen en overvloedige vruchten van bekeering zien zou. Wederom anderen zeiden dat God, ten spijt van Taikosama, die de kruisen liet omverhalen, en tot troost zijner geloovigen, het verlies door mirakuleuze kruisen wilde vergoeden. Die verstandiger waren en meer doorzigt hadden zagen er eene aankondiging in van vervolging en marteldood, te meer daar de kruisiging in Japan de gewone straf was der boosdoeners. Toen nu allen de vijftig kruisen te Nangasaki zagen, begrepen zij dat het laatste gevoelen het ware geweest was, en, wat het getal betrof, daaromtrent vernam men spoedig dat het een vond was van Fazamburo, om, zoo dacht hij, den Christenen schrik aan te jagen. Maar juist het tegendeel van hetgeen hij gehoopt had vond

plaats en de Vice-provinciaal, P. Gomez, had moeite genoeg om den overmatigen ijver te doen bedaren van velen, die, zich den marteldood willende verzekeren, voordat nog de kruisen geplaatst waren er een gingen vragen, openlijk belijdende dat zij tot de Christenen behoorden. Dezelfde grootheid van ziel en ware edelmoedigheid, waarvan vroeger te Osaka en te Miako zulke heerlijke blijken gegeven waren, vertoonden zich nu te Nangasaki, zelfs in kleine kinderen, die ook brandden van verlangen om voor het geloof te sterven. Wij kiezen slechts twee voorbeelden uit vele. Een voornaam inwoner dier stad en zijne echtgenoote, beide vurige Christenen, waren eens te zamen in een druk gesprek over de noodige voorbereiding tot den marteldood. Het was reeds nacht en in de kamer, waar zij zich bevonden, lagen hunne beide zonen, de eene een kind van elf, de andere van vijf of zes jaren, achter eene gordijn te bed. De ouders dachten dat zij reeds sliepen; maar de oudste was wakker en luisterde oplettend. Toen hij zooveel gehoord had als hij weten wilde, sprong hij het bed uit en liep ijlings naar hen toe, zeggende: „nu weet ik het, gij moet voor het geloof sterven, anders zoudt gij niet over die voorbereidselen spreken, waarvan ik gehoord heb, en houdt gij dit voor mij verborgen?” Daarop smeekte hij hen te zeggen of het niet waarlijk zoo was. De ouders nu, of wel omdat zij zich er volkomen van verzekerd hielden, of om de gevoelens van hun zoon te kennen, antwoordden toestemmend. Terstond veranderde de vrees van het kind in kalmte en het riep uit: „dit doet mij genoegen, zoowel voor u, dat God u dit waardig gekeurd heeft, als voor mij, zonder wien gij toch wel niet sterven zult.”

Daarna dacht hij aan zijn slapenden broeder en met den vinger naar hem wijzende, vroeg hij wat zij met hem zouden doen, waarop de vader antwoordde: „hetzelfde als met ons en u, want wij zullen allen voor het geloof sterven.” „Zoo zullen wij dan,” hernam het kind, allen te gelijk naar het paradijs gaan: nu verlang ik niets meer, mijne vreugd is volmaakt.”

Een ander kind van adellijke afkomst en nog slechts vijf jaren oud gaf aan een onzer paters blijken van geheel zeldzamen ijver. De pater sprak met den kleine over de nieuwe vervolging en zeide dat de geregtsdienaars van Miako reeds in aantogt waren, om al de Christenen te vermoorden. „En gij,” zoo vroeg hij, „wat zult gij antwoorden als zij vragen welke godsdienst gij belijdt?” „Wel,” antwoordde hij, „ik zal hardop zeggen dat ik Christen ben.” — „En als zij u dan willen vermoorden?” — „Laat hen maar!” zeide de knaap, „zóó zal ik doen,” en onder deze woorden knielde hij neder en reikte zijn hals toe, alsof zijn hoofd met een zwaard moest worden afgeslagen. „Maar,” vroeg de pater verder, „wat zult gij zeggen terwijl gij op den slag des beuls wacht?” Toen begon de knaap, meenende dat hij dan iets zeggen moest, dat hij nog niet wist, bitter te schreien en zeide snikkend: „pater! ik zou niets anders gezegd hebben dan de zoete namen van Jesus en Maria tot dat mijn hoofd viel; maar als ik iets anders zeggen moet, leer het mij dan!”

XI.

VERDER WEDERVAREN DER MARTELAARS. — LIEFDE VAN
FAZAMBURU VOOR PAULUS MIKI. — JOANNES EN
JAKOBUS LEGGEN DE RELIGIEUZE GELOFTEN
AF. — JOANNES ONTMOET ZIJN VADER.

Reeds was de heilige stoet in de nabijheid van Sononghi, eene plaats in het vorstendom Omura, aangekomen en niet verder dan negen mijlen meer verwijderd van Nangasaki, het einde der reis en de laatste verblijfplaats huns levens. Uit vrije keus gingen allen te voet, ofschoon het pijnlijk viel, want hunne voeten waren door de koude geheel ontstoken, maar aangezien het laatste gedeelte der reis over zee liep, wilden zij nu ten minste nog eenigen tijd te voet gaan, om de plaats hunner marteling eerbiedig te naderen. Gedurende deze voetreis namen zij slechts eenmaal een weinig rust. P. Petrus Baptista zette zich neder op een steen en begon daar, geheel in gedachten verdiept, te weenen. De wachters, die van Miako af nog geen traan van iemand hunner, maar integendeel niets dan opgeruimdheid en blijdschap gezien hadden, zeiden spottend tot elkander: „ziet eens, zij beginnen te begrijpen dat Nangasaki niet zeer ver meer is en het van daag ernst wordt; zij hebben het kruis reeds in het oog, waarmede zij morgen kennis zullen maken. Nu is het geen juichen meer, zoo als vroeger in de verte; het verschilt ook nog al of men den dood op een afstand of van nabij ziet.” Zoo spraken zij onder elkander, eenigen met gevoelens van

medelijden, maar de meesten al spottende en allen dachten dat het tranen waren van smart en vrees voor den aanstaanden dood. Paulus had hen gehoord en verstaan; hij ging naar den kommissaris, waarschuwde en smeekte hem zijne tranen van godsvrucht in te houden, daar zij hunnen ruwen geleiders stof gaven tot verkeerde vermoedens. Terstond riep P. Baptista den leeebroeder Gonzalvus, die het Japansch kende, tot zich en beval hem uit zijn naam den wachters te zeggen dat hij niet weende uit vrees voor den dood, zoo als zij dachten, want de dood voor het heil der zielen was te schoon dan dat hij dien vreezen zou; „maar,” zoo ging hij voort, „ik ween, omdat ik in Japan gekomen was om er mijne orde te vestigen en nu zie dat dit niet gebeuren zal.” Zoo wenschte hij; maar tot heden toe heeft het door den Hemel bepaalde uur nog niet geslagen en heeft noch de zijne, noch eenige andere religieuze orde, noch zelfs de kennis van God en van het christelijk geloof in Japan kunnen doordringen. En toch rust daar dat kostbaar zaad, het bloed, door honderde geloofsbelijders, zoo inboorlingen als Europeanen van allen staat en stand, in dien eersten tijd en nog meer dan vijftig jaren later onder de wreedste folteringën vergoten, allerwege als dood onder de aarde. Vruchtbaar zal het eenmaal zijn, hoe ondankbaar die grond ook nu nog wezen moge, honderdvoudige vruchten zal het voortbrengen; maar niet eerder dan wanneer God Zijn ontfermend oog over Japan laat rusten. Wie er dan heen snelt, om dien onafzienbaren akker af te maaijen, zal de vruchten oogsten van het bloed en zweet der eerste werklieden.

De Vice-gouverneur Fazamburo, van Nangoïa ge-

komen, om zelf de belijders voor het overige der reis naar de plaats hunner teregtsstelling te geleiden, wachtte te Sononghi hunne komst af. Met Paulus Miki was hij zeer bevriend en hij had zelfs somwijlen naar diens prediking geluisterd; nu weende hij en sprak met innig medelijden tot den vriend, dien hij zelf tot den schandelijksten dood geleiden moest. Paulus echter zeide hem aanstonds met een lagchend gelaat dat zijn dood veeleer benijd dan beweend moest worden, „want,” zoo vervolgde hij, „ik sterf immers om geene andere misdaad dan omdat ik de leer van den waren God gepredikt en den weg ter zaligheid getoond heb aan diegenen, welke eene eeuwige verdoemenis te gemoet liepen.” Daarna verzocht hij Fazamburo in plaats van tranen en van een medelijden, dat waarlijk ongegrond was, ten teeken zijner liefde, eene andere gunst, welke hem oneindig aangenamer zou zijn, namelijk dat aan allen tijd en gelegenheid gegeven zou worden om te biechten, de H. Mis te hooren en te kommuniceeren, bij welk verzoek de kommissaris nog dit voegde: dat de kruisiging op een Vrijdag mogt plaats hebben. Fazamburo, die toen de vermoedens nog niet had opgevat, waarover wij later zullen spreken, stond alles beleefdelijk toe. Toen hij de gevangenen onder bewaking gesteld had, viel zijn oog op den jeugdigen Ludovicus, van wiens heldenmoed wij bovenreeds verhaald hebben. Gedeeltelijk door medelijden bewogen, gedeeltelijk ook omdat hij aan de levendigheid van het kind zag, dat het hem van dienst kon zijn, beloofde hij hem het leven te zullen schenken wanneer hij in zijne dienst wilde treden. De knaap antwoordde dat hij dit overliet aan de beslissing van den kommissaris, welke laatste zeer verstandig zijne goedkeuring

gaf, op voorwaarde alleen dat het hem vrijgelaten werd Christen te zijn en te blijven. „Dat niet,” viel eensklaps de goeverneur in, „gij wordt niet eerder losgelaten dan alvorens gij uwe leer verzaakt en de mijne aanneemt.” Waarop Ludovicus ten antwoord gaf dat hij op zulke voorwaarden het leven niet begeerde, daar het geene behoorlijke ruiling was, een eeuwig en gelukzalig leven voor een ellendig aardsch leven op te offeren. Na dit antwoord keerde Fazamburo hun den rug toe en spoedde zich naar Nangasaki. Kort na zijn vertrek kwamen P. Pasio en P. Joannes Rodriguez daar aan, om hem te zoeken: zij waren gezonden door den Vice-provinciaal P. Gomez, die de brieven van den kommissaris en van Paulus ontvangen had, en hadden al het benoodigde tot het H. Misoffer bij zich voor den kommissaris, wiens verzoek zij den goeverneur wilden voorstellen. Deze was echter vertrokken en zij konden hem niet ontmoeten, daar hij een anderen weg had ingeslagen, en de wachters, die den grootsten spoed maakten met de reis, wilden zelfs niet toestaan de martelaars te zien of een weinig met hen te spreken. Rodriguez alleen, die zijn titel van tolk des keizers liet gelden, werd ten laatste toegelaten. Hij omhelsde, onder het storten van tranen, de zes religieuzen van den H. Franciscus, de drie van de Societeit en de zeventien leeken van het heilig gezelschap. P. Petrus Baptista vooral was aangedaan en werd nog dieper bewogen toen P. Rodriguez hem een afschrift voorlas van het vonnis, dat voor hen werd uitgedragen; de heilige belijder werd er door getroost, want daar hij niet wist wat het vonnis behelsde, was hij deswege niet zonder eenige bezorgdheid geweest. Rodriguez zeide

hem vervolgens nog dat de Bisschop Martinez met veel lof over hen allen tot de Portugezen gesproken en verhaald had welken ijver, welke zielskracht zij aan den dag legden en hoe vurig zij waren om God door hun lijden te verheerlijken; ten laatste sprak hij nog van de droefheid der Christenen over hunnen dood en van den troost en de lessen, die deze uit het voorbeeld van hun heldenmoed geput hadden. De kommissaris voegde er niets bij tot lof der zijnen, maar gaf met zedigheid alleen te kennen, dat hetgeen Rodriguez er van zeide inderdaad waarheid was en dat allen brandden van verlangen om voor het geloof te sterven.

Vervolgens ging Rodriguez naar Paulus Miki, overhandigde hem de brieven zijner broeders, voor wie hij er van Paulus wederkeerig ontving. Hij verhaalde hem hoe allen zijn lot, dat hem door den hemel toegeschikt was, benijdden er er gaarne deel aan zouden hebben; dat hunne gebeden, H. Misoffers en boetplegingen alle voor hem en zijne gezellen aan God werden opgedragen. Daarop zeide Paulus hem in het geheim dat hij, behalve de algemeene reden tot blijdschap, te sterven voor het geloof, er nog eene andere had, namelijk deze: dat de zaken der Societeit, niettegenstaande alle moeilijkheden, zeer goed stonden aan het hof, en zijn hart zeide hem, zoo sprak hij, dat de Kerk van Japan, verre van door hunnen dood te kwijnen, veeleer met jeugdige frischheid bloeijen zou. Gedurende de twee-entertig dagen van zijne reis was hij immers bij alle zijne predikingen oplettend, eerbiedig en met goed gevolg aangehoord; in den kerker van Osaka had hij zes ongelooovigen bekeerd en zelfs op hun dringend verzoek

gedoopt, omdat zij de gedachtenis bewaren wilden dat zij in een kerker geboren waren voor het geloof en gedoopt door de handen van iemand, die veroordeeld was om te sterven voor datzelfde geloof, dat zij voortaan zouden belijden. Onder deze was een rijke krijgsman van adellijke afkomst, die hem later te Miako meermalen bezocht had, openlijk belijdende dat hij Christen was. Dit alles beschouwde hij als een duidelijk bewijs, dat het geloof krachtiger was om de heidenen tot zich te trekken, dan de vrees voor den aanstaanden dood om de Christenen tot den afval te bewegen, want hij zelf had met eigene hand veel meer heidenen gedoopt, dan er Christenen waren afgevallen. Daarop begaf Rodriguez zich tot Joannes en Jakobus, omhelsde hen en beloofde uit naam van den Vice-provinciaal, dat zij binnen kort tot de religieuze geloften zouden worden toegelaten. De twee belijders, die er onderweg waren bijgevoegd, vond hij in de bevredigendste stemming, even als de overige Japannezen, welke hij allen bijeenriep en in het Japansch, dat hij volkomen meester was, toesprak op eene wijze, zijn ijver, zijn gehoor en de omstandigheden waardig. Vervolgens namen zij afscheid van elkander, de oogen vol tranen en met een diep bewogen hart, want de wachters, niet duldende dat Rodriguez langer bleef, leidden of liever joegen hem van daar, en hij vertrok des nachts met P. Pasio naar Nangasaki, waar hij zich aanmeldde bij Fazamburo. Deze was evenwel niet meer de vriend van vroeger, toen hij zonder aarzelen het verzoek van den kommissaris en van Paulus had toegestaan. Aanvankelijk had hij reeds eene plaats aangewezen, waar de martelaars

in Nangasaki moesten gebragt worden. Er was voor hen eene gevangenis met omheining in gereedheid gebragt. Maar later overwegende dat de Christenen, aan elkander met meer dan broederlijke liefde gehecht, hier in zoo groot getal bijeen waren en onder hen vele Portugezen van een koopvaardijschip en Kastilianen van het gestrande vaartuig, begon hij te vreezen dat zij zich soms mogten vereenigen, wat niet moeilijk viel, daarna te wapen loopen en de gevangenis openbreken: wat magt kon hij zoo velen tegenstellen? Voor alle zekerheid wilde hij hen dan zonder eenig oponthoud regt naar de plaats doen geleiden, waar de gewone misdadigers werden opgesloten en welke even buiten de stad juist aan hunnen weg lag, vervolgens zou men zich zoodra mogelijk na hunne aankomst te Nangasaki van hen ontdoen. Onverwijld moesten er kuilen gegraven en zestwintig kruisen opgericht worden en geregtsdienaars door geheel de stad afkondigen dat geen Europeaan of Japannees, noch de Bisschop of iemand der paters naar de kruisiging der veroordeelden mogt gaan zien, op straffe des doods. Evenwel de gegeven belofte zoo veel mogelijk in aanmerking nemende, liet hij des nachts aan de paters weten, dat hij om nieuwe en billijke redenen hun verzoek niet meer ten volle kon inwilligen; alleen konden de paters Pasio en Rodriguez des morgens vroeg aan het paleis komen, hij zou hen dan door een zijner officieren doen vergezellen en dezen den last medegeven, dat de geregtsdienaars zoo lang moesten vertoeven tot dat de drie martelaars van de Societeit gebiecht hadden. Zij waren er op den bepaalden tijd, en bij het heengaan zeide Fazamburo hun nog dat zij hem

bij de overigen moesten verontschuldigen, daar toch het Mis hooren en sterven op een vrijdag onnoodige vertroostingën waren en zij immers ook volgens hunne leer buitendien met gerustheid konden sterven. De twee paters hielden nog zoo lang bij hem aan, dat hij hun eindelijk, hoewel na veel tegenkanting, toestond bij den dood der martelaars tegenwoordig te zijn. Daarop verwijderden zij zich: Pasio wachtte hen op in de kapel van het hospitaal van den H. Lazarus te Urakami, terwijl Rodriguez hun te gemoet ging met den officier, die in last had aan te kondigen dat zij onmiddellijk na hunne aankomst den dood zouden ondergaan.

De belijders waren dan van Sononghi over zee naar Tokiso vervoerd: allen, behalve alleen de religieuzen van den H. Franciscus, waren met de handen op den rug gebonden en twee aan twee met touwen om den hals aan elkander vastgeboeid, opdat zij zich niet zouden kunnen verdrinken. Op de plaats aangekomen, werd hun niet toegestaan aan wal te gaan; maar in dien toestand, geheel bevangen door eene felle koude, moesten zij overnachten. Rodriguez ontmoette hen op ruim eene mijl afstands van Nangasaki. Hij gaf den kommissaris, die een ellendig paard bereed, en aan de overigen, die, sterker dan hij, te voet gingen, den raad: zich het overige van de reis tot den dood te bereiden, aangezien hun leven te gelijk met deze moest eindigen. De Heiligen ontvingen dit berigt met dankbaarheid jegens God en met eene nieuwe vervoering van blijdschap, zóó groot, dat het scheen, volgens het verhaal van P. Rodriguez, als of zij naar een feestmaal spoedden. Hij sprak nu eens met dezen dan weder met genen:

zijne woorden waren kort, maar geheel gloeiend van het vuur der goddelijke liefde, dat hem zelve verterde en nu nog opvlamde door den ijver, dien hij in de martelaars bemerkte had. Evenwel gelukte hem dit eerst na herhaalde en ernstige moeilijkheden, even als aan de andere voorname inwoners van Nangasaki, die ter sluiks de stad hadden verlaten om hun te gemoet te gaan en hen nu als om strijd omhelsden. Aan het hospitaal gekomen, liet de officier, volgens ontvangen last, de onzen, geboeid zoo als zij waren, er binnen gaan. P. Pasio hoorde hunne algemeene biecht, en de twee katechisten, Joannes en Jakobus, verbonden zich onder vele tranen, die de overvloed van hemelschen troost hun storten deed, aan God door de drie religieuze geloften van de Societeit van Jesus. — Intusschen had men tijding van hen bekomen te Nangasaki en vele voornamen des volks en der Portugezen bestormden Fazamburo met verzoeken, om den martelaars den laatsten troost te mogen brengen en van hen wederkeurig woorden van aanmoediging te ontvangen. Het werd hun toegestaan. Ook verzochten de Portugezen den goeverneur, dat hij de martelaars, die immers niet om eene misdaad veroordeeld waren, op eene aan hunne onschuld passende plaats zou doen vonnissen, aangezien de gewone strafplaats der misdadigers niet alleen uit zich zelve schandvol, maar nu daarenboven nog beplant was met kruisen, waarop lijken van boosdoeners hingen, welker vergevorderde ontbinding een walgelijk schouwspel opleverde, tevens wezen zij hem eene geschikte plaats daarvoor aan. Het voorstellen van dit verzoek was hun aangeraden door de paters, die het plan hadden opgevat ter aangeduide

plaatse eene kerk te stichten, onder den titel van O. L. Vrouw der Martelaren. — Verder vroegen zij nog, dat de kruisen op ééne regte lijn mogten geplaatst worden en volgens zekere orde, die later werkelijk gevolgd werd. Fazamburo stond alles toe en gaf daarbij te kennen dat het hem smartte, ambtshalve tot den dood dezer onschuldigen, wier moed en grootheid van ziel hij bewonderde, te moeten medewerken; dat het hem meermalen bedroefd had, vooral wanneer hij aan Paulus Miki dacht; maar, voegde hij er bij, en dit was werkelijk zoo, zij moesten wel begrijpen dat in geval aan een anderen gelastigde dan aan hem de uitvoering van het vonnis ware opgedragen, er dan meer geweld aan de martelaars zou gepleegd zijn en dat de Christenen van Nangasaki en vooral de vorsten van Arima en Omura, die onder zijne regtsmagt stonden, het veel zwaarder zouden te verantwoorden gehad hebben: de laatsten toch waren in hun land de voornaamsten en de beschermers van dat geloof, dat hij naar goedvinden kon uitroeijen.

Middelertwjl nu de kruisen overgebracht en de nieuwe kuilen gegraven werden, hadden de martelaars eenigen tijd om zich in het hospitaal tot den dood voor te bereiden en de godvruchtige Christenen gelegenheid om hen te omhelzen, zich aan hen aan te bevelen en te smeeken dat zij hunner zouden gedachtig zijn voor het aanschiyn van God, wien hunne zielen onmiddellijk van het kruis zouden tegensnellen. Deze godvruchtige aching, buitengewoon ongetwijfeld, maar toch hunner verdiensten waardig, konden de martelaars niet dulden; en toen zij zich zaligen en martelaars hoorden noemen

riepen zij uit: „neen, wij zijn zondaars en meer moet gij in ons niet zien; bidt God dat ons bloed voldoende zij om de smetten onzer ziel af te wasschen!” Zoo spraken, zoo gevoelden zij. — Drie Portugezen wierpen zich neder voor Paulus en wilden in die ootmoedige houding zijne knieën omhelzen: hij kon niets zeggen, want hij sprak hunne taal niet; maar het schaamrood, dat zijn aangezicht kleurde, sprak voor hem en hij wendde zich om.

De andere Japannezen daarentegen, die hem eveneens wilden vereeren, berispte hij op gestrengen toon: „wat doet gij? Bedroeft mij nu niet in mijne laatste oogenblikken; bewijst die ootmoedige vereering aan God, en als gij mij liefhebt, bidt dan dat Hij een zoo grooten zondaar als ik ben vergeving schenke en mijn schuldig leven, dat ik hem van ganscher harte opoffer aan het kruis, aanneme ter voldoening voor mijne zonden en te dien einde mijn kruisdood met dien van Christus vereenige!” Zoo sprak die vurige geloofsbelijder; maar aan den anderen kant was hij zoozeer in geestverrukking, dat hij als buiten zich zelven scheen. Zijn geelaat droeg den gloed der goddelijke liefde, die in zijn hart brandde; overal en tot allen sprak hij, nu eens woorden van bemoediging tot zijne medgezellen, dan weêr zeide hij den omstanders hetzelfde, wat hij kort te voren aan P. Rodriguez in 't geheim had medegedeeld, namelijk: dat hun dood strekken zou tot uitbreiding des Christendoms en tot bloei des geloofs, en men merkte op dat hij dit zeide op een zoo vasten en zekeren toon, als of hij reeds gebeuren zag wat in de toekomst werkelijk plaats vond. De oude Jakobus smaakte inwendig

de hoogste blijdschap, „want in weinige uren,” zoo zeide hij, „had God hem twee genaden geschonken, de kostbaarste, die hij wenschen kon, namelijk: den religieuzen staat en den dood voor zijne dienst ter verdedigings des geloofs.” Alleen bedroefde hem de godsvrucht van sommige Christenen, die, na hem tederlijk omhelsd te hebben, een lapje vroegen, dat aan zijn gescheurden gordel hing: hij begreep dat het met de bedoeling was om eene relikwie te ontvangen en weigerde het volstrekt; maar wat hij ook deed en hoe scherp hij ook zijne afkeuring daarover te kennen gaf, de anderen namen het, en verdedigen kon hij zich niet, daar zijne handen geboeid waren. — Treffend was vooral de ontmoeting van Joannes met zijn vader, die ook daarheen gesneld was, om zijn zoon voor het laatst aan zijn hart te drukken. Noch hier, noch later onder het kruis, waar zij elkander andermaal zagen, werden er tranen gezien of woorden van droefheid uit hunnen mond gehoord; maar beider gelaat blonk van vreugde. In den martelaar, die op den drempel des hemels stond, was dit wel niet te verwonderen; maar des te bewonderenswaardiger was de standvastigheid des vaders, wien Joannes niets aanbeval dan dat hij God nooit vergrammen en zijne zaligheid door een deugdzaam leven verzekeren zou, en de vader had voor den negentienjarigen jongeling geene andere vermaning dan deze: dat hij den dood ondergaan moest met die grootheid van ziel, welke betaamt aan hem, die tot verheerlijking van Christus en voor de belijdenis des geloofs sterft; tevens verzekerde hij hem dat zijne moeder zijn lot benijdde en het de grootste vreugd

zijner ouders wezen zou, eenmaal hun eigen bloed en leven daarvoor op te offeren als God het hun vragen mogt. Nog gaf Joannes hem zijn afscheidsgroet voor P. de Morecon, wien hij langen tijd als katechist was behulpzaam geweest, tot groot voordeel zijner ziel, hetgeen hij op dit oogenblik, nu hem zooveel zielskracht noodig was, het best gevoelde. Daarop ont deden zich onze drie martelaren van de relikwieën en rozekransen, die zij om den hals droegen, opdat deze voorwerpen niet in handen der heidenen zouden komen, en hielden niets bij zich dan eene medalje of iets dergelijks, om den aflaat te verdienen. P. Pasio omhelsde nog eenmaal de zes religieuzen van den H. Franciscus en alle overige bekenden en vrienden, keerde vervolgens met den ontvangen schat naar Nangasaki en begaf zich naar Fazamburo, om hem te bedanken voor de gunst, aan de onzen toegestaan, en tevens om voor zich zelven en P. Rodriguez te verzoeken dat zij bij de terechtstelling mogten tegenwoordig zijn, hetgeen hun door de geregtsdienaars verboden werd. De goeverneur stond het hem toe; maar de Bisschop Petrus Martinez kon het, hoe hij ook smeekte, niet verkrijgen, want zijn persoonlijk karakter, zoo dacht Fazamburo, zou eene plegtigheid aan de terechtstelling bijzetten, welke Taikosama's toorn ontsteken moest, als het hem ter oore kwam: derhalve zond de Bisschop aan de martelaars alleen zijn herderlijken zegen.

XII.

DE KRUISDOOD IN JAPAN. — BIJZONDERHEDEN
AANGAANDE EENIGE MARTELAARS. — TOESPRAAK
VAN PAULUS TOT HET VOLK.

Kort daarna kwam er een geregtsdienaar uit de stad, met bevel van den goeverneur, dat men de veroordeelden zonder verder oponthoud zou kruisigen. Duizend zegeningen klonken er op het hooren dier tijding uit aller mond, en de toeschouwers werden tot tranen toe bewogen toen zij dat gejuich, die wederzijdsche heilwensen en bemoedigingen hoorden. De nieuwe plaats, voor de strafoefening bestemd, was een kleine heuvel aan de overzijde van den grooten weg, langs de zee-kust, geheel in het gezigt van Nangasaki; op de kruin was eene vlakte, juist lang genoeg om zes-en-twintig kruisen op ééne regte lijn te bevatten, met een afstand van drie schreden tusschen elk. Op verschillende punten des heuvels had Fazamburo musketiers en lansknachten post doen vatten en op acht schreden van de kruisen twee lange rijen soldaten geschaard, wel gewapend en daarenboven voorzien van lange knodsen, waarmede zij de omstanders terug dwongen; want geen enkele mogt binnen den kring komen uitgezonderd de beide paters Pasio en Rodriguez, die daartoe bijzondere vergunning hadden.

Wat de japansche kruisen betreft, deze hebben, behalve het dwarshout van boven voor de armen, er nog een ander beneden onder de voeten, waaraan de beenen niet op of naast, maar ver van elkander worden vastge-

bonden. Aan de voorzijde van den stam, in het midden, is een blok bevestigd, waarop het ligchaam des veroordeelden, die er schrijlings op gezeten is, steunt; deze wordt niet vastgenageld, maar alleen tegengehouden door vier ringen of ijzeren banden, te voren aan het kruis vastgeslagen: twee van boven voor de polsen, twee andere omlaag, die den voetenkel omsluiten, en één voor den hals, somwijlen bovendien nog een ijzeren gordel of een touw om het midden en één van weêrszijde tusschen den elleboog en den schouder. Onze martelaars hadden ijzeren ringen om handen en voeten; maar om den hals en het midden sommigen ijzeren banden, anderen touwen.

Al deze banden, gelijk ook het rustblok in het midden, dienen om het leven des lijdens te rekken; en het lijk wordt niet eerder van het kruis afgehaald dan wanneer, na 't vergaan der gewrichten, de beenderen één voor één beginnen uit te vallen. De veroordeelde wordt niet uitgekleeed; maar ieder behoudt het kleed, waarin hij ter dood gaat, hoe prachtig het ook zij. Het kruis wordt overeind in den grond geplant en in den kuil onbewegelijk vastgezet, terwijl de lijdens in die houding soms eenigen tijd in het leven gelaten, soms ook terstond gedood worden. Dit laatste geschiedt door een of twee lanssteken, die men hun toebrengt: een in de rechterzijde en wel zóó dat het staal aan de linker-schouderholte uitkomt, daarna een tweeden, die de linkerzijde en de regterschouderholte doorboort, zoodat de lansen elkander binnen in de borst kruisen. Daar nu deze lansen lange, breede en scherpsnijdende messen dragen, wordt meestal bij den eersten of zeker bij den

tweeden steek het hart getroffen. Ook zijn de beulen hierin zeer behendig en oefenen er zich in als in eene kunst, om naar goedvinden iemand met één steek doodelijk te kunnen treffen; gebeurt dit evenwel niet, dan herhalen zij het eene derde- en vierdemaal of steken den strot af.

Binnen den kring der geregtsdienaars en in het gezigt der kruisen gekomen, gaven de martelaars op verschillende wijzen hunne gevoelens te kennen: sommigen knielden en vereerden het kruis, anderen omhelsden het, wederom anderen hieven de oogen ten hemel en droegen zich aan God op, ook waren er, die dringend smeekten aan het kruis te worden vastgenageld. Onder de vurigsten noemt men P. Martinus, die met luider stem den lofzang *Benedictus* aanhief, en bovengenoemden Ludovicus. De laatste vroeg een der beulen waar zijn kruis stond, en toen er hem een, naar zijne grootte gemaakt, werd aangewezen, vloog hij er heen en strekte er zich op uit, roepende: „het paradijs! het paradijs!” Fazamburo had den geregtsdienaars bevolen, de martelaars zooveel mogelijk te ontzien, en aan de beulen, hunnen dood te bespoedigen. Waarschijnlijk was het ook op zijn bevel, dat de kruisen, tegen het algemeen gebruik, vierkant en regt bewerkt waren, terwijl die der andere veroordeelden altijd gemaakt werden van onbewerkte boomstammen, geheel ruw en ongeschaafd, zoo als zij geveld waren. Niettegenstaande deze voorzorgen, gebeurde het dat Paulus Miki, die, wegens zijne kleine gestalte, het middenblok niet bereiken kon, door een der beulen met een koord aan den stam werd vastgebonden; men sloeg het hem om de borst en opdat de eene het vaster konde

aanhalen, zette een ander hem den voet tegen zijn lichaam. Toen een der beide paters, die bij allen rondgingen, dit zag, verzocht hij den barbaar wat menscheelijker te handelen; doch de Heilige, die deze geringe vermeerdering van verdiensten nog gaarne bij zijne kruisiging voegen wilde, viel aanstonds in: „laat hem, hij doet het goed.” Allen waren ter zelfder tijd aan hunne kruisen gehecht, ieder door een afzonderlijken beul, en werden ook te gelijk opgerigt, waarna de stam in den kuil werd vastgezet. Wat de orde betreft, waarin zij geplaatst waren: — deze zullen wij van allen niet opgeven, dit toch is van weinig belang — Jakobus had de vijfde plaats naar het Oosten, Paulus de zesde, Joannes de Goto de zevende, op de elfde en vijf volgende plaatsen stonden de kruisen van den kommissaris en zijne religieuzen, te weten: twee priesters, een geordende en twee leeken.

Allen waren met het aangezicht naar Nangasaki gewend, welke stad zeer nabij lag, zoodat alle vensters en daken met toeschouwers bezet waren. Ook aan den voet des heuvels, tot zoover het kon, stonden er meer dan vierduizend van allerlei slag: Christenen, heidenen, de Portugezen en Kastilianen der schepen, die zich om het bevel van Fazamburo niet bekreunden; de ongeloovigen door nieuwsgierigheid, de Christenen door godsvrucht derwaarts gelokt. Inderdaad, geheel het japansche volk had hier moeten tegenwoordig zijn, tranen van aandoening zouden gewis allen geschreid hebben, even als de weinigen, die er nu waren en onder welke de bitterste vijanden des Christendoms; want roerend was het, bij de gelijktijdige opheffing der kruisen de kalme, blijde, ja

van vreugd stralende gelaatstrekken te zien dier moedigen, van wie men gezegd zou hebben dat de zaligheid van het paradijs reeds hun deel was. Eerst sloegen zij de oogen ten hemel, als om het offer van zich zelve aan God op te dragen, daarna gaven zij, ieder volgens eigene gemoedsstemming, lucht aan de edele gevoelens hunner harten. De kommissaris hield geheel rustig en kalm zijn oog ten hemel gerigt. P. Franciscus Blanco loofde den Heer; Martinus zong psalmen; Gonzalvus, een leekbroeder van de kanarische eilanden, bad met luider stem het Onze Vader en Wees gegroet; Antonius, de dertienjarige knaap, hief den psalm: „*Laudate pueri Dominum*” aan op gregoriaanschen zangtoon, zoo als hij geleerd had in het kollegie der Sociëteit te Nangasaki. Hier was hij na zijn Doopsel opgevoed, en zijn vader had hem er als katechist aangeboden, doch om al te jeugdigen leeftijd afgewezen, had hij zich in dienst begeven bij de religieuzen van den H. Franciscus. — Ludovicus kon op het hooren der volgende woorden: „blijf sterk in den Heer, weldra zult gij in het paradijs zijn,” de vreugd zijns harten niet langer meester blijven; hij bragt handen en voeten in beweging en trilde van blijdschap over geheel zijn lichaam, tot groote verwondering van allen, die het zagen, want dit kind was niet ouder dan twaalf jaren en nog geene tien maanden Christen. Joannes de Goto brandde van liefde en vermaande degenen, die naast hem gekruisigd waren, tot standvastigheid. Een glans van verrukking lag op zijn gelaat, zoodat de omstanders naar hem vooral heenwezen, en toen een der paters, aan den voet van zijn kruis staande, hem te binnen bragt dat

God zijne ziel binnen eenige oogenblikken in den hemel ontvangen zou, antwoordde hij: „ja zeker, wees gerust, ik heb Hem reeds in mijn hart.” Tegenover hem stond met gelijken moed, met dezelfde blijdschap op 't gelaat zijn vader, die hem, zoo als verhaald is, onderweg ontmoet en tot op de strafplaats vergezeld had en nu zijn dood zien en hem van verre, want naderen mogt hij niet, bemoedigen wilde, om het verhevenste heldenwerk der christelijke liefde te voltooijen. Bij den dood zijns zoons geraakte hij van blijdschap buiten zich zelve, bedenkende dat hij nu vader was van een martelaar; hij vliegt midden door de wachten heen, kust het kruis, rukt de kleederen af, vangt het bloed op en ijlt met onbeschrijflijken troost in het hart huiswaarts naar zijne echtgenoot, die, even moedig en godvruchtig als hij, in zijn geluk deelde.

Paulus Miki was aan het kruis niet alleen martelaar, hij was ook apostel. Zijn kruis ziende, dat spreekgestoelte, hetwelk uit zich zelve reeds welsprekend was, en vóór zich eene onafzienbare menigte, verhief hij zijne stem zoo luid hij kon en toen er eene diepe stilte volgde, sprak hij aldus:

„Hoort naar mij, bid ik u! — Ik ben geen vreemdeling, van de philippijnsche eilanden herwaarts gekomen, maar Japannees als gij en religieus van de Societeit van Jesus. Veroordeeld tot den kruisdood om geene andere misdaad dan deze: dat ik de leer gepredikt heb van Jesus Christus onzen Verlosser, sterf ik blijmoedig en roem ik in mijnen dood, want hij is de belooning mijns Heeren voor den arbeid om Zijnentwil. In dezen laatsten stond mijns levens verdenkt mij gewis niemand

uwer van bedrog: welnu, ik verklare en belijde dan dat er geene andere leer, geen andere weg is ter zaligheid dan die der Christenen. En daar het een voorschrift dierzelfde leer is, onzen vijanden te vergeven en wel te doen aan degenen, die ons vervolgen, zoo vergeef ik aan Taikosama en allen, die schuldig zijn aan mijn dood, niet in 't minste haat of verafschuw ik hen, maar verlang integendeel en bid dat zij allen en geheel Japan met hen zalig en te dien einde Christenen worden." — Deze woorden sprak hij met zooveel vurigheid en aandoening, dat ten laatste zelfs de wachters, die van verre stonden, naar hem toe kwamen, om te luisteren. De Christenen schreven ze op en maakten er later uitdrukkelijk melding van in de akte der zaligverklaring. Vervolgens wendde hij zich tot zijne broeders naast hem, die de beulen afwachtten, wekte hen op tot den laatsten strijd niet minder door de vreugd van zijn gelaat dan door woorden, want beiden spraken de taal der bemoediging. Eindelijk geheel in zich zelven gekeerd, de oogen ten hemel en de ziel verslonden in God, herhaalde hij de woorden: „Vader! in Uwe handen beveel ik mijnen geest!" totdat hij den doodelijken steek ontving. Hoe wel volgde de heldhaftige belijder in alles — in het vergeven zijner vijanden, in het werken voor der menschen welzijn tot op het kruis en in al het overige, wat we boven reeds vermeld hebben, het voorbeeld na van den stervenden Verlosser.

Toen alle kruisen overeind en vast stonden, trokken vier beulen de scheeden af, waarin het ijzer der lansen wordt bewaard, en begonnen aan eenen kant, twee bij elken martelaar, de zijden te doorboren, bij de meesten

met één, bij sommigen met twee steken. Pasio en Rodriguez gingen met de beulen voort, plaatsten zich aan de kruisen der stervenden en spraken hun datgene toe, wat in de laatste oogenblikken ter versterking kon zijn. De Christenen riepen bij het uittrekken der lansen en bij het doodsteken van ieder de zoete namen van Jesus en Maria aan, zóó luid dat het in Nangasaki gehoord werd. En hoewel de soldaten zich toen nog in naauwer kring om de kruisen sloten dan in het begin, konden zij zich evenwel hier en daar zoo niet verweren of de Christenen braken er door en liepen, om het bloed, dat golvend uit de opene zijden stroomde, hetzij in de hand, hetzij in hagelwitte doeken, te voren daartoe gereed gemaakt, op te vangen. Een hunner nam, om geen enkelen druppel van Paulus' bloed te laten verloren gaan, zijn kleed bij den boord, hield het zoo wijd hij kon van zich af en ving aldus een groot gedeelte er van in zijn schoot op. Zelfs kwam hij in geschil met zekeren Johannes Baptista Bonacina, een Italiaan, die insgelijks aan eene zijde van Paulus stond en bij dezen en de andere religieuzen in een linnen doek zooveel bloed opving als hij kon, hetwelk hij later in een fleschje uitdrukte en naar Miako bragt. De soldaten zwaaiden wanhopig met hunne knodsen rond en velen, zoo Portugezen als Japannezen, werden ernstig gewond, zoodat zij versecheidene dagen het bed moesten houden om te genezen; maar niets vermogt hen tegen te houden, want zij bekreunden er zich op dat oogenblik niet om of zij ook hun eigen bloed storten moesten, indien zij maar een weinig van dat der martelaars konden meester worden. Toen was Fazamburo's geduld ten einde;

hij liet de wapens vellen en het volk met een vreeselijken schok terugdrijven naar Nangasaki. Naauwelijks echter was hij met de soldaten afgetrokken of het stroomde weder naar de kruisen, schrapte ze af waar er bloed aan kleefde, nam de aarde op, waar het gevallen was, en scheurde ten laatste de kleederen af, vooral van de religieuzen. Dit was niet moeilijk, want de kruisen waren zóó laag, dat een wolf van den grond zijne tanden in de voeten der lijken kon slaan. De Christenen gingen hierin met zulk eene overdrevene godsvrucht te werk, dat de Procurator van een liefdegesticht te Nangasaki zich genoodzaakt zag matten over de lijken te hangen, ten einde hunne naaktheid te bedekken: iets anders dan matten had hij daartoe niet kunnen gebruiken, want het zou andermaal afgetrokken zijn.

Deze roemrijke marteling had plaats op Woensdag den 5^{den} Februarij des jaars 1597: een gedenkwaardige dag voor geheel Japan — niet zoozeer omdat deze mannen de eersten waren, die hun leven gaven voor het geloof, maar omdat zij de eersten huns volks zijn, die bij apostolische vergunning onder den titel van Martelaars worden aangeroepen. Behalve de drie religieuzen van de Societeit van Jesus, waren er onder hen nog eenigen, die hunne opvoeding hadden ontvangen in de kollegiën der Societeit, te weten: Cosmas Takea, Thomas Kosaki, Paulus Ibarki en Paulus Suzuki, alle vier gehuwd, Petrus Sukegiro, die onderweg bij de martelaars werd gevoegd, en nog twee kinderen: Antonius, een Chinees, en Ventura.

XIII.

ALGEMEENE VEREERING DER MARTELAARS.

Middelerwijl de martelaars werden doorstoken stonden, behalve de menigte, die zich, zoover de soldaten het toelieten, op den heuvel zamendrong, de overigen, zoo stedelingen als vreemden, in de stad op daken, balkons en aan de vensters, om den triomf des geloofs te aanschouwen, dien zij op den heuvel zagen winnen. Ook de Bisschop Martinez zag alles uit een venster van het kollegie, zoo als hij zelf te kennen geeft in een brief, geschreven op verzoek van P. Hieronymus, Custos der Minderbroeders te San Leonardo. „Met eigen oog,” zoo schrijft hij, „zag ik de kruisen opheffen en de lansen, waarmede zij doorstoken werden, flikkeren; scharen volks, Christenen en heidenen, snelden toe, om getuigen te zijn van dit schouwspel, en ofschoon ik, wegens den afstand, eenige bijzonderheden niet kon opmerken, hoorde ik toch het geroep der menigte telkens wanneer het staal de zijde van een der martelaars doorboorde.”

Fazamburo, hoe geheel heiden ook, was echter ontzet over den moed der belijders en de godsvrucht der Christenen. Hij vroeg aan de paters van waar het kwam, dat, toen de lansen werden uitgetrokken, de martelaars van blijdschap zongen en de Christenen daarentegen bitter weenden, waarop hem geantwoord werd, dat het zingen der eersten ontboezeming was der vreugd over de glorie, die eerlang hun deel zou zijn, en dat de Christenen weenden, eenige uit medelijden met den

dood dezer onschuldigen, andere van verlangen naar een dergelijk einde: het eene en andere verwonderde den goeverneur grootelijks. Evenwel sloeg hem de vrees om het hart als hij bedacht hoe ligtelijk Taikosama kon te weten komen dat de martelaars, door hem veroordeeld om, na smadelijke rondleiding, met schande te sterven, nu integendeel zoo eervol gestorven waren. Derhalve dreigde hij Nangasaki te zullen verwoesten, indien de Christenen zich niet van de strafplaats verwijderd hielden, en in dat geval moesten zij hun ongeluk niet aan hem, maar aan zich zelven wijten. Immers, zoo zeide hij, er was bij de aankomst van het koopvaardijship eene menigte handelaars uit Miako, Osaka en Sakai in de stad, die ongetwijfeld bij haar terugkeer verhalen zou wat zij gezien had, en indien er ook maar een weinig van uitlekte aan het hof, zou hij ondervinden waartoe Taikosama in gramschap komen kon en zij allen zouden gewis er ook niet beter bij varen. Evenwel kon men moeilijk raden of er van het verhaal der heidenen, die toen te Nangasaki getuigen der teregtstelling waren, iets kwaads te vreezen dan wel veel goeds te verhoplen was, zóó groot was aller verwondering over hetgeen zij in de martelaars en in de geloo-vigen gezien hadden, en reeds vroegen zij vol verbazing, welke leer het toch was, die den kinderen leerde den dood lagchend onder de oogen te zien en hun den moed gaf om zoo schandelijk, zoo pijnlijk een dood zingende te ondergaan; terwijl anderen, in plaats van de straf hunner medegezellen te vreezen, er veeleer naar verlangden en weenden uit afgunst!

Ter zelfder tijd liep er een gerucht dat de Kastili-

anen met de Portugezen waren overeengekomen om de lijken der religieuzen van het kruis te nemen: de eersten zouden die der zes Franciskanen naar Manilla op de philippijnsche eilanden, de anderen de drie religieuzen der Societeit naar Macao in China overbrengen. Toen dit Fazamburo ter ooren kwam beval hij, woedend van gramschap, aanstonds eene omheining rondom de kruisen op te rigten en liet er twee afdeelingen soldaten in 't geweer dag en nacht waken, met bedreiging dat zij het met hun hoofd boeten zouden als er een enkel lijk verdween. Daarna begaf hij zich in dezelfde opwelling van toorn naar de paters en zeide hun, dat wanneer zij of wie ook zich dat onderwinden zou in spijt van Taikosama's bevelen, hij het den Christenen der nieuwe staten, die geheel tot zijne regtsmagt behoorden, duur zou te staan brengen. De Bisschop zag zich dus gedwongen de algemeene ramp, waarmede de Christenheid en het geloof bedreigd werden, te verhoeden; dit toch had meer belang dan de bijzondere, hoezeer ook lofwaardige en billijke godsvrucht der geloovigen, te meer daar men later ongehinderd en zonder gevaar of aanstoot de overblijfsels bekomen zou niet alleen van die negen, maar ook van al de overige martelaars. Derhalve verbood hij, op straf van excommunicatie, den soldaten eenig geweld aan te doen of hun op eenige wijze de lijken, die zij bewaken moesten, te ontrooven.

Dit bevredigde den goeverneur een weinig, en trok hij al de wachtposten niet in, zoo was echter de bewaking minder gestreng; zelfs werd het den Christenen vergund de lijken te naderen en te vereeren. De Bisschop

was een der eersten om er heen te snellen: twee of drie uren na de teregstelling bekwam hij verlof om aan zijne godsvrucht te voldoen. Op de kruin des heuvels nabij de kruisen gekomen, viel hij op zijne knieën, om de heilige lichamen te vereeren, en bewees alzoo den martelaars de eerste openbare hulde. Het volk stroomde er heen als naar eene bedevaart, niet enkel uit Nangasaki, maar uit de omstreken, drie, ja vier dagreizen ver, om de lichamen te vereeren van hen, die het als Heiligen beschouwde en wier doodvonnis, dat nog altijd aan een staak gehecht bleef op het midden des heuvels, bovendien van hen getuigde dat zij als martelaars voor het geloof gestorven waren. Joannes, koning van Arima, en Sanchez, vorst van Omura, kwamen er insgelijks; de eerste met de voornaamsten van zijn hof, de laatste daarenboven nog met zijne echtgenooten en oudste zuster. Eén voor één naderden zij de lijken en vroegen naar alle bijzonderheden. Lang stonden zij stil voor het lijk van Paulus Miki, want beiden hadden hem zoo teederlijk bemind en zoo dikwijls gehoord; Sanchez bewaarde bovendien een brief bij zich, welken Paulus hem kort voor zijn dood uit Sononghi geschreven had: hij behelsde een schat van heilzame lessen en opwekkingen ter volharding in en tot het leiden van een leven, alleen en voortdurend toegewijd aan de dienst van God. Bij het ontvangen had hij hem reeds eerbiedig aan zijn hart gedrukt en duizendmaal gekust, nu echter was hij hem een overdierbaar heiligdom: de relikwie eens martelaars.

XIV.

HUN MARTELDODD WORDT DOOR MIRAKELEN
BEVESTIGD. — HUN BLOED IS HET ZAAD
EENER TALRIJKE CHRISTENHEID.

Toen het ruchtbaar werd dat God door verschillende wonderen toonde hoe aangenaam Hem de dood dier Heiligen geweest was, vermeederde de toevloed niet weinig. Wilde dieren en roofvogels, die daar in menigte gevonden worden en gretig op lijken azen, verzamelden zich wel in groepen rondom de lijken, maar durfden ze niet aanraken, veel minder verscheuren. Ook werden er in den nacht van Vrijdag na de teregtstelling drie groote vuurkolommen gezien, die eenigen tijd boven de kruisen onbewegelijk stil stonden en zich daarna verplaatsten boven het kollegie der Societeit en de kerk van 't hospitaal, waar de paters Franciskanen eenigen tijd hadden doorgebracht. Het bloed van Paulus Miki en der anderen, door bovengenoemden Bonacina opgevangen en in een fleschje uitgedrukt, werd te Miako drie maanden later nog geheel vloeijend en onbedorven gevonden.

In de verslagen van de Auditoren der Rota en in bijzondere geschiedverhalen vinden wij nog andere mirakelen opgeteekend, welker beschrijving ons evenwel te lang zou bezig houden. Liever staan wij eenige oogenblikken stil bij de beschouwing van een ander wonder, door de H. Kongregatie der Kerkgebruiken het grootste van alle genoemd, namelijk: dat het bloed dier mar-

telaren het zaad werd eener talrijke Christenheid. Taikosama had gehoopt door den dood dezer zes-en-twintig gekruisten den Christenen en heidenen schrik aan te jagen en het geloof in Japan met wortel en tak uit te roeijen; doch juist het tegendeel vond plaats en de bonzen zelven waren razend van spijt toen zij ondervonden dat het geloof er veeleer door gewonnen had. Nog was Paulus niet doorstoken aan het kruis, toen reeds een japansch renegaat, die tot de veroordeeling en den dood der martelaren had medegewerkt, geheel geroerd, in een luid geweën uitborst toen hij den heiligen prediker zijnen vijanden hoorde vergeven en bidden voor aller zaligheid; aanstonds omhelsde hij een Portugees, die zijn doopborg geweest was, en herriep en beweende openlijk zijn afval. Vele heidenen ook, die bij den marteldood waren tegenwoordig geweest, verzochten, in Nangasaki teruggekeerd, dringend om het H. Doopsel, en overal waar de tijding van den zaligen dood der belijders aankwam werd de ijver des geestes zoozeer opgewekt, dat de Vice-provinciaal, P. Gomez, bevreesd voor beklagenswaardige uitersten, het zich ten pligt achtte eene verhandeling te schrijven in de japansche taal, waarin hij leerde in welke gevallen men verplicht is het geloof openlijk te belijden; wat men te dien einde doen en wat men laten moet; welke verdiensten de marteldood schenkt; welke stemming er toe vereischt wordt, en beantwoordde ten slotte de vraag: of men zich vrijwillig tot den dood aanbieden dan wel of men zich verbergen en vlugten kan, volgens de leer der H. Schriftuur en der Kerkvaders. Wat de heidenen betreft: er werden er, alleen in de onlangs gevestigde rijken, die tot Ximo behooren en aan de

regtsmagt des goeverneurs van Nangasaki onderworpen zijn, tweeduizend honderd veertig voor Christus gewonnen in het overige deszelfden jaars 1597. Het volgende jaar 1598 stierf Taikosama en kwamen er uit China nog tien religieuzen van de Societeit derwaarts, onder welke P. Alexander Valegnani, Visitor, en de nieuw benoemde Bisschop P. Ludovicus Sequeira, opvolger van P. Martinez, die omstreeks het einde des vorigen jaars op zijne reis naar Indië nabij Malakka overleden was. De eerste gedachte van den Bisschop en den Visitor was de zaak der Christenheid op een goeden voet te herstellen. Dertig huizen der Societeit werden geopend en het seminarie van Nangasaki werd voor tachtig kweekelingen verbouwd; de verwoeste kerken rezen weder op en naar alle kanten werden werklieden uitgezonden, om het zaad des Heeren in nieuwe gewesten te strooijen. De vruchten waren honderdvoudig, want P. Joannes Baptista Baëza doopte in het rijk van Fingo binnen zeven maanden twee-en-dertig-duizend heidenen; anderen doopten er negenduizend te Fakata; wederom anderen evenveel in Bungo, Amanguki, Bugen en Miako. Het zij genoeg te zeggen, dat in deze twee jaren, nog vóór het einde van 1600, de Kerk in Ximo zeventigduizend kinderen gewonnen had; en het getal der overige bekeerlingen van geheel het rijk daarbij gevoegd, bevinden wij dat onze H. godsdienst in Japan door driehonderdduizend nieuwe belijders werd aangenomen. En had die vredestijd langer voortgeduurd, geen enkel hoofd zou er niet door de wateren des Doopsels zijn afgewasschen. Maar de woedende vervolgingen van Daifusama en van de beide Xonguns, zijne opvolgers,

rigtten alles ten gronde en vermenigvuldigden de martelaars tot duizenden, zoodat er ten laatste, gelijk Bartoli ons in zijn geschiedverhaal breedvoerig vermeldt, geen spoor van Christendom meer overbleef.

XV.

DE RELIKWIEËN DER MARTELAARS WORDEN NAAR MANILLA EN MACAO OVERGEBRAGT. — AKTEN HUNNER ZALIGVERKLARING.

Wat de martelaars betreft, hunne lichamen bleven langer dan twee maanden aan het kruis. Meest alle waren hard en stijf geworden door de koude, welke dien winter vooral zeer streng was. Naauwelijks echter werd de lucht een weinig warmer of ook de lijken vielen in ontbinding en ledematen en beenderen scheidden zich van elkaâr. Toen zond de Vice-provinciaal eenige Christenen derwaarts, om de relikwieën op te zamelen, verdeelde ze met den verschuldigten eerbied in afzonderlijke kassen en plaatste ze in de kerk der Societeit te Nangasaki. Die der zes religieuzen van den H. Franciscus werden later naar Manilla op de philippijnse eilanden en die der drie martelaren van de Societeit naar de kerk van het Kollegie te Macao in China overgebracht.

Gedurende dien tijd had ook de Bisschop, alvorens uit Japan te vertrekken, geregteijk berigten ingewonnen aangaande den marteldood, welke akten het volgende jaar door zijn opvolger in het bisdom, P. Ludo-

vicus Secheira, onder vijftig getuigen naauwkeurig werden onderzocht. Later, toen men van de H. Kongregatie der Kerkgebruiken door vergunningsbrieven daartoe gemagtigd was, begon men de apostolische processen te Nangasaki, Manilla, Macao, Angelopoli en te Mexiko in de jaren 1621 en 1622, uit welke processen drie Auditoren der H. Rota het verslag opmaakten, dat den H. Vader moest worden aangeboden. Dit laatste werd in de H. Kongregatie onderzocht en behandeld, waarna zij den 3^u Julij 1627 verklaarde, dat de marteldood en de mirakelen der zes-en-twintig gekruisten genoegzaam bewezen waren en men, wanneer Z. H. zulks goedvond, tot de plegtige kanonisatie dierzelfden kon overgaan. Daarop stond Z. H. Urbanus VIII, bewogen door de smeeingen des katholieken konings Filips IV en van Isabella, van de stad Manilla, Miako en andere, aan de Orde van den H. Franciscus en de Societeit van Jesus toe, het Officie en de Mis der martelaars te lezen op den verjaardag van hunnen dood. Ten gevolge dezer hooge vergunning, vierde men overal luisterrijke feesten, voornamelijk in Japan, waar toen de vervolging allerhevigst woedde. Zonder ophouden schonk de Hemel door gunsten en mirakelen nieuwen luister aan de verdiensten zijner martelaars, en nog berusten onder ons de wettige en oorspronkelijke bewijsstukken van twee plotselinge genezingen in het jaar 1628, door aanroeping der drie Heiligen van de Societeit verkregen, de eene te Munchen in Beijeren en de andere te Hal. Voor het overige werden zij, zoowel in de stukken van de H. Kongregatie der Kerkgebruiken als in de apostolische vergunnings-

dekreten, met den naam van Heiligen vereerd; ten laatste werd ook de herinnering hunner geboorte voor den Hemel in het romeinsche martelaarsboek aangekondigd en hun feestdag tot den rang der tweede klasse (duplex 2^{dae} classis) verheven. Dit jaar 1862 eindelijk heeft Z. H. Pius IX door de plegtige heiligverklaring aller verwachting, aller vurigen wensch vervuld.

XVI.

NAAMLIJST VAN DE RELIGIEUZEN DER SOCIETEIT VAN JESUS, IN JAPAN UIT GELOOFSHAAT OMGEBRAGT, EN VAN DE BISSCHOPPEN, DIE DEZE KERK BE- STUURD HEBBEN.

Wij eindigen dit verhaal met eene opgave van de namen der Bisschoppen, die de Kerk van Japan bestuurd hebben, en met eene naamlijst van al onze religieuzen, die in dat rijk uit geloofshaat onder verschillende en gruwzame folteringen den dood hebben ondergaan en van wier marteling de gebruikelijke apostolische processen zijn opgemaakt.

Geene Christenheid is er, die sedert de eerste eeuwen der Kerk met zooveel moed en volharding meer dan honderd jaren lang de gruwelijkste vervolging en uitgezochtste wreedheden heeft verduurd. Ballingschap, gevangenis, boeijen, verbeurdverklaring van goederen, ja, zelfs het doodslaan der nieuwbekeerden met knodsen, het onthoofden of door midden houwen met een slagzwaard, het kruisigen en doorsteken met lansen werden,

als te gewone straffen, weldra niet meer aangewend, maar door andere langduriger en vreeselijker pijnigingen vervangen. Eenigen werden langzaam verbrand, anderen naakt op het ijs geworpen om te bevriezen; soms rukte men den martelaars het vleesch, de ledematen, spieren en zenuwen met tangen uit het ligchaam, en wat daarna van hun ontvleescht ligchaam nog overbleef werd afgesneden met stompe messen. Anderen werd de hals met een riet doorgezaagd, welke foltering soms zeven dagen duurde; soms werd hun met geweld water in het ligchaam gegoten, waarna men het weder door persing met bloed vermengd deed uitwerpen; soms werden zij langzaam nedergelaten in de zwavelbronnen van den berg Ungen, waarin lid voor lid verbrandde. Anderen werden met het hoofd omlaag gedurende vele dagen boven een kuil gehangen, kortom, deze en meer dergelijke gruwzame folteringen, die getuigen van de barbaarsche wreedheid der vervolgers, werden met heldenmoed verduurd door mannen en vrouwen van allen leeftijd en stand, ja zelfs door teedere maagden, kleine kinderen en zuigelingen, weinig meer dan een jaar oud.

Ook de Orden van de HH. Franciscus, Dominicus en Augustinus tellen onder deze belijders niet weinige der hunnen. De Societeit van Jesus telt er voor zich meer dan tachtig, zonder diegenen mede te rekenen, die, hetzij in ballingschap, hetzij enkel van gebrek omkwamen; ook zijn de namen dezer laatsten in bijgaande lijst niet opgenomen. Wie ze nader verlangt te kennen raadplege het heerlijke geschiedverhaal van Bartoli en den Kataloog, uitgegeven door P. Antonius Franciscus Cardim. ¹⁾

1) Catalogus Regularium et saecularium, qui in Japoniae

*Zes priesters, door vergif omgebragt in de vervolging
des konings van Firando.*

P. Franciscus Carrion, Kastiliaan, van Medina del Campo, † in Augustus des jaars 1590 te Ikisuki in den ouderdom van 36 jaren.

P. Georgius Carvagial, van Viseo in Portugal, † den 5 Mei 1592. 42 j.

P. Jozef Fornaletti, Venetiaan, † te Arima in April 1593. 44 j.

P. Theodorus Manteles, van Luik in België, † 1593. 33 j.
De namen der overigen zijn niet bekend.

In de vervolging van keizer Taikosama.

H. Paulus Miki, Japannees, gekruisigd en met lanssen doorstoken. 33 j.

H. Joannes Soan of de Goto, Japannees, 19 j.

H. Jakobus Kisai, Japannees, 64 j.

In de vervolging van keizer Xongunsama.

Eerbiedwaarde P. Joannes Baptista Maciado of di Tavora, Portugees, onthoofd te Omura den 22 Mei 1617. 37 j.

E. Br. Leonardus Kimura, Jap., langzaam verbrand den 18 November 1619. 44 j.

E. Br. Ambrosius Fernandez, Portugees, veroordeeld

regnis ab Ethnicis in odium christianae fidei sub quatuor Tyrannis violenta morte sublatis sunt. Romae typis Corbelletti. 1646.

tot den vuurdood en gestorven in den kerker van Omura den 6 Januarij 1620. 69 j.

E. Br. Augustinus Ota, Jap., van Goto, onthoofd te Firando den 10 Augustus 1622.

E. P. Carolus Spinola, Genuëes, langzaam verbrand te Nangasaki den 10 September 1622. 48 j.

E. P. Sebastianus Kimura, Jap., verbrand denzelfden dag. 57 j.

E. Br. Antonius Kiuni, Jap., verbrand denzelfden dag. 50 j.

E. Br. Petrus Sampo, Jap., verbrand denzelfden dag. 40 j.

E. Br. Gondizalvus Fusai, Jap., verbrand denzelfden dag. 40 j.

E. Br. Michaël Xumpo, Jap., verbrand denzelfden dag. 33 j.

E. Br. Thomas Akafoxi, Jap., verbrand denzelfden dag. 50 j.

E. Br. Ludovicus Kavora, Jap., verbrand denzelfden dag. 40 j.

E. Br. Joannes Kungoku, Jap., onthoofd denzelfden dag. 40 j.

E. P. Camillus Costanzo, van Cosenza in Napels, langzaam verbrand te Firando den 15 September 1622. 50 j.

E. P. Petrus Paulus Navarro, Napolitaan, langzaam verbrand te Ximabara den 1 November 1622. 60 j.

E. Br. Dionysius Fugixima, Jap., verbrand denzelfden dag. 31 j.

E. Br. Petrus Onizuka, Jap., verbrand denzelfden dag. 18 j.

E. P. Hieronymus de Angelis, Siciliaan, langzaam verbrand te Jedo den 4 December 1623. 56 j.

E. Br. Simon Jempo, Jap., verbrand denzelfden dag. 48 j.

E. P. Didacus Carvaglio, uit Coïmbra in Portugal, gestorven in een bevrozen poel te Sendaï den 22 Februarij 1624. 46 j.

E. P. Michaël Carvaglio, uit Braga in Portugal, langzaam verbrand te Omura den 25 Augustus 1624. 47 j.

E. P. Franciscus Paceco, Portugees, Provinciaal van Japan en apostoliesch administrator van het bisdom; langzaam verbrand te Nangasaki den 20 Junij 1626. 61 j.

E. P. Joannes Bapt. Zola, uit Brescia, verbrand denzelfden dag. 51 j.

E. P. Balthazar de Torres, uit Grenada, verbrand denzelfden dag. 62 j.

E. Br. Caspar Sandamatsu, Jap., verbrand denzelfden dag. 61 j.

E. Br. Vincentius Caun, uit Corea, verbrand denzelfden dag. 46 j.

E. Br. Petrus Rinsei, Jap., verbrand denzelfden dag. 38 j.

E. Br. Paulus Kinsuke, Jap., verbrand denzelfden dag. 54 j.

E. Br. Joannes Kinsaku, Jap., verbrand denzelfden dag. 21 j.

E. Br. Michaël Tozo, Jap., verbrand denzelfden dag. 38 j.

E. P. Thomas Tzuki, Jap., langzaam verbrand te Nangasaki den 6 September 1627. 56 j.

E. Br. Michaël Nakaxima, wreed gefolterd en verbrand in het kokende water van den berg Ungen den 25 December 1628.

In de vervolging van keizer Torongunsama.

E. P. Antonius Ixida, Jap., eene maand lang in het kokende water gefolterd, daarna levend verbrand te Nangasaki den 3 September 1632. 62 j.

E. Br. Paulus Nixifori, Jap., langzaam verbrand te Nangasaki den 22 Julij 1633.

E. Br. Nicolaüs Keian, Jap., de eerste, die in de folteringen van den kuil gestorven is te Nangasaki den 31 Julij 1633. 64 j.

E. P. Emmanuël Borges, uit Evora in Portugal, gestorven in den kuil te Nangasaki den 16 Augustus 1633. 50 j.

E. Br. Jozef Reomui, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. Br. Ignatius Kindo, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. P. Joannes Antonius Giannone, uit Bitonto in Napels, gestorven in den kuil den 28 Augustus 1633. 44 j.

E. Br. Joannes Kidera, Jap., gestorven in den kuil den 29 Augustus 1633.

E. Br. Jacobus Takuxima, langzaam verbrand te Xeki den 30 September 1633.

E. Br. Thomas Rikori, Jap., verbrand denzelfden dag.

E. Br. Ludovicus Kafoku, Jap., verbrand denzelfden dag.

E. Br. Dionysius Jamamoto, Jap., verbrand denzelfden dag.

E. Br. Joannes Jama, Jap., gestorven in den kuil in September 1633. 63 j.

E. P. Benedictus Fernandez, Portugees, gestorven in

den kuil te Nangasaki den 2 Oktober 1633. 54 j.

E. P. Paulus Saito, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag. 57 j.

E. P. Joannes da Costa, Portugees, gestorven in den kuil den 8 Oktober 1633. 58 j.

E. P. Sixtus Tokoum, Jap., gestorven in den kuil den 9 Oktober 1633. 63 j.

E. Br. Damianus Fukaye, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. P. Julianus Nakaura, Jap., van adellijke afkomst en lid van een gezantschap naar Rome, gestorven in den kuil den 21 Oktober 1633. 66 j.

E. Br. Petrus, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. P. Mattheus, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. Br. Remigius, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. Br. Laurentius, Jap., gestorven in den kuil denzelfden dag.

E. P. Joannes Mattheus Adami, uit Mazara op Sicilië, gestorven in den kuil den 22 Oktober 1633. 57 j.

E. P. Antonius da Souza, Portugees, gestorven in den kuil den 26 Oktober 1633. 50 j.

E. P. Sebastianus Vieira, Portugees, Vice-provinciaal en apostoliesch administrator van het bisdom, door het vuur gemarteld te Jedo en gestorven in den kuil den 6 Junij 1634. 63 j.

Vijf EE. Leekebroeders van de Societeit, wier naam onbekend is, gestorven in den kuil met P. Vieira.

E. P. Didacus Juki, Jap., gestorven in den kuil te Osaka in Februarij 1636. 60 j.

E. P. Marcellus Franciscus Mastrilli, Napolitaan, eerst gemarteld door het water, daarna in den kuil nedergelaten en eindelijk onthoofd te Nangasaki den 17 Oktober 1637.

E. P. Petrus Kasui, Jap., gestorven in de folteringen te Jedo in Augustus 1638. 52 j.

E. P. Antonius Rubino, uit Turijn, Visitator, gestorven in den kuil den 22 Maart 1643.

E. P. Albertus Micinski, een Pool, gestorven in den kuil den 23 Maart 1643.

E. P. Didacus Morales, Spanjaard, gestorven in den kuil den 25 Maart 1643.

E. P. Franciscus Marches, uit Nangasaki; zijn vader was een Portugees en zijne moeder stamde af van den koning van Bungo; gestorven in den kuil den 25 Maart 1643.

E. P. Antonius Capece, Napolitaan, gestorven in den kuil den 25 Maart 1643.

EE. PP. Petrus Marches, Provinciaal, Franciscus Cassola, Jozef Chiara, Alfonsus Orroio en Br. Andrea, Japannees, levend door midden gezaagd te Jedo in 1644—45.

Nog zijn er vele katechisten, die als kandidaten der Societeit onder de onzen werden opgevoed en ook onder verschillende folteringen hun leven voor het geloof hebben opgeofferd; deze zijn echter onder de bovengenoemden niet begrepen.

Van de Bisschoppen, die met de zorg dezer bloeiende Kerk belast werden, was Pater Andreas d'Oviëdo, een Kastiliaan en Patriarch van Ethiopië, de eerste. Daar hij, wegens de vervolgingen des keizers, gedwongen was zich in het gebergte schuil te houden, zond de H. Pius V hem uit Rome den 2 Februarij 1566 eene breve, waarin

hij hem gelastte naar Japan te vertrekken en de Kerk van dat rijk te besturen. Op het punt van te vertrekken werd hij door eene doodelijke ziekte aangetast en stierf als een Heilige in Ethiopië. Dezelfde Pius V benoemde P. Michaël Carnero, een Portugees, in zijne plaats, die reeds te Goa Bisschop van Nicea en Coadjutor des Patriarchs van Ethiopië gewijd was. Spoedig vertrok hij naar Macao, om van daar de reis naar Japan voort te zetten. Maar door een veeljarigen en vermoeijenden arbeid voor het heil der zielen uitgeput, ging hij den 19 Augustus des jaars 1583 tot een beter leven over. Na hem benoemde Sixtus V P. Sebastianus Morales, Provinciaal van Portugal, tot eersten Bisschop van Japan Deze werd te Lissabon gewijd en vertrok in het jaar 1588 naar Indië. Gedurende de reis openbaarde zich op het schip eene besmettelijke ziekte en de goede prelaat, die zich met ligchaam en ziel aan de verzorging der besmettelingen toewijdde, werd eindelijk zelf door de ziekte aangetast en even voorbij de Kaap de Goede Hoop bragt hij, als een martelaar der liefde, zijn leven aan den Heer ten offer. Voor de derde maal stond nu de zetel van Japan open. Toen werd P. Petrus Martinez, Provinciaal van Indië, door Z. H. Clemens VIII tot Bisschop en P. Ludovicus Sequeira, leeraar in de Godgeleerdheid te Coïmbra, tot zijn Coadjutor benoemd. Martinez, ontving de H. wijding te Goa en vertrok naar Japan, waar hij den 13 Augustus 1596 aankwam. Hij legde een bezoek af bij keizer Taikosama, doorreisde vervolgens het geheele rijk en diende overal het H. Sakrament des Vormsels toe. Ook was hij getuige van den marteldood

der zes-en-twintig gekruisten en liet geregteijk akten daarvan opstellen. Vervolgens besloot hij naar Indië te reizen, om de hulp des onderkonings voor zijne verdrukte Kerk in te roepen, doch stierf op het schip in de nabijheid van Malakka in Februarij 1598. Ditzelfde jaar kwam zijn opvolger, Ludovicus Sequeira, in Japan. Deze bestuurde het bisdom zestien jaren en stierf rijk aan verdiensten te Nangasaki den 16 Februarij 1614. Na zijn dood werden de vervolgingen immer heviger, en de H. Stoel bepaalde, dat, zoolang de zetel openstond, de Overste der Societeit van Jesus in Japan tevens apostoliesch Vikaris en administrator van het bisdom zijn zou. De opvolgers van Sequeira waren dan: P. Valentinus Carvaglio, P. Franciscus Paceco, die levend verbrand werd, P. Mattheus de Couros, die van gebrek omkwam, P. Sebastianus Vieira en P. Antonius Rubino, welke beiden in den kuil stierven, en P. Petrus Marches, die tegelijk met zijn broeder Franciscus uit geloofshaat werd omgebracht.

XVII.

DEKREET VAN DE H. KONGREGATIE DER KERKGEBRUIKEN AANGAANDE DE HEILIGVERKLARING DER ZES-EN- TWINTIG MARTELAREN VAN JAPAN.

Daar de zaak der zes-en-twintig martelaren, die in Japan, op last van den keizer dezès rijks, voor het geloof van Christus zijn omgebracht, na een door drie Auditoren der Rota gegeven verslag, ingediend zoo aan

Z. H. als aan de H. Kongregatie der Kerkgebruiken , ten volle en rijpelijk behandeld is in verschillende zittingen, bij verslaggeving van Z. Emin. den Kardinaal Muto, en ook de geldigheid, vooreerst der processen , vervolgens van den marteldood en der mirakelen afzonderlijk erkend is: oordeelt en verklaart dezelfde H. Kongregatie dat men, wanneer Z. H. zulks goed zal vinden, tot de plechtige heiligverklaring der zes-en-twintig voornoemde Martelaren overgaan, hen onder het getal der Heiligen opnemen en bepalen kan, dat zij in de Kerk Gods als zoodanig moeten vereerd en gehuldigd worden.

Den 3^{den} Julij 1627.

JO. BAPT. KARD. DETUS.

J. THESSAL. *Secret.*

XVIII.

DEKREET VAN Z. H. ONZEN PAUS PIUS IX, BEPALENDE
DAT MEN VEILIG KAN OVERGAAN TOT DE HEILIG-
VERKLARING DER DRIE JAPANSCH E MARTELAREN,
VAN DE SOCIETEIT VAN JESUS.

Behalve de drie-en-twintig moedige strijders van de Orde des Heiligen Franciscus, die, niet schromende hun leven voor het Evangelie te verliezen, hetzelfde in eeuwigheid behouden hebben, heeft de Kerk van Japan aan Christus, den Koning der Martelaren, tegelijk met deze nog drie even uitstekende mannen van de Societeit van Jesus geschonken, als de eerstelingen harer bloedgetuigen. Zij worden genoemd: Paulus Miki, Joannes Soan

of de Goto en Jakobus of Didakus Kisai, allen Japannezen. De eerste, van adellijke ouders geboren, was met een scherpzinnig verstand begaafd; hij werd opgeleid voor het priesterschap en heeft zich alle moeite gegeven om door geschriften en prediking het geloof onder zijne landgenooten te verbreiden. De tweede legde zich toe op de beoefening der wetenschappen en beijverde zich om het volk in de goddelijke leer te onderwijzen. De derde hield zich onledig met huiselijke bezigheden en overwoog dagelijks het lijden van Christus. In de hitte der vervolging werden zij op onregtvaardig bevel des gouverneurs van Osaka in hunne verblijfplaats te dier stede gevangen genomen, ofschoon de tiran Taikosama verklaard had dat de paters der Societeit van Jesus in dit doodvonnis niet begrepen waren. Van hier werden zij naar Miako vervoerd, waar zij met de overige belijders in de boeien geworpen werden. Vervolgens werd aan elk een gedeelte van het oor afgesneden en voerde men hen, nadat zij eerst onder de diepste versmading in verschillende steden des rijks waren rondgeleid, naar Nangasaki. Daar werden zij vastgehecht aan de kruisen, die op een heuvel gereed stonden en welke zij eerst eerbiedig begroetten. Van dien triomfzetel sprak Paulus Miki tot de zamengevloede menigte over het christelijk geloof en wenschte zich openlijk geluk dat hij, even als de Heere Christus, aan het kruis en ook in denzelfden leeftijd als deze mogt sterven. Eindelijk werden zij allen van de zijden tot de schouders met twee lanssteken doorboord en schonken zij hunne zegevierende zielen aan den Hemel, den 5^{den} Februarij des jaars 1597.

Nadat er aangaande deze drie martelaren, even als aangaande de overige, door afgevaardigden van den H. Stoel proces-akten waren opgemaakt en, volgens eene aloude instelling, drie Auditoren der Rota een naauwkeurig verslag van deze zaak hadden ingeleverd, heeft de Kongregatie van Kardinalen der H. Roomsche Kerk, geroepen tot handhaving der kerkgebruiken, haar gevoelen geuit en verklaard, dat de marteldood en de mirakelen genoegzaam bewezen waren en men dus ten gegeven tijde tot de werkelijke heiligverklaring dier martelaren kon overgaan. Daarom heeft Urbanus VIII, zal. ged, die reeds, na de Kardinalen gehoord te hebben, aan den Overste der Orde van den H. Franciscus, bij apostoliesch schrijven in den vorm van breve, den 14ⁿ September des jaars 1627 vergunning gegeven had het Officie en de Mis voor de drie-en-twintig martelaren zijner Orde te lezen, ook de smeekingen van den Generaal en der priesters van de Societeit van Jesus inwilligende, hun dezelfde gunst toegestaan, zoo als blijkt uit een bijzonder apostoliesch schrijven, uitgegeven te Rome den volgenden dag, te weten den 15ⁿ September deszelfden jaars.

Evenwel heeft de Almagtige God, die voor alle tijden gepaste hulpmiddelen aanwendt, toegelaten dat deze roemrijke zaak drie eeuwen bleef hangen en eerst in onze dagen zou beëindigd worden. Want terwijl nu de vijanden van het Kruis allerwegen het hoofd opsteken en het pand des geloofs geheel en al pogen te vernielen, moeten zij, die niet aarzelden hun bloed te storten en een smadelijken kruisdood te ondergaan voor de getuigenis des geloofs, als een muur voor het huis van

Israël staan en de insluipende monsters der dwaling tegenhouden en verjagen. Daarom heeft Z. H. Pius IX het verzoek van den Overste der Minderbroeders van den H. Franciscus, die Z. H. smeekte te verklaren, dat men tot de heiligverklaring der drie-en-twintig martelaren zijner Orde veilig kon overgaan, na de uitspraak voor de waarheid van den E. P. Promotor des H. Geloofs gehoord en het gevoelen van HH. EE. de Kardinalen der Kongregatie van Kerkgebruiken verstaan te hebben, in zijn apostoliesch paleis van het Vatikaan den 3^a September 1861 het dekreet uitgevaardigd, dat men veilig kon overgaan tot de heiligverklaring der drie-en-twintig japansche martelaren, uit de Ordevanden H. Franciscus. Toen ook de Generaal van de Sociëteit van Jesus Z. H. verzocht hetzelfde besluit uit te vaardigen betreffende de drie zalige Martelaren derzelfde Sociëteit, heeft Z. H., na andermaal den E. P. Promotor des H. Geloofs zijne uitspraak voor de waarheid gevraagd te hebben, in hetzelfde apostoliesch paleis van het Vatikaan, den 6^a Maart van het loopende jaar, op nieuw eene vergadering belegd van HH. EE. de Kardinalen. Toen nu in deze vergadering door Z. E. den Kardinaal Nicolaüs Clarelli Paracciani de vraag werd voorgesteld: of men veilig tot de plegtige heiligverklaring dier drie zalige martelaren kon overgaan? hebben alle Vaders Kardinalen toestemmend geantwoord. Evenwel wilde Z. H. zijn besluit niet kenbaar maken, opdat er in eene zaak van zoo groot gewigt tijd zou zijn om nog vuriger licht en bijstand van de goddelijke wijsheid af te bidden.

Eindelijk bepaalde Hij daarvoor dezen godgewijden dag, op welken de Onbevleete Maagd Maria, door den Engel zoo eerbiedig begroet, verdiend heeft den Eeniggeboren des Eeuwigen Vaders in haren zuiveren schoot te ontvangen. Nadat Z.H. dan in de huiskapel van het Vatikaan met innige godsvrucht het H. Misoffer opgedragen en vervolgens in de kerk van de H. Maria sopra Minerva, omgeven van de vergaderde Kardinalen, bij de Pontifikale Mis plegtig geassisteerd had, heeft Hij in de bij deze kerk behoorende sakristij bij zich ontboden Z. Em. den Kardinaal Constantinus Patrizi, Bisschop van Porto en S^{ia} Rufina, Prefekt van de H. Kongregatie der Kerkgebruiken, Z. Em. den Kardinaal Nicolaüs Clarelli Paracciani, verslaggever der zaak, met den E. P. Andreas Maria Frattini, Promotor des H. Geloofs, en mij, onderschreven Sekretaris, en in dezer tegenwoordigheid verklaard, dat men veilig kon overgaan tot de heiligverklaring dezer drie japansche martelaren van de Societeit van Jesus. Tevens beval Z. H. van deze verklaring een dekreet uit te geven, dat bij de akten van de H. Kongregatie der Kerkgebruiken moest worden neêrgelegd, en dat er van het plegtig, op gegeven tijd in de vatikaansche baziliek te vieren feest der heiligverklaring een apostoliesch mandaat onder looden zegel zou worden uitgevaardigd; den 25ⁿ Maart 1862.

C. Biss. van Porto en S^{ia} Rufina Kard. PATRIZI,
Pref. van de H. K. der Kgb.

Plaats † van het zegel.

DOMINICUS BARTOLINI, *Sekr.*

INHOUD.

Voorrede	Bladz. V
--------------------	----------

EERSTE DEEL.

HET LEVEN DER DRIE HEILIGE MARTELAREN.

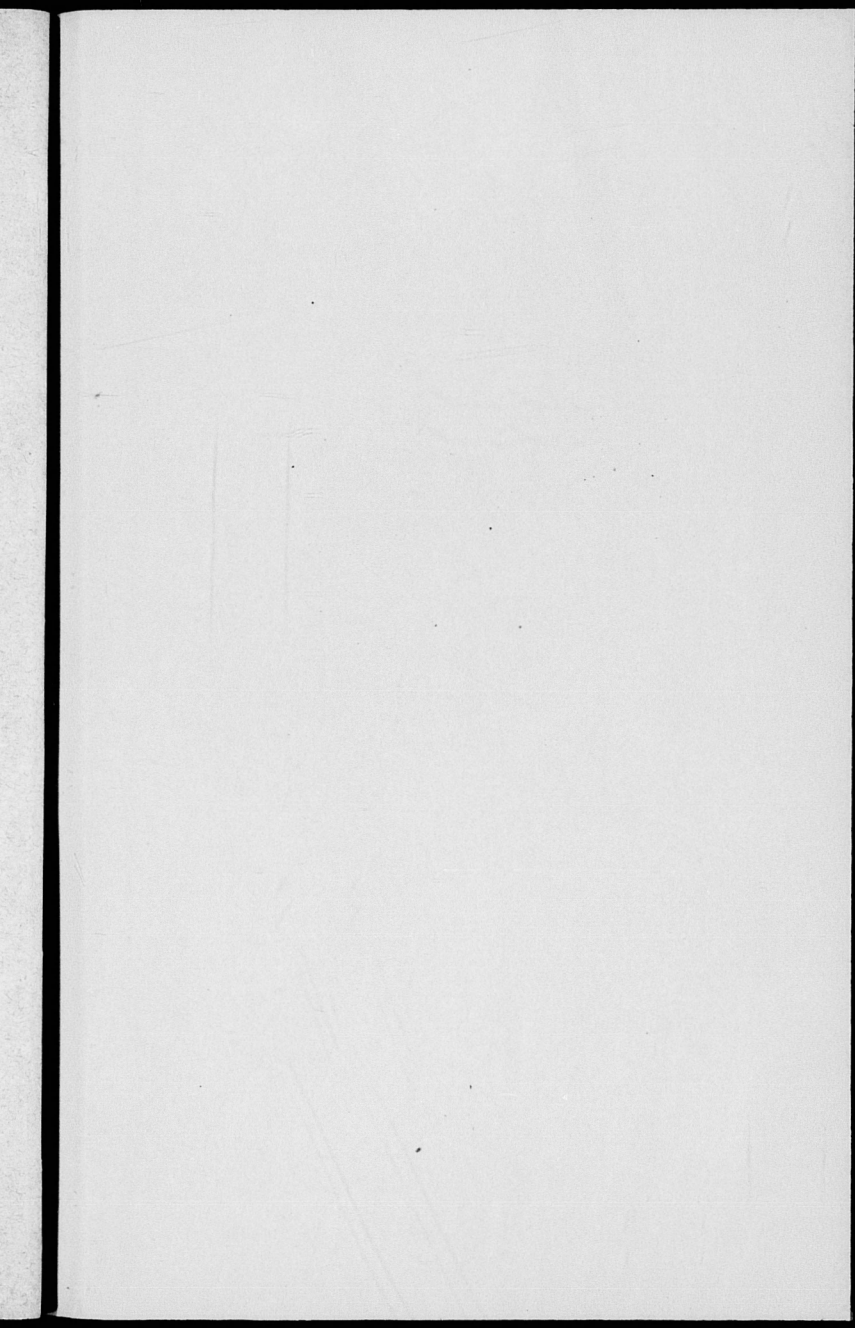
I. Het leven van den H. Martelaar Paulus Miki. Vaderland, geboorte en kinderjaren van Paulus. .	1
II. Zijne opvoeding in het seminarie van Anzukiamama .	3
III. Hij loopt gevaar bij de verwoesting van Anzukiamama het leven te verliezen en zet in andere seminariën zijne studiën voort	7
IV. Hij treedt in de Societeit van Jesus en bestudeert de hoogere wetenschappen	9
V. Zijne apostolische werkzaamheden	11
VI. Zijne geschriften ter verdediging des geloofs. . .	14
VII. Korte schets zijner deugden.	15
VIII. Geboorte en eerste levensjaren van den H. Martelaar Joannes Soan de Goto	18
IX. Zijne aanneming als katechist en apostolische werkzaamheden.	20
X. Het leven des H. Martelaars Jakobus Kisaï. — Zijne bekeering	23
XI. Hij wordt onder de katechisten opgenomen . . .	24

TWEEDE DEEL.

LIJDEN EN DOOD DER DRIE H. MARTELAREN.

I. De Christenkerk van Japan	29
II. Uitbarsting der vervolging.	31

III. Verlangen der Christenen naar den Marteldood. — Het vonnis wordt gewijzigd.	36
IV. Gevangenneming der Martelaars	44
V. Paulus Miki, Joannes de Goto en Jakobus Kisai worden met de anderen gevangen genomen	47
VI. Verminking der Martelaars.	50
VII. Verdere verguizing en heldenmoed der Martelaren te Miako	56
VIII. Wegvoering der Martelaars van Miako naar Nan- gasaki	61
IX. Twee nieuwe gezellen voegen zich onderweg bij hen. — Aankomst der Martelaars te Fakata. — Brieven van P. Petrus Baptista en Paulus Miki.	66
X. Wonderbare verschijning van kruisen, ten voor- teeken van de kruisiging der Martelaars	71
XI. Verder wedervaren der Martelaars. — Liefde van Fazamburo voor Paulus Miki. — Joannes en Jakobus leggen de religieuze geloften af. — Joannes ontmoet zijn vader.	77
XII. De kruisdood in Japan. — Bijzonderheden aan- gaande eenige Martelaars. — Toespraak van Paulus tot het volk	90
XIII. Algemeene vereering der Martelaars.	99
XIV. Hun marteldood wordt door mirakelen beves- tigd. — Hun bloed is het zaad eener talrijke Christenheid	103
XV. De relikwieën der Martelaars worden naar Manilla en Macao overgebracht. — Akten hunner zalig- verklaring	106
XVI. Naamlijst van de religieuzen der Societeit van Jesus, in Japan uit geloofshaat omgebracht, en van de Bisschoppen, die deze Kerk bestuurd hebben.	108
XVII. Dekreet van de H. Kongregatie der Kerkgebruiken, aangaande de heiligverklaring der zes-en-twintig Martelaren van Japan.	117
XVIII. Dekreet van Z. H. onzen Paus Pius IX, bepalende dat men veilig kan overgaan tot de heiligverklaring der drie japsche Martelaren van de Societeit van Jesus	118

Bij den Uitgever is verschenen:

ANTONIUS-BOEKJE.

Geestelijke bedevaart naar den grooten wonderdoener van Padua, bestaande uit de novene der negen Dinsdagen, het responsorium en vele andere gebeden ter eere en ter aanroeping van den heilige, met 8 Litogr. en een gekleurd plaatje.

25 cent. — 12 Ex. à 20 cent.

Voorbereidingen voor de E. H. Communie in voorbeelden.
door ED. TERWECOREN, S. J.

Vroeger f 0.25, thans f 0.10. gebonden f 0.25.

W. VAN NIEUWENHOFF, S. J.

Leven van den H. Joannes Franciscus Regis. Naar de beste bronnen bewerkt.

ingen. f 0.60, in linnen f 1.—.

W. VAN NIEUWENHOFF, S. J.

Edmond Campion, een bladzijde uit de geschiedenis van Koningin Elisabeth.

f 1.25, in prachtb. f 1.75.

W. VAN NIEUWENHOFF, S. J.

De Bruid des Konings, Margaretha Maria en drie harer tijdgenooten.

4e druk. Ingen. f 0.60, geb. f 1.—.

R. BUTAYE, S. J.

Leven van Pater Damiaan, Apostel der Melaatschen op Molckai. 250 bladz. met 20 platen.

ing. f 0.60, fraai geb. f 1.—.

M. P. A. OOMS, R. C. Pr. en Rector.

Mannen van Karakter. Lezingen, Verhalen en Voorbeelden.

f 0.70, gebonden f 1.10.

Al deze boeken worden bij getallen voor minder prijs geleverd.

van
en,
ere
ogr.

den.

.

de

enis

arer

n op

oor-

